NELLAUTAIJUB JESAIASIB AGLANGIT.

PRINTED FOR

The British and Foreign Bible Society in London.

FOR THE USE OF THE MORAVIAN MISSION IN LABRADOR.

HERRNHUT:

GUSTAV WINTERIB NÊNILAUKTANGIT.

1903.

Made in England

NELLAUTAIJUB JESAIASIB AGLANGIT.

KAP. I.

Israêlitit ĸaĸĸialerĸojauningannik.

1 **TAMADJA** Jesaiasib, Amosib erningata takkotitauneri-
lauĸtangit Jûda Jerusalemelo pivlugik, Usia Jôtamelo Ahaselo
Hiskialo attaniotillugit Judame.
2 Kilait tussaleritse! nunalo kamatsialerit! Nâlegaĸ oĸar-
mat: Kitornganik inugoigalloarpunga nertornartitsivlungalo,
tâpkoale tunnupânga.
3 Tuktuvaub pairijine illitarivâ, siuterĸortojublo perĸuti-
gijime nerrititsivia illitarivâ, Israêlitille illitarĸsilungilat
inuĸotikkalo kamalungilat (uvamnik pairijimingnik).
4 Kappianarmêk nunaĸatigêt idluitullijoĸsuit, inugiartoĸ-
suit ajortoliksuit, kassētoĸsuit kinguvângit, ĸitorngat asseror-
saijut, tâpkoa Nâlegaĸ ĸemangmatsuk ivlernartitorlo Israêlik-
kune oĸarnerlûtigingmatsuk tunnulugo.
5 Naukut annaujaksauvisê sulle, idluitullinise unuksivallia-
titsainarapsigik? Niaĸoĸ illũnane ãniavoĸ, õmallo illũnane
ĸanimavoĸ.
6 Allûgingnit niaĸoanut ĸanoengitoĸangilaĸ tâpsomane,
ikkinigle killiniglo tiglûjarnerniglo nutânik maĸitertaumangit-
unik mangiptaĸangituniglo orĸsumullo ânanausijaumangitunik.
7 Nunase sunaĸarungnairpoĸ, iglugasaksoase ikkomamut
ikkitaumavut, takkorngartat perorsêvise nungupait ijipse
sângine, pitaĸarungnairlunelo sumiglõnêt (nunase) takkorn-
gartarnut mumiksimajotut-ipoĸ.
8 Zioniblo pannia amiakôvoĸ igloarsuktut perorsêvingmē-
totut vaineliksatalingme, udjertorteojub innigijangatut peror-
sēvingme, iglugasaksoatitut illujaumajutitut.
9 Kilangmiugasaksuit Nâlegangata ikkitunik amiakoĸar-
tingipattigulle, Sodomatut-inajarpogut Gomorratullo illingana-
jarpogut.

1

10 **Nâlekab** oкausinga tussarsiuk, illipse attaniojose Sodomame, Gûdipta perкojangit ômamiutarisigik, illipse Gomorramiôjose!

11 Tunergutipse unurningit suksauvât uvamnut? oкarpoк Nâlegaк. Angusalluit ikkoalajaksat кuinijullo orкsungit arriupakka, tuktuvaillo saugârsuillo angusalluillo aungat кuviagingilara.

12 Itterangapse, sâmne saккeromavluse, kina taimaitunik aggapsingnit pijomavâ, iglorusikka tullerarapsigik?

13 Tunergutinik nerкiksanik nellâgôngitunik кaitsijungnairitse; tippegiksaut maкojugivara; taккerub nutaulervingit (uvloкsiorutigijase) sabatillo kattimaniksallo pivlugit kamajomangilanga, uvloкsiortilluse idluitulligapse.

14 Taккerub nutaulervingit (ivlerijase) uvloкsiorviselo tarnima ômigivait, tamakkoa oкumaigivakka, akkerartornagit merngortulerpunga.

15 Aggaselo uvamnut issagalloarapsigik, kênara ijerpara illipsingnut; tuksiaкattaralloarapse, tussangilapse, aggase auliksôngmatta.

16 Ubvaritse illipsingnik epкêjarluselo; idluitullinise pêjarsigik ijimnit idluitullijungniarluselo.

17 Ajungitullileritse idluarsaineк pinasuarlugo, pimmariutertut inerterlugit, illiarsuit serngnigivlugit uigarnerillo illinganingine ikajorlugit.

18 Tagva кaititse erкartortigêklutalo, Nâlegaк oкarpoк: Idluinise aupaluktotut-igalloarmatta, aputitut кaкorsititaujomârput; aupaloriktotut aupalugalloarmatta, saukab merкungititut-itsomârput.

19 Kunulungikupse nâlekluselo, nunab perortungit nerrijomârpasse.

20 Kunulerupsele tappatolerluselo, saviksoarmut nungutaujomârpose, Nâlekab кanninga taimak oкarmat.

21 **Ilâ** iglugasaksuit nertornartut anguniarpaktotut illingatitaumavut. Idluarnermik illumertaulauкput, idluarsainerublo innigilauкpait, mânale inuartut tagvanêput.

22 Silberekotit piunginerlukungorsimavoк, vainekotillo imermik akkusimavoк.

23 Attanekotitit tapatovut tigliktoкsuillo illagivait, tâpkoa illûnatik akkiliusianik pijomadlarput, pilliusianiglo pinasuarput, illiarsuit serngnigilungilait, uigarnerillo illinganingit kamagingilait.

24 Tamanna pivlugo Nâlegaк, кilangmiugasaksuit Nâle-

gangat, ajugautitoĸ Israêlikkune oĸarpoĸ: Hai! ômigijikka
saimautiksarijomârpakka akkerartortikkalo akkiniarlugit.
25 Aggakkalo illingnut sâtitsomavakka, piunginerlukut
pêrmariklugit illingnit sôrlo ubvautikut, kusseĸsiarlo illûnât
pêrlugo illingnit.
26 Erĸartuijuniglo tunidjivigijomârpagit sôrlo itsaĸsoarme
idluarsaijuniglo sôrlo sivorngane. Tagva iglugasaksoarnik
idluartolingnik iglugasaksoarniglo nertornartunik taijaujo-
mârpotit.
27 Zione erkartuijomut piulijaujomârpoĸ utertitaumajoĸo-
tingillo idluarsaijomut.
28 Tapatojoĸsuille idluitullijullo illûnamassiatik asseror-
taujomârput, Nâlekamiglo ĸemaijut toĸotaujomârput,
29 Kangusuktuksaugamik napârtut ĸuviagijase pivlugit,
illerasuktuksauvoselo perorsêvit annerijase pivlugit.
30 Illipse napârtutitut-ileromârpose millukataĸartutitut
pannertunik, perorsêviktut imeĸangitotut.
31 Pitsartujorlo simmiksatut illingatitaujomârpoĸ senna-
jangalo ingnikpallaktut, tamarmiglo attautsekut ikkitaujo-
mârpuk ĸamitaujungnaratik.

KAP. II.

Gûdib nâlegauvianik pijomârtomik. Israêlitut inertertauningannik.

1 **TAMADJA** Jesaiasib, Amosib erningata takkotitauneri-
lauĸtangit Jûda Jerusalemelo pivlugik.
2 Uvluksat kingorlingine pijoĸaromârpoĸ imâk: Kaĸkaĸ,
Nâlekab iglungata tungavia, ĸaĸĸat ĸângannêtsomârpoĸ
poĸtonersauvlune ĸaĸĸârulangnit tamainit, nellojullo illûna-
massiatik akpangervigijomârpât.
3 Nunaĸatigêksuillo unuktut aijomârput oĸarlutiglo: Attê!
Nâlekab ĸaĸĸanganut majorarta, Jâkob Gûdingata iglunga-
nut, tâpsoma apĸutigijaksaurĸojanginik ajoĸertortaurĸovluta
tâpsomalo apĸutigijaksaurĸojangine arvertarĸovluta. Zionemit
perĸojat annijomârmatta Nâlekablo oĸausingit Jerusalemit.
4 Erĸartuijomârporlo nellojut akkornganne nunaĸatigêk-
suillo unuktut inerterlugit. Tagva saviksoaĸotimingnik poa-
gitelioromârput ĸallugiaĸotimingniglo iviksukatautelioromâr-
put. Nunaĸatigêt nellillônêt assimingnut saviksoarmik ato-
rungnairomârput, unatadlarnermiglo illiniarungnairomârput.
5 **Attê,** Jâkokkut, arvertarta Nâlekab ĸaumarningane!
6 Igville (Gûde), inuĸotitit ĸemakpattit, kangillimik illu-

singinik singomangmatta angakkôvlutiglo Filisterititut, takkorngartat ĸitorngangit illagivlugit.
7 Nunangat silberemik goldemiglo taetaepoĸ, perĸutingit kittiksaungilat; horsiniglo nunangat taetaepoĸ, ĸamutingit kittiksaungilat.
8 Gûdingoarnik nunangat taetaepoĸ; tallermik piniartangit, aggamik sennajangit tugsiarvigivait.
9 Inuit (tamattomunga) suksaujungnairtitauvut, angutaujullo nellopĸotijariaĸartitauvut. Issumagijungnaiviginiatsengilattit.
10 Kairtomut morjulerit ijertorlutillo ivjomut Nâlekab sivoranarninganit pitsartujoĸsôninganillo opinadlartomit.
11 Inuit piojorijutitut tautusôngojut kattalungatitaujomârput, inuillo pimmariutertut suksaujungnairtitaujomârput, Nâlegarlo kissime angijôjomârpoĸ nelliutome taipsomane.
12 Kilangmiugasaksuit Nâlegangata uvlunga pijomârmat illũnainut piojorijunut pingijaitunullo angijunullo illũnainut, piojorijungnairtitaurĸovlugit,
13 Zêderinullo tamainut Libanonemētunut angijunullo poĸtojunullo, aiginullo tamainut Basanemētunut,
14 Kaĸĸanullo poĸtudlartunut tamainut, ĸaĸĸârulangnullo poĸtujunut tamainut,
15 Nuvugusersoarnullo poĸtojunut tamainut, ĸarmanullo senamatsiartunut tamainut,
16 Umiaĸsoarnullo imarbiksiortunut tamainut, senamatsiartunullo takkominartunut tamainut.
17 (Tagva) inuit piojoriningat suksaujungnairtitaujomârpoĸ, inuillo pimmariuterningat serĸomitaujomârpoĸ, Nâlegarlo kissime angijôjomârpoĸ nelliutome taipsomane.
18 Gûdingoalle illũnatik nungutaujomârput.
19 Kairtut ĸairosunginut nunablo ittersanginut aijomârput, Nâlekab sivoranarninganit pitsartujoĸsôninganillo opinadlartomit (ĸemâvlutik), nikkovilerpat, nunaĸsoaĸ sajukpiluktitsomavlugo.
20 Tamannale pilerpat, inuit Gûdingoaĸotitik silbereojut goldeojullo, sennajatik tuksiarviorĸovlugit, egitsomârpait terrianiangajunut inalukanullo,
21 Pullajomavlutiglo ĸairtut ĸongnânginut ĸairosunginullo Nâlekab sivoranarninganit pitsartujoĸsôninganillo opinadlartomit, nikkovilerpat, nunaĸsoaĸ sajukpiluktitsomavlugo.
22 Inuit allarsigik ĸingamikkut annersartut, (nellonalungimat), ĸanoĸ angitigijomik ivlerijaksaumangâta.

KAP. III.

Israēlitit pidlartauningannik.

1 **AHAK,** Nâlekab кilangmiugasaksuit Nâlegangata Jeru-
salemit Jûdamillo pêromârpait ajaupiarijausût sukkarijausûllo:
кaккôjat pitsartunartut illûnaita imerlo nekoкsinartoк illûnat;
2 Pitsartujoкsuit sorsuktuksallo erкartuijullo nellautaijullo
pijomârtuksaniglo oкasôngojut angajoкaujullo,
3 Aulatsijullo ingmigut s[illegible]aktuksanik 50 nik nertortau-
jullo ajoкertuijullo illisimajullo senagiamik ajornartunik angak-
kôjullo.
4 Inôsuktullo attaningortitsomârpakka taipkonunga, tâpkoa
sillaidlarlutik aulatsijomârput.
5 Inuillo pagvisârtigêgomârput nelliat illaminik nelliallo
assiminik; inôsuktorlo akkerartuleromârpoк itomut, nachonar-
torlo nertornartomut.
6 Angutit nelliata кattangutine atâtame iglungane tigu-
lerpago (oкarlune): Igvit annorâкarpotit, attaniolerit uvap-
tingnut, illinganerdluktullo tamakkoa illingnut kamagijaulit!
7 Tagva taimna oкaleromârpoк imâk: Aniasiorteolungi-
langa, iglumnelo кaккôjaкangilaк annorâкangilarlônêt, atta-
ningortiniarasinga inungnut!
8 Jerusaleme pâlasimavoк, Jûdalo ochosimavoк, oкangita
piniarningitalo Nâlegaк akkerartormatsuk, ijîgik nâlengnar-
toкsoâk kamaginagik.
9 Kênangita passivait idluitulliitigiglo nellonaijarpait Sodo-
mamiutitut angiarinagit. Kappianarmêk tarningit, piungitomik
pititsingmatta ingmingnut.
10 Iduartut oкautigisigik, illingatsiarmatta, piniarnerija-
ngita malliktingit inûtigijomâramigit.
11 Kappianarmêgle idluitut; illingatsialungilat, aggangita
sennajanginik akkiniartaujomâramik.
12 Inuкotima aulatsijingit sorrusiovut, arnallo attaniovut
tâpkonunga. Inuкotikka, tessiortise tammartitsisôngovut, ap-
кullo arvertarvigijaksarijase asserorpât.
13 Nâlegarle akkerartoriartorpoк, saккerpoк inugiartoк-
suit erкartoromavlugit.
14 Nâlegaк aivoк erкartuivingmut inuкotime angajoкângit
attanerijangillo illagivlugit: Perorsêvik vaineliksatalik asseror-
passe, aklujullo aкsârtaujutigijangit iglupsingnêput.
15 Sôк inuкotikka nungutipissigîk aklujullo asserorlugit?
taimak oкarpoк Nâlegaк кilangmiugasaksuit Nâlegangat.

16 **Nâlegarlo** oкarpoк: Zionib panningit piojoridlarmatta pissungmattalo кongasertusârlutik ijingmiklutiglo ablornekidlutiglo ittigamikkullo tajaujat sivanertillugit,

17 Tamanna pivlugo Nâlekab Zionib panningita kabjingit kallaкartitsomârpait avatingillo kangusûtiksarijangit ussingatitsomârpait.

18 Nelliutome taipsomane Nâlekab pêromarpait tajaujat ittigamiutat pivianartut кaurutillo taккingoallo,

19 Siummiutallo кellaumgujangoallo kênailitallo,

20 Niaкûtillo кellaumgujangoallo ablornekititsijutiksat tapserutillo tippitsiariksauteкautillo arngoallo,

21 Ketterdlermîllo кingarmiutallo,

22 Annorâtsiallo sillapâtsiallo ulliksuillo ikpiarsuillo,

23 Tachartûtillo illupâllo nessaujârtullo кungasêlitallo.

24 Tagva tippitsiariksauteкarungnairlutik aunersungnitoкaromârput, tapseruteкarungnairlutik aklunâvineкaromârput, nujaкarungnairlutik âкiksimatsiartunik nujaкangitomik kabjeкaromârput, ulliksoaкarungnairlutik pôksajanik annorâкaromârput. Takkorannêtsomârput ânanaujungnairlutik.

25 Angutekotitit (Zione oкaudjauvoк) saviksoarmut toкotaujomârput sorsuktuksaкotitillo unatadlarnermut.

26 Zioniblo upkoaкsoangit kiksadlaromârput ogguarlutiglo, кemaktauvlunelo (Zione) iksivajomârpoк nuname.

KAP. IV.

Epкêjartauvlutik Israêlitit nertornartitaujomârput Nâlekamut.

1 **Nelliutome** taipsomane arnat sîbat angut atauseк tigujomârpât oкarlutiglo: Nerкiksaкotivut nerrijomavavut annorâromavogullo nangminerijaptingnik, kissianele atternik taijautilauкtigut mittautigijaujungnairtilutalo.

2 **Tamanna** nelliutikpat, Nâlekab nuilertitanga ivlernautauvlunelo nertornautaujomârpoк, nunablo (Kânaanib) perortunga annernautauvlunelo inerкonautaujomârpoк Israêlitinut amiakôjunut.

3 Ivsornaituniglo taijaujomârput amiakôjut Zioneme inôjullo sulle Jerusaleme — illûnatik aglaksimajut inôrкojauvlutik Jerusaleme,

4 Nâlekab Zionib panningit ubvarlugit epкêjarpagit, auglo (Jerusalemiut kovijangat) pêrpago taipkonangat anernikkut erкartuijokut anernikkullo auktitsijokut.

5 Nâlegarlo Zionib ĸaĸĸangata iglungita illûnatik ĸollâ-
tigut kattimavingitalo ĸollâtigut pingortitsijomârpoĸ nuvu-
jamik iserlungmiglo uvlôlerangat, ikkomamiglo ikkoalajomik
ĸaumaksaijomik unuakkut, ivlernartoĸsôjut illûnatik sappûlu-
taĸasôngongmatta.
6 Igloĸaromârporlo tachalinârtomik uvlub kidjerninganut,
ĸemâviksamik sapputjauviksamiglo, niptaipat sillalukpallo.

KAP. V.

Perorsêvingmik vaineliksatalingmik.

1 **IMGERUT** māna attorlago illannâra pivlugo, illannâma
imgerutinga perorsêvinga vaineliksatalik pivlugo! Illannâra
perorsêviĸarpoĸ vaineliksatalingmik ĸaĸĸame ivjoriktome.
2 Poagijarpâlo ujaraijarlugolo illijivigivlugolo vaineĸutiar-
sungnik ânanaudlartunik. Nuvugusersoaliorporlo illuane iptê-
jaivingmiglo senavoĸ tagvane nerriukporlo paungaĸarniksa-
nganik; kissianele paungalukaĸarpoĸ.
3 Erĸartuileritse māna, Jerusalemētose Jûdamiôjoselo, piv-
lunga perorsêvigalo vaineliksatalik pivlugo.
4 Sumik sulle pijarialingmik perorsêviga vaineliksatalik
pivigingilarâ? Sôĸ paungalukaĸarĸâ, ajungitunik paungaĸar-
niksanga nerriugigapko?
5 Mānalo ĸaujititsomavapse, ĸanoĸ perorsêviga vainelik-
satalik piniarvigijomârapko. Sappûlutangit pêjaromavakka
asserortaurĸovlugo, avalungillo serĸomitsomavakka tullerajar-
taurĸovlugo.
6 Nungutitsomavaralo pairijautailitillugo poagijartautaili-
tillugolo; perortoĸaromârpoĸ ukpiganik perornerdluktuniglo
kakkilautilingnik, nuvujallo inerteromavakka sillalugvio-
rĸonnago.
7 Imaiporle: Kilangmiugasaksuit Nâlegangata perorsêvia
vaineliksatalik tagva Israêlikkut, Jûdablo angutingit tagva
illijivigijanga (perortuksanik) ĸuviagijanga. Idluartullinermik
nerriugame, aksorûtjineĸ takkovâ; idluarnermik nerriugame,
ogguarneĸ tussarpâ.
8 **Kappianarmêk** pititsivalliajut iglunik igloĸotimik
senniannut perorsêvingniglo perorsêviĸotimik senniannut, in-
niksaĸarungnairtillugo; kissipselo nuna innigijomavasse.
8 Siutimnut ĸilangmiugasaksuit Nâlegangat oĸarpoĸ: Aham-
marik, iglut unuĸtoĸsuit ĸemaktaujomârput, angijut ânanau-
jullo inuĸarungnairomârput.

10 Perorsêvik vaineliksatalik, tuktuvâk makpiterarpak-
tangaktut angitigijoĸ uvlune tellimaujortune, vaineĸaromârmat
ĸattamik attautsemik, karngasûtiksallo ĸattaujaĸsoatut telli-
maujortut unuktigijut paungaĸaromârmatta ĸattamik attaut-
semik.
11 **Kappianarmêk** taipkoa uvlârorpaktut imiksaĸ tal-
lanartoĸ pinasuarlugo, unnuamullo iksivajut vainemut ônarti-
tauvlutik.
12 Harfiniglo ĸellularaniglo ĸillautiniglo nipjautiniglo vai-
nemiglo ĸuviasûteĸarput, Nâlekab piniarningit kamaginagit
aggangitalo sullijangit takkonârnagit.
13 Taimaimat inuĸotikka aulartitauliaĸijomârput, ivleri-
jaujullo tâpkonanêtut kâdlaromârput, inungillo unudlartut
ĸêleromârput.
14 Taimaimat anernerit inningata pijomatunine angijoror-
tipâ, ĸaninelo aitarpâ angijoĸsoarmik, (Zioniblo) ivlerijangit
inungillo unudlartut ĸuksalaitullo ĸuviasukpaktullo takanunga
aĸĸalerput.
15 Tagva inuit suksaujungnairtitaujomârput angutaujullo
nellopĸotijariaĸartitaujomârput, piojorijutitullo tautusôngojut
kattalungatitaujomârput.
16 Kilangmiugasaksuille Nâlegangat nertornartitsomârpoĸ
erĸartuinerminut, Gûdelo ivsornaitoĸsôjoĸ ivsornaititsomârpoĸ
idluarsainerminut.
17 Saugârĸallo ivîksukasioromârput nerĸiksarsiorviĸar-
lutik (tagvane), angusalluarsuillo nerĸiksarsioromârput akluitut
innigijaviningine.
18 **Kappianarmêk** amuasût idluitomik aklunâtigut nâ-
mangitullivlutik, ajortomiglo uniutatigut sôrlo.
19 Oĸausekartut imâk: Tuavilune piniasârle, piniaraksa-
minik takkurĸovluta, ivlernartitublo Israêlikkune kajusijuti-
gijanga ĸaglilerle tikkisarailunelo, tukkiserĸovluta tamatto-
minga.
20 **Kappianarmêk** idluitomik idluartôneraijut idluarto-
miglo idluitôneraijut tâĸtomik ĸaumajônasugiklertut ĸauma-
jomiglo tâĸtônasugiklertut, sêrnartomik mamarasugiklertut
mamartomiglo sêrnarasugiklertut.
21 **Kappianarmêk** illisimanasugijut sillatonasugijullo.
22 **Kappianarmêk** vainemik imertovaktut illisimajullo
imiksaliornermik tallanartomik,
23 Idluitullijunik passijaksaujungnairtitsijut pilliusiat pit-
jutigivlugit idluartullijullo aĸsârlugit idluarningannik.

24 Tamanna pivlugo, sôrlo ikkomab ikkoalajub ivivinît nungungmagit, sôrlolo iviksukat pannertut ikkoalajut ochongmatta, taimaktauк taipkoa amângat auniojomârpoк nuvugulângillo sanniktut tiktaujomârput, кilangmiugasaksuit Nâlegangata perкojangit kamagingimagit, ivlernartitublo Israêlikkune oкausingit nachogingmagit.
25 **Taimaimat** Nâlegaк katsungaitomik ningalerpoк inuкotiminut, agganelo issakpait tâpkonunga, pattakpaillo, кakкat sajukpiluktillugit timingillo toкungajut aktarlukkutitut egidlugit apкosinermut.
26 Saimaseromârpoк kattilerutiksaujomik nellojunut ungasiktomĕtunut, taipkoalo кairкojomârpait nunaкsûb kiglinganit. Ahâglo, tuavidlarlutik akpangeromârput ômunga.
27 Taipkoale akkornganne merngortortoкaromângilaк naukiutijoкaranelo, sikkungijoкaromângilaк siniktoкaranelo; tapserutingit pêromângilat, ittigagutingita singingit kiktoraromângilat.
28 Kargjungit ipikput, pittiksingillo illûnatik noкarsimavut. Horseкotingita kukkiujangit кairtotut illingarкôrput кamutingitalo aksalloangit aккunaкsoatut.
29 Nipliadlarput loevititut, nipliavut loeviaraкtitut, kallingoarlutik aкsârnigarijatik tiguvait angerautivlugillo tigujiniktoкangilarlo.
30 Nelliutomelo tamattomane iktullijâdlaromârput (Israêlitinut), sôrlo imarbiksoaк iktullijârmat. Nuna ullernaigijaulerpat, ahâk tâкtoк kappianartoк, кaumajorlo takpânĕtoк кaumajungnairpoк nuvujanut.

KAP. VI.

Jesaiasib Gûde takkovâ.

1 **Jareme** taipsomane, attaneк Usia toкongmat, Nâlegaк takkovara iksivajoк iksivautaкsoarme кotsiktome poкtojomelo, annorângatalo siningata igloкsoaк ullikpâ.
2 Sêrafit кollânĕput attunit pingasôjortunik esarolît; maggungnut kênatik mattuvait, maggungnut ittigatik mattuvait, maggungnut tingilerput.
3 Kaigarsuvigijigêkpullo oкarlutik: Ivlernarpoк, ivlernarpoк, ivlernarpoк кilangmiugasaksuit Nâlegangat; nunat illûnatik illumertauvut tâpsoma nertornarninganik.
4 Ablorallo tungavingit sajukpilukput кaigarsuktut nippinginut, iglolo iserlungnik taetaepoк.

5 Tagva oĸarpunga: Kappianarmêk uvanga nungutaksau-
vunga ĸangasinâĸartunga ivsornartoĸsôjûngnik inuillo ĸanga-
sinâĸartut ivsornartoĸsôjunik akkornganne nunaĸartunga,
ijîngma takkongmakko attaneĸ ĸilangmiugasaksuit Nâlegangat.
6 Tagva Sêrafit illangat tingilerpoĸ uvamnut, auma ti-
gumiarlugo tigujane kingmautîkkut tunerguservingmit.
7 Kaneralo tâpsomunga aktornâ oĸarlunelo: Ahâk, ôma
ĸangasinâkik aktormagik, idluitu.....itit illingnit pêrtauvut,
ajornitillo issumagijaujungnairput.
8 Nâlekablo nippinga tussarpara imâk oĸartoĸ: Kina
tillijaksarivigô: kina uvaptingnut tillijaujomavâ? Uvangale
oĸarpunga: Tagga uvanga, tillilaunga!
9 Oĸarvigivângalo: Ailerit, nunaĸatigêt tâpkoa oĸautijar-
torlugit imâk: Tussadlaritse tukkisinaselo, takkudlaritse illi-
tarsinaselo.
10 Inuit tâpkoa ōmatingit mangaitikit siutingillo tussilar-
tikit, ijingillo takpētikit, ijimingnut takkurĸonnagit, siuti-
mingnut tussarĸonnagit, ōmatimingnullo tukkiserĸonnagit, sâ-
giarĸonnagillo inûlijaurĸonnagillo.
11 Uvangale oĸarpunga: Nâlegaĸ, ĸanoĸ sivitutigijomik?
Oĸarvigivânga: Iglugasaksuit asserortauviksangat tikkidlugo,
tagvanētoĸarungnairpat, iglullo inuĸarungnairtitaukpatta, nu-
nalo asserortaulerpat inuerutjauvlune.
12 Nâlekab inuit aulartitsomârmagit ungasiktomut, nu-
nablo asserortauniksanga angijôjomârmat.
13 Inuille unurningita tellimaujortungit tagvanētsomârput
sulle; taipkoa pititaujariaĸaromârivut ikkomamut, kissianele
— sôrlo terebintemut aigemullo kippaĸarmat (kippijaukpanik) —
taimak taipkoa kippangat kinguvâksauvoĸ ivsornaitoĸ.

KAP. VII.

Imânuele.

1 PIVORLO, Ahase Jôtamib erninga Usiablo erngutanga
attaniotillugo Jûdame, Rêtsine Siriamiut attaningat Pêkalo
Remaliab erninga Israêlikkut attaningat aivuk takpaunga
Jerusalemut sorsugiartorlugo; sâlagivlugole sapperpâk.
2 Dâvidiblo kinguvângit oĸantjauvut imâk: Siriamiut
Efraimeme tangmârput. Tagva attaniub ōmatinga inuĸo-
tingitalo ōmatingit sajukput napârtutitut aulataujutitut ano-
remut napârtoliksoarme.

3 Nâlekablo Jesaiase oĸautivâ: Igvit ernillo Sear Jasu
(imaipoĸ: amiakungat sâgialârpoĸ) aularitik Ahase pâriartor-
lugo taetsib ĸolliub kôngata issuanut, errortuijut errortuivi-
ata apĸosinersoanganut.
4 Oĸarvigiuglo: Utjertorit nipporlutillo! Erĸsiniarnak
ōmativillo nangiariniaranigit ukkoa ikkoałanikûk iserluktûk,
Rêtsiniblo Siriamiullo Remaliablo erningata ningaumajâdlar-
ningit,
5 Siriamiut Efraimekkullo Remaliablo erninga idluitomik
kajusimangmatta pivlutit, oĸarseĸarlutik imâk:
6 Jûdamut ailauĸta kappiasuktillugo perĸutiginiarlugolo
uvaptingnut, Tabêaliblo erninga attaningortillugo akkorn-
ganne.
7 Nâlegaĸ Gûde oĸarpoĸ imâk: Taimak illinganiangilaĸ,
taimak pijoĸarniatsengilaĸ!
8 Siriab niaĸorijaksanga tagva Damaskuse, Damaskusiblo
niaĸorijaksanga tagva Rêtsine. Jârit 65 it nâkpatta, Efraime
nungutaujomârpoĸ nunaĸatigêksoaĸarungniarlunelo taikane.
8 Efraimiblo niakorijaksanga tagva Samâria, Samâriablo
niaĸorijaksanga tagva Remaliab erninga. Soĸĸosijuitsengi-
kupse (tettigivlunga), sôngoniangilase.
10 **Ammalo** Nâlekab Ahase oĸarvigigivâ oĸarlunelo:
11 Nellunaikutaksamik Nâlekamit Gûdingnit ĸennulerit,
attersârlutit ittijomut anernerit inningannut ĸongmuarlutillō-
nêt takpaunga.
12 Ahasible oĸautivâ; ĸennujutigijomangilara, Nâlegaĸ
ôktorlugomanginapko.
13 Tagva oĸarpoĸ: Attê, tussaleritse illipse Dâvidib ig-
lunganētose! Nāmaksingilase inuit pagvisârlugit; Gûdigatauĸ
pagvisâromavisiûk?
14 Taimaimat Nâlekab nangmineĸ nellunaikutamik tunit-
jivigijomârpâse. Ahâk, uigasuk singaivoĸ ernermiglo ernijo-
mârpoĸ, tâmna Imânuelemik (imaipoĸ: Gûdib illagivâtigut)
atseraromârpâ.
15 Immub orĸsuanik igupsaujârtullo orĸsunginik nerrijo-
mârpoĸ, ajorungnailerune idluitoĸ nachogivlugo, idluartoĸ
annerivlugo.
16 Nukappiarle tukkisilerĸârtinnago idluitoĸ nachogivlugo,
idluartoĸ annerivlugo, attanîk magguk sivorajutigijâkpit nu-
nâgik ĸemaktaujomârpuk.
17 Nâlekable Assiriab attaningagut igvit nunaĸatitillo
atâtavillo inuĸotingit tikkitaurĸojomârpâse uvlunut nelle-
ĸangitunut Efraimib aviningata Jûdamit kingorngane.

18 Nelliutome taipsomane Nâlegaĸ kôkoviaromârpoĸ, nivi-
uvait Egiptenib kôksoangata issuanētut igupsaujârtullo Assi-
riab nunanganētut ĸairĸovlugit.
19 Tagva tikkitsomârput illūnamassiatiglo ĸikkaromârput
kôrune sivinganariktune ĸairtullo ĸongnângine ukpiganelo
kakkilautilingne tamaine iviksukatalingnelo tamaine.
20 Nelliutome taipsomane Nâlekab niaĸorlo ittikkalo sal-
lijomârpait umêjaivlunelo umêjautemut attartortaumajomut
(tagva): kôksûb ungatânētomut, Assiriamiut attaningannut
21 Nelliutome taipsomane angutib attautsib tuktuvak
attauseĸ saugâglo magguk nerritítsomarpait.
22 Imuĸadlarnermullo immub orĸsuanik nerĸiksaĸaro-
mârpoĸ; immub orĸsuanik igupsaujârtullo orĸsunginik ner-
ĸiksaĸaromârmatta amiakôjut illūnatik nuname.
23 Nelliutome taipsomane imaitsomârpoĸ: perorsêvît na-
pârtoĸartut vaineliksanik 1000 dinik, kênaujaniglo 1000 dinik
akkiksaĸartut ukpigaĸaromârput kakkilautilingnik perorner-
dluktuniglo kakkilautilingnik.
24 Pittiksеĸartut ĸargjoĸartullo kissimik tagvane pissu-
gungnarput, nunaĸsoarme illūnâne ukpigaĸaromârmat kakki-
lautilingnik perornerdluktuniglo kakkilautilingnik.
25 Kaĸĸattauĸ poagijartaúvaktut tamaita aivigivlugit
ajornaromârpoĸ ukpigait perornerdluktullo kakkilautilit unur-
ningit pitjutigivlugit; tuktuvangnulle nerriviojomârput pissug-
viovlutiglo saukkanut.

KAP. VIII.

*Israêlitit sugiartauningannik Gûdemiglo nâlektut manigortau-
ningannik.*

1 Nalekable oĸarvigivânga: Aglagaksamik angijomik
tigusilerit aglaklutillo, inuit aglangnerivaktangit attorlugit:
Mahersalalemut Hasbasemut! (imaipoĸ: aĸsârniksaraitomut,
arĸtaisaraitomut.)
2 Uvangalo kigligiudsijuksâk okpernartûk najortigivâkka:
Uria ajoĸertuijoĸ Saggarialo Jebereggiab erninga.
3 Nellautaijorlo arnaĸ najortigivara, tâmna singailerpoĸ
ernermiglo ernivoĸ. Nâlekablo oĸarvigivânga: una atserale-
ruk Mahersalalemik Hasbasemik.
4 Nukappiarârsuk oĸarungnalerĸârtinnago: atâtâk, anâ-
nâk — tagva Damaskusib akluitoĸsôningit Samâriamiullo

aĸsârnigarijangit nangmartaujomârput Assiriamiut attaningata sângagut.

5 **Ammalo** Nâlekab oĸarvigivânga oĸarlune:

6 Nunaĸatigêksuit ukkoa Siloab imingit achĕtut nachogingmattigik, Rêtsinelo Remaliablo erninga sajûtigingmattikik,

7 Takkûk, tamanna pivlugo Nâlekab tikkitaurĸojomârpait kôksûb imersoanginut sôngojoĸsôjunut — tagva Assiriamiut attaningannut pitsartujoĸotinginullo tamainut. Kudjidlarlunelo (kôksûb) sinâne tamaita ulligomârpait.

8 Achevlunelo Jûdamut ulligomârpâ ullutsautillugolo inuit ĸongasingit tikkidlugit, esarĸûngnelo issividlugik nunaĸotit illũnât illumeromârpâ, Imânuele.

9 **Idluitullititse,** nunaĸatigêktose, serĸomitaujomârpose. Tussaleritse, illũnase ungasiktome nunaĸartose: parngnaileritse, serĸomitaujomârpose — illa parngnaileritse, serĸomitaujomârpose.

10 Angeĸatigêgitse kajusimanipsingnik, serĸomitauvoĸ; oĸausermik oĸaluaritse, sullitsengilaĸ Gûdib illagingmattigut.

11 **Imâk** Nâlekab oĸarvigingmanga, aggakka tigumiarlugit inerterlungalo, arvertarĸonnanga, nunaĸatigêt ukkoa apĸotigijangine, oĸarlune:

12 Pikkablartôneraíniarase nunaĸatigêt ukkoa pikkablartônerarpaktanginik, erĸsigijangit erĸsiginiarasigik sivoraginagillo.

13 Kilangmiugasaksuit Nâlegangat opigissiuk, tâmnauvoĸ erĸsigijaksarijase sivoragijaksarijaselo.

14 Ivsornaitoviksôjomârpoĸ tagva ujarauvlunelo aporvik kairtôvlunelo sinaungasautaujoĸ inûkatigênut maggoinut, Israêlib kiguvânginut, nigaujomârporlo ochojutauvlunelo Jerusalemiunut.

15 Unuktullo aporvigijomârpât ochovlutiglo serĸomilutiglo, nigarsimajomârput pijauvlutiglo.

16 **Nellunaijaijutiksat** kattusikkit perĸojallo naĸiterlugit illiniartima akkorngane.

17 Uvangale Nâlegaĸ nerriugivara, kênaminik ijersijoĸ Jâkokkunit, tettigivlugolo.

18 Ahâk, tamânĕpunga ĸitorngallo Nâlekab tunijangit uvamnut, Israêlemut nellunaikutaksaurĸovlugit tataminiarutiksaurĸovlugillo ĸilangmiugasaksuit Nâlegangannit, Zionib ĸaĸĸangane inneĸartomit.

19 Imâglo oĸauseĸarpatta illipsingnut: Angakkullo nellautainerluktullo nipjârtut, issivsortut apperijartorsigik! — ajornarpoĸ. Nunaĸatigêt appertsoriaĸangilât Gûdemingnik? Inôjut pivlugit toĸungajut apperijartorlugit pijuksauvitâ?

20 Perкojanik nellunaijaijutiksaniglo (malligitse!) Taimak
oкaromângilât кaumajoкangitut illumingne?
21 Nuname arvertarput kappiasuklutik kâklutiglo. Kâdla-
runiglo ningalerput, attanitik Gûditiglo oкarnerlûtigivlugik.
22 Arlorput takpaunga takkunârlutiglo nunamut, kappia-
nartoкarpoк tagvane tâкtomiglo tâкsoarmiglo кoaкsârnarto-
mik; tâкtoкsoarmut pititaumavut.

KAP. IX.

Kristusemik.

1 **TAKTOKATSAINAROMANGILAK** kappiasugviojome
māna. Nelliutome кângertome Sêbulonib nunanga Naftaliblo
nunanga mittautiginartungortitaumavuk, nelliutome pijomâr-
tome nertornartungortitaujomârput apкut imarbingmut sang-
mijoк Jordaniblo ungatâ Galilêalo nellojolik.
2 Nunaкatigêt tâкsiortut кaumajoкsoaк takkovât, nuna-
кatigênullo toкub tachalininganētunut кaumajoк nuimavoк.
3 Nunaкatigêt unuksivalliatipattit, кuviasungningat angi-
jôtipat. Sângne кuviasukput, sôrlo kattersoiviub nelliuningane
кuviasuktoкarpangmat, sôrlo igiaкomijartoкarpangmat perкu-
tinik aitortuivingme,
4 Nangmautit nangmagaksangit, issaкautit кollêgingnut
attortut, aulatsijingitalo annautangit navigangne, sôrlo Midi-
anib nelliuningane. (Idluars. kap. 7.)
5 Kammît illūnatik attusût sorsuktuksanut annorâllo
sallumaititaumajut aungmut ikkitauvut ikkomamullo nungu-
tauvut.
6 Nutarârsuk erniangongmat uvaptingnut, erneк tuni-
jaungmat uvaptingnut; nâlegauninga tuinganēpoк; atteкar-
porlo: tatamnadlartomik kajusimajomik, Gûdemik pitsartu-
joкsoarmik, Atâtaujomik issoкangitomut, Nâlekamik ullapir-
saijomik.
7 Nâlegauvik angijorortitsomavlugo ullapirsauteкatsainar-
titsomavlugo Dâvidib iksivautanganēpoк attaniovinganelo,
âкiksorlugo erкartuitsiarnermut idluarsainermullo mānanit
issoкangitomut. Kilangmiugasaksuit Nâlegangata illunger-
torninga tamattominga piniaromârpoк.
8 **Nâlekab** oкauseк tillikliutivâ Jâkomut, aккartillugo
Israêlemut.
8 Tukkisileromârpâllo Efraimib inuкotingita illūnatik Samâ-
riamiullo, pimmariuterlutik piojoridlarlutiglo imâk oкauseкartut:

10 Igaliksajat kattaksimagalloarput, ujaraille sennamatsi-
artut âкigomavavut; nappajut sikomôrit nakkasimagalloarput,
zêderille taipkoa inningine napârtitsomavavut.
11 Rêtsinib sorsuktuksaкotingit Nâlekab ajugaкangititso-
mârpait tâpkonunga ōmigijingillo sakkoкartillugit.
12 Siriamiut Israêle êjomarpât sângannit Filisterillo tun-
nuannit, кanitik aitarlugit. Tamakkoale tamaita Nâlekab
ningausingata sorairutigingilait, aggangillo issamivut sulle.
13 Nunaкatigêlle sâgiatsengilat sugiartimingnut, кilang-
miugasaksuillo Nâlegangat кennilungilât.
14 Taimaimat Nâlekab kippivait Israêlib niaкunga pami-
ungalo, palmit iviksuillo uvlorme attausēnarme.
15 Niaкunga tagva inutoкaujut nertornartut, pamiunga
tagva nellautaijut saeglôtiksanik ajoкertuivaktut.
16 Nunaкatigêt tessiortingit uiveriklertôngmatta, tessior-
taujullo asseroijôngmatta.
17 Taimaimat Nâlekab tâpkoa inôsuktoкotingit angutit
кuviagingilait, illiarsuкotingillo uigarneкotingillo nâpkigingi-
lait, tâpkoa illūnamassiatik tappatojôngmatta idluitullijông-
mattalo, illūnatiglo кaningit sillainartoкsoarmik oкauseкar-
matta. Tamakkoalle tamaita Nâlekab ningausingata sorairu-
tigingilait, aggangillo issamivut sulle.
18 Idluitullineк ikkomatut ikkoalangmat ukpiganik peror-
nerdluktuniglo kakkilautilingnik nungutsivlune ikkitsivlunelo
ukpiganik napârtoliksoarmētunik, iserluksoarmik кongmuar-
titsivlune.
19 Kilangmiugasaksuit Nâlegangata ningausinga pivlugo
nuna ikkitaumavoк, nunaкatigêllo ikkomamut nungutaksauju-
titut-iput; кattangutiminik nâpkiniktoкangilaк.
20 Tallerpimik tungāne nerкelerigalloarlutik kâkput, sau-
mimik tungānit nerrigalloarlutik aккeartulungilat. Illūnatik
tallermik uviningit nerriksarivait,
21 Manassib Efraime Efraimiblo Manasse. Tamarmiglo
illagêklutik Jûdamut sâput. Tamakkoale tamaita Nâlekab
ningausingata sorairutigingilait aggangillo issamivut sulle.

KAP. X.

Idluitullijut sugiartauningannik. Assiriamiut nungutauningannik.

1 **Kappianarmek** illusernik piungitunik illuseкarкojijut,
aglangnik siorniûtiksaujunik aglakpaktut,
2 Aklujut ajaktorlugit erкartuivingmit, ajoкsartullo inu-

kotima akkorngannētut idluarkutiksangit kamaginagit, uigar-
nerit perkutigijomavlugit illiarsuillo aksâromavlugit.
3 Kanok illioromavisê sugiartauvingme, asserortauvingme
ungasiktomit kaglilertome? Kimut kemâjomavisê piulijaujo-
mavluse? Nertornautigijaselo nane torkoromavisigîk?
4 Imâtuinak illiorungnaromârput: parngnanairsortaujut ak-
korngane okkungavlutik, tokotaujut akkorngannut kattak-
lutik. Tamakkoale tamaita Nâlekab ningausingata sorairuti-
gingilait, aggangillo issamivut sulle.
5 **Kappianarmêk** Assure, ningautsima issakautigijanga
ningaumajârnera ajaupiauvok tâpkoa agganginut.
6 Tillijomavara nunakatigênut nertornalungitunut, perko-
jomavaralo nunakatigênut ningaumajutigijamnut, arktaijaur-
kovlugit aksârtaurkovlugillo tullerajartaurkovlugillo tâpso-
munga aktalukutitut iglut akkorngane.
7 Taimnale taimak pijomangilak, õmatingalo taimaitunik
issumakalungilak, õmatingale kajusimavok, nunakatigêt ikki-
tôlungitut nungutsomavlugit pêjaromavlugillo.
8 Imâk okarmat: Angajokângortitakka attaniongilât illū-
natik?
9 Kalno Kargemisetut-ingilâk? Hamat Arpadetut-ingilâk?
Samâria Damaskusetut-ingilâk?
10 Sôrlo aggama Gûdingoat attaniovingit nagvarmagit
Gûdingoangit unurnersaugalloartillugit Jerusalemētunit Samâ-
riamētunillo,
11 Sôrlolo Samâria Gûdingoakotingillo piniarvigigapkit
taimak piniartuksaunginivîk Jerusalemut Gûdingoakotinginullo?
12 Nâlekable piniaraksane tamaita Zionib kakkangane
Jerusalemelo nāmaksilerunigit, tagva (Nâlegak okarpok) Assi-
riamiut attaningata piojoridlartub õmatingata illiorningit su-
giaromavakka pingijainingalo ijîkikkut sakkijârtok.
13 Taimna okarmat: Aggama pitsartuninginut tamanna
piniarpara illisimanimnullo, uvanga sillatogama. Nunakatigêt
kiglingit ablatsautipakka perkutingillo pêjarpakka, iksivau-
taksoarmētullo ochotipakka parngnertut.
14 Aggamalo nunakatigêt perkutingit nagvârpait, sôrlo
auktortak (nagvârtaungmat), nunallo tamaita kattersorpakka
sôrlo manît kemaktaumajut kattersortauvangmatta, puvitôrto-
miglõnêt aitartartomiglõnêt niviortomiglõnêt pekartinnago.
15 Ullimaut nertorungnarkâ attortiminut? ubvalo kiblû
nertorungnarkâ attortiminut? Taimailiorungnarpanik, tagva
issakautiub aulanajarivâ aulatine, ajaupiablo kivigajarivâ ke-
juungitok (inuk).

16 Taimaimat Nâlegaĸ, ĸilangmiugasaksuit Nâlegangat
pitsartuerutijaunartomik tillikleromârpoĸ pitsartujoĸsoaĸo-
tingita akkorngannut, nâlegauvingatalo attâne ikkoalajoĸaro-
mârpoĸ ikkomab ikkoalaningatut.
17 Israêliblo ĸaumanerijanga ikkomangolerpoĸ, ivler-
nartitorlo Israêlikkune ikkoalajungolerpoĸ, ukpigait peror-
nerdluktullo kakkilautilît ikkidlugit nungudlugillo uvlorme
attautseme.
18 Napârtoĸotingillo perorsêviĸotingillo ânanaujut nungu-
timmarigomârpait tarningillo timingillo; illingajomârput ĸani-
madlartotut nukkêrutivalliajotut.
19 Napârtullo amiakôjut napârtolivinerme kittitaujungna-
romârput, nukappiab aglakpait.
20 **Taipsomane** Israêlib amiakungita, Jâkokkut akkor-
nganne pijausimangitut sugiartitik tettigijungnairomârpât, Nâ-
legarle ivlernartitoĸ Israêlikkune tettigijomârpât nellâgôrlutik.
21 Amiakôjut sâgiaromârput, illa amiakôjut Jâkokkune
sâgiaromârput Gûdemut pitsartujoĸsôjomut.
22 Inuĸotitit, Israêle, unuktôgalloarpatta siorĸatitut imab
sikjanganĕtutitut, amiakôjut tâpkonangat (kissimik) sâgiaro-
mârput. Nungutaksauningat kajusimajutauvoĸ, erĸartuijoĸ
ĸaglilerpoĸ,
23 Nâlegaĸ, ĸilangmiugasaksuit Nâlegangat nungutitsiner-
mik kajusimajutigijaminik piniaromârmat nuname illûnâne.
24 Taimaimat Nâlegaĸ, ĸilangmiugasaksuit Nâlegangat
oĸarpoĸ: Inuĸotikka, Zioneme nunaĸartose, Assure sivoragi-
niarasiuk! Annautamut annaudlaromâralloarpâse ajaupiaĸo-
tinelo ĸollangiutitillugo illipsingnut, sôrlo Egipteneme pijoĸa-
laungmat.
25 Mânakasakut ningarnera nâmaksijomârpoĸ, ningauma-
jârnimalo nungutinasuaromârpâ.
26 Kilangmiugasaksuillo Nâlegangata issaĸautik kivigo-
mârpâ taipsomunga, sôrlo Midiane sugiaramiuk Orib ĸair-
tungane, ajaupiaĸotinelo imarbingmut issautijomârpâ sôrlo
Egipteneme.
27 Taipsomane nangmartaurĸojanga tuipsingnit pêromâr-
poĸ nangmautangalo ĸungasipsingnit, nangmautâluk serĸomi-
taujomârmat sôngodlartomut.
28 **Ajate** tikkipâ, Mikerone apĸutigivâ, Mikmaseme per-
kutine ĸemakpait.
29 Kôrukkut ingergavut. Gebame sinniktalauĸta! (taimak
oĸarput.) Tagva Râmamiut ĸoaĸsârput, nunaĸartut Gibeame
Saulib nunagilauĸtangane ĸemâvut.

30 Nipliadlarit, Gallib panninga; kamatsialerit, Laisa
naiperкonarpotit, Anatote!
31 Madmênamiut кemâvut, Gîbimiut kattimalerput кemâ
jomamut.
32 Uvlome sulle Nobemēniarpoк. Zionib panningata кaк
кanga issakpâ, Jerusalemib кaккârulanga.
33 Ahâgle! Nâlekab, кilangmiugasaksuit Nâlegangata na
pârtut nuvungit akkeruijarpait кoaкsârnadlarlune; napârtull
poкtojoкsuit kippijauvut, poкtojullo pokitungortitauvut.
34 Napârtoliksuillo ukpigangit ullimaumut kippijauvu
Libanonelo ochotitauvoк ajugaкangitomut. (kap. 37, 36.)

KAP. XI.

Kristusemik nâlegauvinganıglo.

1 **Nutaijortomik** nuijoкaromârpoк Isaib kippangani
akkeromiglo perortoкaromârpoк amânganit.
2 Tâmnalo Nâlekab anerningata tupvigijomârpâ: anerneru
sillatunartub illisimanartublo, anernerub issumagiktitsijub pi
sartutitsijublo, anernerub illitarsititsijub sivoratitsijublo Nâle
kamik.
3 Nâlekamiglo sivorajut кuviagijomârpait. Ijîngme tak
kojangit malliklugit erкartuijomângilaк, siutîngmelo tussa
tangit malliklugit idluarsaijomângilaк.
4 Idluartomigle aklujut erкartoromârpait, ajulertullo nu
name idluarsaromârpait. Kanermelo oкausinginut nunamiu
sugiaromârpait кanermelo anerninganut idluitullijoк toкolug
5 Idluarneк tapserutigijomârpâ кettermigut, nellâgôrne
tapserutigivlugo makkitîngmigut.
6 Amarкub saugârsuk illagijomârpâ, panteriblo tuktunga
joarsuk aкopiкatigijomârpâ. Nochallo loevillo tuktuvaillo ka
timatillugit nukappiararsûb mianerijomârpait.
7 Tuktuvaillo aklallo iviksukatalingme nerrinasuкatigê
gomarput, piarangillo aкopiкatigêgomârput, loevit tuktuval
titut iviksukanik nerrijomârput.
8 Amâmaktublo кuglugiab sittinga кuviagijomârpâ, amâ
magungnairtublo aggane kaujomârpait кugliarâlub innig
janganut.
9 Piungitullijoкaromângilaк asserorsaijoкaranelōnêt кaк
кamne ivsornaitome illûnâne, nunaкsoaк taetaetsomârmat ill
tarsijunik Nâlekamik, sôrlo imarbiksûb erкa imanginut ullik
taungmat.

10 **Taipsomane** imaitsomârpoĸ: Isaib amânga, napajotut
kattilerutiksaujotut illingavlune nunaĸatigêksoarnut, apperĸu-
taujomârpoĸ nellojunut, iksivautarijangalo nertornaromârpoĸ.
11 Nâlekablo nelliutome taipsomane amma aggane issago-
mârpait, inuĸotime amiaĸungit pissiarijomavlugit, amiaĸôjut
Assiriamit Egiptenemillo Patrosemillo Etiopiamillo Elamimillo
Sineâremillo Hamatemillo ĸikkertanillo imarbingmētunit.
12 Saimaseromârporlo kattilerutiksaujunik nellojunut,
unangmijaujullo Israêlitit kattititsomârpait, siamanggajullo
Jûdamiut kattersoromârpait nuaĸsûb kiglinginit sittamanit.
13 Sorairomârpoĸ tagva Efraimib anerudsininga, sinau-
ngasaijullo Jûdamētut nungutaujomârput; Efraimib Jûda ane-
rutijungnairomârpâ, Jûdablo sinaungasarungnairomârpâ Efraime.
14 Filisterillo tuinginut tingijomârput ununga, illagêklu-
tiglo kangillitik aĸsâromârpait, Edomiterit Moabiterillo sâla-
gijaujomârput, Amoniblo kinguvângita nâlegarijomârpait.
15 Nâlekablo Egiptenib imarbingata kangerdlua ipterilik-
titsomârpâ, aĸĸonaĸartitsivlunelo kôksoarmut issagomârpoĸ,
kôgarsuĸalertillugo sîbanik, ittigaguteilingnut ipperârviojuk-
sanik.
16 Apĸosinersoaĸaromârporlo inuĸotingita amiakunginut,
amiakôjunut Assiriamit, sôrlo Israêlitinut pijoĸalaungmat taip-
somane, Egiptenemit aularmatta.

KAP. XII.

Imgerut ĸujalitiksaĸ.

1 **Taipsomane** oĸaromârpotit imâk: Nâlegaĸ, ĸujagi-
vagit, ningaumavigigamga ningaumajârnillo sorairmat mani-
goramgalo.
2 Ahâk Gûde piulijigijara! Tettiksaĸarpunga sivorana-
ngalo, Gûde Nâlegaĸ pitsartutigigapko imgerutigivlugolo;
tâmna piulijigivara.
3 Kuviasukluse imeĸtariaromârpose puilavingmit piulijau-
nartomit.
4 Taipsomanelo oĸaromârpose: Nâlegaĸ ĸujagidlarsiuk,
attinga oĸâlajutigisiuk, piniarningit oĸautigisigik nunaĸati-
gêksuit akkornganne, attinga opinartoĸsôjok nertorsiuk.
5 Nâlegaĸ imgerutigisiuk, opinartoĸsôjunik piniarmat.
Tamanna tussartaule nunane tamaine.
6 Zionemiôjotit, igiaĸomijarit, illingne angidlarmat ivler-
nartitoĸ Israêlikune.

KAP. XIII.

Bâbelemut.

1 **TAMADJA** oкauseк inerterijutiksaк Bâbelemut, Jesaia-
sib, Amosib erningata takkojanga.
2 Kattilerutiksamik saimaseritse кaккame merкoкangi-
tome, nipliavigidlarsigik nullorarlugillo, iterкovlugit angajo-
кajat itertarvingitigut.
3 Ivsornaititakka perкovakka, pitsartutitakkalo кairкo-
vakka, ningaumajârnima kivgangit, кuviasungnermut igia-
кomijartut.
4 Unudlartut кaggudlarningit tussaksauvut кaккane
sôrlo nunaкatigêksoarnit pijut; pervaluktoкarpoк nellojut
attaniovingita inunginit kattisimajunit pijomik sôrlo. Kilang-
miugasaksuit Nâlegangat sorsuktuksaкsoaкotiminik parngnai-
lerкojivoк.
5 Nunanit ungasiktunit, кilaub issuanit tikkilerput Nâle-
gaк ningaumajârningatalo sakkungit, nunaкsoaк illûnât asse-
roriartorlugo.
6 Avâladlaritse, Nâlekab uvluksanga кaglilermat; asseroi-
jutiksatut ajugaкangitomit pijotut aggerpoк.
7 Tamanna pivlugo, illûnatik aggangit nukkingeromârput,
inuillo illûnatik ômatingit kakkillâromârput.
8 Koaкsâromârput, siorniornartomullo ânianartomullo tik-
kitaujomârput, ernisuktotut kappiasugomârput, okkijiutigêgo-
mârput, kênangillo ikkomatut aupallagomârput.
9 Ahâk, Nâlekab uvlunga aggerpoк takopsoajuidlune
ningaumajârnerlo ningauserlo illungertortoк, nuna asserorlugo
idluitullijullo tagvangat pêrlugit.
10 Kilaub uvloriangit siaktungillo кaumanarungnairput,
seккinerlo târlune nuilerpoк, taккerlo кaumangilaк.
11 Sillaкsoarmiullo sugiaromavakka idluitulliningit piv-
lugit, idluitullo sugiaromavakka piungitulliningit pivlugit,
pingijaitullo piojoriningat nungutitsomavara pimmariutertullo
pingijainingat serкomitsomavara.
12 Inuit akkutonersautitsomârpakka goldemit ivlernarto-
mit angutillo goldemit Ofiremit pijomit.
13 Tamanna pivlugo кilak aulatitsomavara, nunalo sajuk-
pilaklune nûtitaujomârpoк inniminit кilangmiugasaksuit Nâle-
gangata кaningajâdlarninganut, ningausinga katsungailerpat.
14 Tuktungajotut unangmijaujotut, saugaкtitullo pairije-
кangitutitut illingajomârput; illûnatik nunaкatimingnut ange-
raromârput, illûnatik nunaкotimingnut кemajomârput.

15 Tagvane naipitavinît attunit kappijaujomârput, illagi-
jangillo saviksoarmut toкotaujomârput.
16 Kitorngangit serкomitaujomârput takkunârtillugit, ig-
lungillo piksaerutijaujomârput, nulliangillo sujuktaujomârput.
17 Ahâk, Mêderit taipkonunga akkerartorкovakka, silbere-
mik erкasungitut goldemiglōnêt kamangitut.
18 Inôsuktut pittiksimingnut pittigomârpait, timît singai-
ngit nâpkinginagit, sorutsittauк nâpkoarinagit.
19 Bâbelelo ânanaunerpâк attaniovingnit tamainit, Kal-
dêarit nertûtigijangat, pinarnarnerpâк illingajomârpoк Sodo-
matut Gomorratullo Gûdib mumiktâktitut.
20 Mattoma kingorngane nunaкartoкaromâtsengilaк tag-
vane, igloкartoкaromâtsenginivoк tagvane kinguvarêt kingor-
linginut; Arâbiamiut tuppeкaromâtsengilat tagvane, sauga-
niglo mianersijut tangmârviksaкaromâtsenginivut tagvane.
21 Omajoâluille aкopijomârput tagvane, iglungillo ukbik-
suit innigijomârpait, staraussillo tagvanētsomârput, assēnallo
oкigêseromârput tagvane.
22 Terrianiangajullo miagôromârput iglutsiangine кing-
millo nujuartut iglugasaksoangine allianartune. Piviksangat
кaglilerpoк uvlungillo mulutsengilat.

KAP. XIV.

Bâbelemut Assuremullo Filisterit nunangannullo.

1 **NALEKAB** Jâko nâpkigijomârpâ, Israêle aneriluarlugo,
âtillugik nunangangnut. Takkorngartallo tikkitsomârput,
Jâkokkunut kattimgajomavlutik.
2 Nunaкatigêksuillo tigujomârpait aitillugillo nunagijak-
sangannut, Israêlikkullo kivgarijomârpait taipkoa angutillo
arnallo Nâlekab nunangane; pititigijatiglo parngnanairsima-
vingmut pititsomârpait parngnanairsimavingmut, attaniojo-
mârpullo attanerijamingnut.
3 **Pijoкaromârporlo,** Nâlekab merngoerserviksarsitipattit
ogguarnernit kiksarnernillo kippaludlarnernillo attortarnit
taipsomane,
4 Imaitunik oкausekaleromârpotit Bâbelib attaninga piv-
lugo oкarlutit: ItuккЄ! ullapitsijoк noккarpoк, siorniorvik
sorairpoк.
5 Nâlekab idluitut issaкautingat navikpâ, aulatsijut ajau-
piangat,

6 Issaĸautiojoĸ nunaĸatigêksoarnut, ĸaningaumajârt
pinga, issaĸaitsainartub sorairane, aulatsijutaujoĸ inugiartc
soarnut, ningartub pinga, unangmiklertub takopsoajuidlu
7 Mânale sillaĸsoarmiut illûnatik merngoerserput ĸikka
lutiglo; igiaĸomijarput.
8 Keblariktut aglât zêderillo Libanonemêtut ĸuviasûtig
vâtit oĸarlutik: Ochosimagavit, ullimariartortomik majora
toĸarungnairpoĸ uvaptingnut.
9 Anernerit inningat takanna aulajârpoĸ pivlutit pagrea
lutit, tikkigavit. Timeĸarungnairtut tupaktipait pivlutit, si
laĸsoarmiut angajoĸângit tamaita nunaĸatigêksuillo attane
soangit niĸovilerĸovait iksivautanginit.
10 Illûnatik nipliavlutik oĸarvigivâtit: Igvittauĸ nu
kingerutivotit uvaptitut, adsigivaptigit.
11 Ananaunit kanungartitauvoĸ anernerit inningannut ha
feĸotitillo nipli[illegible]t. Kopergut ĸârivattit, ĸuglugiallo ĸebb
givattit.
12 Aiai! kattakpotit ĸilangmit, uvloriangojotit ĸausiu
Nunamut ochotitauvotit, nunaĸatigêksoarnik aksorôdjijotit.
13 Omatikkut issumaĸaralloarpotit imâk: Kilangmu
ĸongmuaromavunga, iksivautaĸsoaĸotiga Gûdib uvloriangit
ĸollâne tungaviĸartitsomavara ingidlungalo ĸaĸĸamut katti
maviojomut apsoma ungatânut.
14 Kongmuaromavunga nuvujat ĸotsiktut ĸollânut, ĸot
singnerpângorjorlo adsigijomavara.
15 Kissianele kappianartovingmut pititauvotit, itersâlung
mut ittinerpâmut.
16 Illingnik tautuktut takkonârpâtit ullernaigivlutillo
Tâmnauvâ angut imna nunaĸsoarmiunik sajuktitsijoĸ attanio-
vingniglo siorniortitsijoĸ?
17 Nunaĸsoarmik inuĸarungnaititsijoĸ, iglugasaksoangi-
niglo asserorsaijoĸ, parngnanairsortaminiglo annerĸojingitoĸ
iglunginut?
18 Nunaĸatigêksuit attanersoangit illûnatik merngoerse-
ralloarput opigijauvlutik attunit iglomingne.
19 Igville egitauvotit illuviksarnit akkerotut nachogijau-
jotut, mattujauvlutit toĸotaumajunut, saviksoarmut kappijau-
majunut, kannungartunut itersâlub nettinganut, ĸellortut
tullerartaumajotut.
20 Illuveĸaĸatigingilattit, nunaĸotit asserorangne, nuna-
ĸatitillo toĸogangne. Idluitullijut kinguvâksangit erĸauma-
jaksaungilat issoĸangitomut.

21 Kitorngangiuut toĸotauviksamik âĸiksoileritse sivor-
lingita idluitullininigit pitjutigivlugit. Aglijuksaungilat, nuna
perĸutigivlugo nunablo ĸânga nãmavlugo iglugasaksoarnik.
22 Uvangalo parngnaileromavunga tâpkonunga, oĸarpoĸ ĸi-
langmiugasaksuit Nâlegangat, Bâbelemiut pêrmariklugit attingit
amiakungillo, ĸitorngangit kinguvângillo, oĸarpoĸ Nâlegaĸ.
23 Nunangallo iblâĸosernut kingormgujaksautitsomavara
imaĸsungortillugolo sannerlugolo sanniutemut nungutitsijomut,
oĸarpoĸ ĸilaugmiugasaksuit Nâlegangat.
24 **Kilangmiugasaksuit** Nâlegangat angermariklune
oĸarpoĸ: Illa pijoĸartuksauvoĸ, sôrlo issumagama; illinga-
juksauvoĸ, sôrlo kajusimagama.
25 Assure asserorasuarpara nunaĸotimne. Tulleraromâr-
para ĸaĸĸamne, nangmautanga pêrlugo taipkonangat (Isra-
ëlitinit), nangmartaurĸojangalo pêrlugo tuinginit.
26 Tamadja kajusimaninga kajusimajutigijanga nunaĸ-
soaĸ illũnât pivlugo; tamadjalo aggait issaksimajut nunaĸati-
gêksoarnut tamainut.
27 Kilangmiugasaksuit Nâlegangata tamanna kajusimauti-
gingmago, kia agviaromavaũk? Aggangillo issamijut kia
uttertitsomavagît?
28 **Jâre** taimna, attaneĸ Ahase toĸongmat, oĸauseĸ iner-
terijutiksaĸ imailingavoĸ:
29 Filisterit nunangat, ĸuviasungniarnak, issaĸautik
illingnut issaĸautiojoĸ naviksimangmat. Kuglugiab amânga-
nit ĸugligiarâluk saĸĸijâromârmat, kingorlerijangalo tagva
ĸuglugiaĸ ĸassilinartoĸ sukkalidlartorlo.
30 Ajoĸsartut erniangoĸârtungit nerĸiksarsioromârput,
aklujullo terliklutik merngoerseromârput; amârle illingnit
pijoĸ kângmut toĸotsomavara, amiakôjullo ĸimitaujomârput.
31 Itertarvik, avâladlarit! iglugasaksuit, nipliadlaritse!
Filisterit nunangat illũnane kakkilârpoĸ, avangat iserluĸar-
mat, ingmikkôrtoĸalungilarlo kattimgajoĸsoaĸotingine.
32 Kanorlo inugiartoĸsuit tillijangit kiojomârĸagît?
Imâk: Nâlekab Zione tunganelivâ, tagvanelo sapputjauviksa-
ĸaromârput inuĸotingita ajulertoĸotingit.

KAP. XV.

Moabemut.

1 **Tamadja** oĸauseĸ inerterijutiksaĸ Moabemut. — Unnu-
angotillugo Kirib Moabemẽtutub asserortauvia nelliutivoĸ, tâva

Unnuangotillugo Kirib Moabemĕtub asserortauvia nelliutivoĸ,
tâva.
2 Bajitemut Diboniblo ĸaĸĸârulanginut majorarput ĸeav-
lutik, Nêbo Medebalo Moabiterit ârosûtigivakik. Illũnatik
nujangit sallimavut umeĸarungnairtitauvlutiglo.
3 Iglut akkornganne pôksajanik ĸetteruserput, iglut
ĸângine akkorngannelo illũnatik âladlarput ĸeadlarlutiglo.
4 Hesbone Elealo nipliavuk, nipliadlarningak tussaksau-
voĸ aglât Jahatsemut. Tamanna pivlugo Moab sorsuktuksaĸ-
soaĸotingit ogguarput kappiasuktitauvlutik.
5 Omatiga nipliavoĸ Moabe pivlugo; tagvangat ĸemâjut
Zoare tikkipât tuktuvaktut jareliktut pingasunik. Keavlutik
Lukitib ĸaĸĸanginut majorarput, apĸosinermelo Horonaimut
ogguarlutik ĸaggudlarput.
6 Nimrib puilavingit imeĸarungnairput, ivît pannilerput,
iviksukallo ĸunorlerput, tungujoĸtaĸarungnairpoĸ.
7 Tamanna pivlugo perĸutit kattititatik torĸortatiglo
udlarutivait kôb ukpigataliub ungatânut.
8 Nippivaksuit tussaksauvut Moab erĸâne illũnâne, âla-
dlarput Eglaime tikkidlugo, âladlarput Beer-Elime tikkidlugo.
9 Imiĸsuit Dimoneme auliksôvut; Dimon anginersamut
tikkitaurĸojomârpara sulle, loeve pititsomârpara Moabemit
ĸemâjunut amiakôjunullo nuname.

KAP. XVI.

Ammalo Moabemut.

1 **NUNAB** aulatsijoĸotinganut tillikliutjititse saugârang-
nik Selamit ĸairtoliksoarmit Zionib panningata ĸaĸĸanganut.
2 Tingmiatitullo niviortutitut, auktortamingnit ĸemâtitau-
jutitut taimailingajomârput Moabib panningit Arnonib
ikârtorvingine.
3 Attanertuileritse, erĸartuileritse; unnuarmut adsigêktiuk
tachalinît uvlub ĸetterarningane; unangmijaujut ijertulaukit,
ĸemâjullo oĸautiginagit.
4 Illingne inniksarsilit pikka, Moabiterit unangmijaujut
saputikit asserorsaijomit! (tagva) unangmiklertoĸ nungutauler-
poĸ, asserorsainerlo sorairpoĸ, aksorôdjijut pêrtauvut nunamit.
5 Saimanermulle iksivautaĸsoarmik âĸiksoijoĸaromârpoĸ,
ĸângane nellâgôrtomik iksivajoĸaromârpoĸ Dâvidib iglungane,
erĸartuijomik, erĸartuitsiarnermik attortomik, idluarsainer-
mik saĸĸertitsijomik.

6 **Moabib** piojoridlarninganik tussaumavogut, piojoridlarmat illa, pingijaininganiglo piojorininganiglo ningaumajârninganiglo saegloninginiglo sullingitunik.

7 Tamanna pivlugo Moabemiut nangminitik âladlarutigijomârpait, illũnamassiatik âladlaromârput. Kirrâresib tungavingit pivlugit anersaumijomârpose kappiasummarikluse.

8 Hesbonib perorsêvingit panersimavut, napârtub vaineliksab Sibmamētub akkerungit, tôrtut Jaeseremut, inuĸajuitokut perorpalliajut naviksimavut nellojut angajoĸânginut, akkerungit siamartut imarbik ikkârlugo.

9 Tamanna pivlugo napârtoĸ vaineliksaĸ Sibmamētoĸ ogguarutigijomavara, sôrlo Jaeserib ogguarutigingmago. Kugvimnut mitsuktitsomavaptik, Hesbone Elealelo; ĸaggudlartut (sorsuktuksat) ittârmattik, kattersoiveĸartillugo paunganik ĸaĸĸôjaksaniglo.

10 Serrineĸ ĸuviasungnerlo sorairpuk perorsêvingme, ĸaĸĸanelo vaineliksatalingne serrijoĸangilaĸ nipliajoĸangilarlõnêt. Vainemik tukkarniktoĸangilaĸ iptêjaivingme, nipliadlarningat sorairtipara.

11 Tamanna pivlugo õmatiga Harfetut nipliavoĸ Moabe pivlugo, illugalo Kirrâresse pivlugo.

12 Moabelo tagva saĸĸijâlerune ĸaĸĸârulangne merngortortillune, tuksiariartorunelo kattimavingminut, sullijomângilaĸ.

13 Tamadja oĸauseĸ Nâlekab oĸauserijanga sivorngane Moabe pivlugo.

14 Mãnale Nâlegaĸ oĸauseĸarivoĸ imâk oĸarlune: Jârit pingasut, kivgartortub jâringititut illingajut, nâkpatta, tagva Moabib ânanauninga miklilertitaujomârpoĸ perĸutingillo illũnatik, ikkitoarsungniglo amiakoĸaromârpoĸ unuktuniungitoĸ.

KAP. XVII.

Damaskusemut Israêlemullo.

1 **Tamadja** oĸauseĸ inerterijutiksaĸ Damaskusemut. — Ahâk, Damaskuse iglugasaksoaĸarungnairpoĸ serĸomakungordlune.

2 Aroêrib iglugasaksoangit ĸemaktauvut, nergjutit kattimajut tagvane pissugomârput, aĸopijomârput agviartaunatik.

3 Efraimiblo iglugasaksoangit avaluĸsoalît Damaskusiblo attaniovinga nungutaujomârput, amiakôjullo Siriame adsigijomârpât Israêlikkut nertornarningat, oĸarpoĸ kilangmiugasaksuit Nâlegangat.

4 **Tamanna** nelliutilerpat, Jâkob nertornarninga mikki-
jomârpoĸ, uviningatalo ĸuinininga sallulertitaujomârpoĸ.
5 Imailingajoĸaromârpoĸ, sôrlo (illingajoĸarmat), kibluijub
iviksuit kattersorpagit tallingatalo sullugainerit kiblorpagit,
sôrlolo (illingajoĸarmat), kattersoijoĸarpat sullugainernik
kanganerlukunik Refait naternanganne.
6 Amiakoĸaromârpoĸ, sôrlo (amiakoĸarmat) napârtome orĸ-
sutalingme, kattaktitsijoĸartillugo ajaupiamut, paunganik mag-
gungnik pingasuniglõnêt pappingane, sittamanik tellimaniglõnêt
napârtub akkerungine, oĸarpoĸ Nâlegaĸ, Israêlib Gûdinga.
7 Taipsomane inûb pingortitine tautugomârpâ, ijîkitalo
ivlernartitoĸ Israêlikkune takkonâromârpâk.
8 Tunerguservîllo aggame sennajangit tautugungnairo-
mârpait, takkonârungnairlugillo aggame sennajangit: Astar-
tingoat ĸejuit napajullo seĸinermut illingajut.
9 Taipsomane iglugasaksoangit pitsartuneliksuit illinga-
jomârput ĸemaktaumajotut napârtoliksoarme, ĸaĸĸârulang-
nelo ĸemaktaumajotut, Israêlikkut aggermatta; asserortau-
jomârpullo.
10 Gûde piulijiksarijat puigorangne, ĸairtorlo sapudjau-
viksarijat erĸaumanginangne, perorsêvingnik allianartunik
senavotit, illijivigivlugit takkorngartat karngasûtinginik.
11 Uvlorme illijiviojome udjertuluaralloarpattit, uvlâkullo
karngarsortatit perorsiartipattit, kissianele kattersoidlaro-
mârpotit uvlorme kiksanartome, ãnianartolingme oĸautau-
jungnangitomik.
12 **Kappianarmêk** nunaĸatigêt unuktovaksuit ukkoa!
Iktullijârput, sôrlo imarbik iktullijârmat, inuillo ĸaggudlar-
ningat nipallâvoĸ, sôrlo imaĸsuit nipallângmatta.
13 Illa imaĸsoatitut nipallâjutitut inugiartoĸsuit nipallâvut.
Gûdible suangajomârpait; ungasiktomut ĸemâjomârput tagva
tiktauvlutik sanniktitut ĸaĸkat kângine, anoremut (tiktau-
saraitutitut), perĸtotut aĸunaĸsoarmut (aulataujotut).
14 Unnulerpat, ahâk, koaĸsârnartoĸarpoĸ, ĸaulerĸârtina-
gole saĸĸijârungnaipoĸ. Tamadja arĸtaijipta akkilertauningat
asserorsartipta nerriugijaksangat.

KAP. XVIII.

Etiopiamut.

1 KAPPIANARMEK nuna ômajoĸtaliksoaĸ esarolingnik
Etiopiab kôksoangita ungatât.

2 Tagvangat imakut kivgartortunik tilliklerput umiaĸtor-
tunik iviksoangojunik imaĸsuit ĸângatigut. Illipse, tillijaujose,
tuavidlartose, ainiaritse nunaĸatigênut angijunut mingoarsi-
majunullo, nunaĸatigênut erĸsinartunut itsaĸsoarnit mãnamut,
nunaĸatigênut aksorôdjijunut, asserorsaijunut, nunaĸartunut
kôksoaĸtalingme.
3 Sillaĸsoarmiôjose illũnase, nunaĸatigêktoselo illũnase,
saimasertoĸarpat ĸaĸĸane, takkunârsiuk! tiptulausijartoĸar-
pat, tussarsiuk!
4 Nâlekab oĸarvigingmanga imâk: Kikkaromavunga iksi-
vautamnêdlungalo takkonâromavunga, sôrlo kiak (illingang-
mat) seĸinerartillugo, sôrlolo nuvujaĸ mitsuksoaĸtalik (illi-
ngangmat) kattersoivingme kiaktalingme.
5 Kattersoivigle nelliuterĸârtinago, nuvugulait innersimak-
patta nuvugulaillo paungangorpatta innilerlutiglo, tagva ak-
kerungit kiblortaujomârput savingnut, aĸkerungillo siamartut
nungutaujomârput pêrtauvlutiglo.
6 Tamakkoa illũnatik ĸemaktauvlutik inniksaujomârput
tingmitjanut ĸaĸĸanẽtunut nergjutinullo nunamẽtunut. Ting-
mitjat aujêviĸaromârput tagvane, nergjutillo nunamẽtut ok-
kêviĸaromârput tagvane.
7 Tamanna nelliutilerpat, tunergutiksat ĸaitaujomârput
ĸilangmiugasaksuit Nâlegangannut: nunaĸatigêt angijut
mingoarsimajullo, nunaĸatigêt erĸsinartut itsaĸsoarnit mãna-
mut, nunaĸatigêt aksorôdjijut asserorsaijut, nunaĸartut kôk-
soaĸtalingme — ĸilangmiugasaksuit Nâlegangata attingata
opigijauvianut, Zionib ĸaĸĸanganut.

KAP. XIX.

Egiptenemut.

1 **Tamadja** oĸauseĸ inerterijutiksaĸ Egiptenemut. —
Ahâk, Nâlegaĸ nuvujakut tuavitokut ingergaromârpoĸ tik-
kidlunelo Egiptenemut. Gûdingoallo Egiptenemẽtut sajugo-
mârput sângane, Egiptenemiullo õmatingit kakkillâromârput
illungine.
2 Egiptenemiullo sakkolitsomârpakka Egiptenemiôĸatingi-
nut, sorsugomârpullo nelliat ĸattangutiminut nelliallo illannâ-
rijaminut, iglugasaĸsuit iglugasaksoarnut, attaniovik attanio-
vingmut.
3 Egiptenemiullo maksoaningat pêromârpoĸ illunginit, ka-
jusimaningillo nungutitsomavakka. Tagva Gûdingoat appertso-

romârpait nellautainerluktullo angakkullo pijomârtuksaniglo
oкasôngojut.
4 Egiptenemiullo pititsomavakka aulatsijut takkopsoajuitut
agganginut, attanersoarlo sôngojoк nâlegaksaujomârpoк taip-
konunga, taimak oкarpoк Nâlegaк, кilangmiugasaksuit Nâle-
gangat.
5 Tessersoarnelo imeкarungnairomârpoк, kôksoarlo ipteri-
liklune niparomârpoк.
6 Kôksuillo tippelugomârput, kôllo ipteriliklutik niparo-
mârput, perortullo suvlolît iviksuillo кunorlersâromârput.
7 Naternat iviksukatalît kôngme, kôb sinânētut nungu-
taujomârput, perorsijallo kôb sinânētut кunorlersâromârput
asserorlutik nunguvlutiglo.
8 Aulasartullo âlajomarput, illûnatiglo кargjusanik imânut
pititsijut ogguaromârput, nulluaniglo illijivaktut imânut kik-
saromârput.
9 Kangusuktitaujomârput uvineruksaijalerijut illaijartau-
majunik annorâksaliortullo кaкortanik.
10 Sukkarijangit serкomitaujomârput, akkiliutiksarsior-
tullo illûnaрik kiksaromârput.
11 Angajoкajat Zoaneme sillaitôvut. Fâraub ikkajor-
tingita illisimadlartut attanertuiningat sillainarpoк. Suvluse
Fârao oкautijomavisiûk: Illisimajut кitorngarivânga, attaner-
suit sivorlît kinguvârivânga?
12 Illisimajoкotitit nanēkât tagva? Tâpkoa кaujijautit-
silit tukkisilerlutiglo кilangmiugasaksuit Nâlegangata kajusi-
maninganik Egiptene pivlugo.
13 Angajoкajat Zoanemētut sillaitungortitauvut, angajo-
кajat Nofemētut uivêrijauvut, ingmikkôrtartut angajoкângita
Egiptenemiut tammartipait.
14 Issumanik tammarnartunik Nâlegaк pititsivoк illungi-
nut, tagva Egiptemiunik tammartitsivut piniarningine tamaine,
sôrlo tallatoк kaibjaingmat, merialerangame.
15 Egiptenelo sullijaksaкaromângilaк niaкublōnêt pamiub-
lōnêt palmillōnêt iviksuillōnêt sullijaksanginik. (kap. 9, 14.)
16 Taipsomane Egiptenemiut arnatut illingajomârput, sa-
juklutik erкsivlutiglo кilangmiugasaksuit Nâlegangata agangit
issamijut pivlugit, issangmagit taipkonunga.
17 Jûdablo nunanga Egiptenemiunut erкsinaromârpoк, illû-
natik tamattominga erкailertut кoaкsâromârput кilangmiuga-
saksuit Nâlegangata kajusimaninga pivlugo, kajusimajutigi-
janga taipkonunga.
18 **Taipsomane** iglugasaksuit tellimat Egiptenemêtsomâr-

put Kanaanemiut ɔĸausinginik oĸauselît, ĸilangmiugasaksuillo
Nâlegangat angervigijomârpât. Illangit taijaujomârput iglu-
gasaksoarnik terlingnartunik.
19 Taipsomane tunerguservikaromârpoĸ Nâlekamut Egip-
tenib ĸerĸane napajoĸsoaĸarlunelo nunab kiglingane Nâle-
kamut.
20 Tamadja ĸilangmiugasaksuit Nâlegangata nellunaiku-
tanga kigligiutigijingalo Egipteneme, Nâlegaĸ nipliavigijomâr-
matsuk siorniortitsijut pitjutigivlugit, tâmnalo tillikleromârmat
piulijiksamik pitsartujomiglo taipkonunga, piulijomârlugit.
21 Nâlegaĸ Egiptenemiunut illitarijaujomârpoĸ, Egiptene-
miullo Nâlegaĸ illitarijomârpât taipsomane, kivgartoromarpâllo
(ĸaitsivigivlugo) pilliutiksanik tunergutiksaniglo, Nâlegarlo
angervigijomârpât angerutigijomajamingnik nâmaksivlugillo.
22 Nâlekablo Egiptenemiut sugiaromârpait sugiarlugit inû-
lingmivlugillo; tâpkoalo sâgiaromârput Nâlekamut, tâpsomalo
tussaromârpait inûlivlugillo.
23 Taipsomane apĸosinersoaĸaromârpoĸ Egiptenemit Assi-
riamut; Assiriamiut tikkitsomârput Egiptenemut Egiptenemi-
ullo tikkitsomârput Assiriamut; Egiptenemiullo Assiriamiullo
illagêklutik Gûde kivgartoromârpât.
24 Tagva Israêlitittauĸ illagijomârpait Egiptenemiullo
Assiriamiullo saimanaromârpullo nunab ĸerĸane,
25 Kilangmiugasaksuit Nâlegangata saimartitsomârmagit
oĸautivlugillo: Saimartitauleritse illipse Egiptenemiôjose inu-
ĸotikka, illipselo Assiriamiôjose aggama senajangit, illipselo
Israêliteojose kingormgutijakka.

KAP. XX.

Amma Egiptenemut Etiopiamullo.

1 Jareme taipsomane, Tartane Asdodemut tikkingmat,
Sargonib Assiriamiut attaningata tillingmago, Asdodemiullo
unatadlarmagit sâlagivlugillo,
2 Taipsomane Nâlegaĸ oĸarpoĸ Jesaiasekut, Amosib er-
ningagut, imâk oĸarlune: Pôksajaĸ pêjariartoruk makkitîngnit,
ittigagutîkiglo pêkik ittigangnit! — Taimailiorlunelo pissu-
lerpoĸ annorâkarane ittigagutekaranelo.
3 Tagva Nâlegaĸ oĸarpoĸ: Sôrlo kivgara Jesaiase anno-
râkarane ittigagutekaranelo pissungmat jârit pingasut nâv-
lugit, nellunaikutaksauvlune tattaminiarutiksauvlunelo Egip-
tenemut Etiopiamullo,

4 Taimak Assiriamiut attaningata aulartitsomârpait Egip-
tenemiut tigujaujut Etiopiamiullo aularĸojaujut, inôsuktullo
inutoĸaujullo, annorâĸartinnagit ittigaguteĸartinnagillo, nul-
lungit ussingatillugit, Egiptenemiut kangusûtigijaksangit.
5 Tagva ĸoaĸsârlutik kangusûtigijomârpakit Etiopia tetti-
gijatik Egiptenelo nertorutigijatik.
6 Oĸaromârpullo taipsomane sikjab tamattoma inungit:
Takkuk, taimailingavut tettigijavut, ĸemâvigijavut ikkajor-
taujomamut piulijaujomamullo Assiriamiut attaningannit! Uva-
gullo, ĸanoĸ ĸemâjungnarĸitâ?

KAP. XXI.

Bâbelemut Dûmamullo Arâbiamullo.

1 **TAMADJA** oĸauseĸ inerterijutiksaĸ (nunamut) inueru-
tijomut kôksoarmētomut. — Sôrlo aĸkunaĸ ângat ĸeaksung-
mat, taimak pijoĸarpoĸ inuĸajuitomit, nunamit erĸsinarto-
lingmit.
2 Takkotitjumik sivoranartomik takkotitauvunga: Arĸtai-
joĸ arĸtaivoĸ, asserorsaijoĸ asserorsaivoĸ. Paungaleritse Ela-
miôjose, illumasiuk Mêdiamiôjose! anersaumititsiningit tamaita
sorairtitsomavakka.
3 Tamanna pivlugo okpatîkka ãnilakteradlarpuk, siornio-
nermullo tikkitauvunga ernisuktotut, ãnialuarnermut tussa-
rungnairpunga, ĸoaĸsâluarnermut takkonârungnairpunga.
4 Omatiga sajukpoĸ, sivoranartomut ĸoaĸsârtitauvunga.
Unnuk kajungerijara (merngoerserviksaungmat) kuksanalerpoĸ
uvamnut.
5 Nerrimârvingmik âĸiksoivut, pigârput pigârvingme, ner-
rivut imerlutiglo. Opalungaileritse angajoĸaujose, sappûlutaĸ
mingoarsiuk!
6 Nâlekab oĸautingmanga imâk: Pigârtuksaĸartitsijartu-
lerit, nellunaijairĸovlugo takkojaminik.
7 Tâpsomalo takkovait kattimgajoĸsuit horsine ablângajut,
iglugêklutik ingergajut, siuterĸortojullo kattimajoĸsuit, kamê-
lillo kattimajoĸsuit. Kamatsiarlunelo tussarasuarpoĸ.
8 Nipliavorlo loevetut imâk: Nâlegara, nellipsartorving-
mêtsainarpunga uvloĸ nâvlugo pigârvingmêdlungalo unnuat
tamaita.
9 Ahâk tagga, aggerput kattimgajoĸsuit horsine ablângajut,
iglugêklutik ingergajut. Kiovlunelo oĸarpoĸ: Bâbele ochosi-

mavoĸ, illa ochosimavoĸ, Gûdingoaĸctingillo illûnatik nakka-
simavut nunamut.
10 Katjuktara, (sullugainernik) katjugvigijama pinga, tus-
sartara ĸilangmiugasaksuit Nâlegangannit, Israêlib Gûdinga-
nit oĸautigivara illipsingnut.
11 **Tamadja** oĸauseĸ inerterijutiksaĸ Dûmamut. — Sei-
remiut nipliavigivânga: Pigârte, unnuaĸ ĸanoelerĸâ? Pigârte,
unnuaĸ ĸanoelerĸâ?
12 Pigârtoĸ oĸarpoĸ: Kauleralloartillugo unnuangolerivoĸ.
Apersoijomagupse, apersoituinaritse; utteritse tikkingmivluselo.
13 **Tamadja** oĸauseĸ inerterijutiksaĸ Arâbiamut. — Arâ-
biame napârtut akkornganne siniktartômajomârpose, Deda-
nikkut ingergaĸatigêktose.
14 Imeruktut pagrearlugit imermik ĸaitsivigisigik, Têmab
nunangane nunaĸartose, ĸaĸĸôjanik ĸaitsititse ĸemâjunut.
15 Saviksoamit ĸemângmatta, illa saviksoamit kênarik-
tomit, pittiksemit noĸarsimajomit, unatadlartomit angijomit.
16 Imâk oĸautingmanga Nâlekab: Jâre attauseĸ, kivgar-
tortub jâringatut illingajoĸ nâlerpat, Kêdarib ânanauninga
illûnane nungutaksauvoĸ.
17 Pittiksertullo amiakôjut, Kêdarib pitsartujoĸsoaĸotingit,
ikkitôjomârput; Nâlekab Israêlib Gûdingata tamanna oĸauti-
gingmago.

KAP. XXII.

*Jerusalemut. Sêbnab erĸartortauninganik, Eliâkib ĸairĸojau-
ninganik.*

1 **Tamadja** oĸauseĸ inerterijutiksaĸ naĸsamut takko-
titauviojomut. — Suvisê, tamapse iglut ĸânginut majoarapse?
2 Pervaluktoliksôjose, uimajârtunik iglugasaksoarmioĸar-
tose, serrijunik iglugasaksoarmioĸartose! Toĸotaumajut illip-
tose, saviksoamut toĸotaungilat, unatadlarnikkullo toĸo-
singne lungilat.
3 Angajoĸâse illûnatik ĸemâĸatigêkput; pittikseĸaratik
tigujauvut; illûnatik illipsingne naipitaujut tigujauvut attaut-
sekut, ungasiktomut ĸemâgalloaramik.
4 Taimaimat oĸarpunga: Takkonârniarasinga; illungertor-
nermut ĸeajomavunga; pinasuarniarase manigoromavlunga inu-
kotima panningata nungutauninga pivlugo.
5 Uvlorme taipsomane aulajâdlartitsijoĸarmat asserorsai-
joĸarlunelo koaksârtitsijoĸarlunelo Nâlekamit, ĸilangmiuga-

saksuit Nâleganganuit pijomik naksame takkotitauviojome. Avaloksuit nakkapait, nippekadlarput kakkanut.

6 Elame kargjokausijarpok, angutit kemmuksertut iksiva-
jullo horsit kângine illagivait. Kiriblo sappûlutak sakkertipâ.
7 Imaitsomârporlo: Naksakotitit anerimajut kammutingnik
taetaetsomârput, horsillo kângine iksivajut upkuaksuit sângine
tangmârteromârput.
8 Tagva Jûda tâludjârtaujomârpok, illipselo nelliutome
taipsomane keviaromârpose sakkoksoarnut iglunētunut kejutsi-
angojune. (1. Attan. 7, 2.)
9 Takkojomârpose, Dâvidib iglugasaksoangita avalokso-
angine killakarmat uuuktunik; tessiublo alliub imingit kôk-
titsomârpasse imektarvingmut.
10 Jerusalemib iglungit kittitsomârpasse, iglullo illangit
serkomitsomârpasse, avaloksuit âkigomavlugit.
11 Kôgviksamiglo senajomârpose avaloksuit akkilerêt ak-
kornganne tessiub nutaungitub iminganut. Sullele kamagingi-
lasse tamattominga sullijok, opigingilasse tamattominga si-
vorngagut piniartok.
12 Nelliutomelo taipsomane Nâlegak, kilangmiugasaksuit
Nâlegangat keakojijomârpok ogguarkojivlunelo, sallimajokar-
kojijomârpok pôksajaniglo annorâkartokarkojivlune.
13 Ahâgle, kuviasukput serrivlutiglo. Tuktuvait saukkallo
tokopait, nerketorput vainetorlutiglo (imâglo okarput): Nerri-
niarta imilutalo, kaupat tokojuksaugapta.
14 Kilangmiugasaksuillo Nâlegangat nellonairpok siutîm-
nut: Ahammarik idluitullinek tamanna issumagijaujungnairni-
atsengilak, tokorkârtinnase; taimak okarpok Nâlegak, kilang-
miugasaksuit Nâlegangat.
15 **Imâk** okarpok Nâlegak, kilangmiugasaksuit Nâlegangat:
Pimaklertomut tâpsomunga Sêbnamik attelingmut, angajokau-
nerôjomut ailerit (okautivlugolo):
16 Susiorkêt tamâne? kikkunut illingavêt, illuviksarnik
tamâne senagavit, poktojome illuviksarnik senavlutit, innik-
sarniglo âkiksoivlutit kairtome?
17 Takkuit, Nâlekab egitsomârpâtit, egillutit pitsartudlar-
totut, immujomârpâtillo immuvlutit.
18 Aksapalloarivlutit aksapalloatitsomârpâtit aksaujatut
nunatojomut. Taikane tokojuksauvotit, taikanêtsomârpullo
kammutitit pinarnartut, kangusûtiksaujotit attanivit iglunganut.
19 Sullivingnit pingujaromârpagit innigijarnillo pêjarlutit.
20 Taipsomane kivgara Eliâki, Hilkiab erninga, kairkojo-
mârpara. (kap. 36, 3.)

21 Annorârijarnik attititsomârpara, tapserutigijarnik tap-
seruseromârpara, nâlegauvigijallo tunijomârpara agganginut,
atâtaulerкovlugo Jerusalemiunut Jûdakkunullo.
22 Dâvidiblo iglungata pêrutânik illijijomârpunga tâpsoma
tuîgingnut, pallangairutjârsijomârporlo nelliata pallangairung-
nangitanganik, pallangairsijomârporlo nelliata pallangairutjâ-
rungnangitanganik.
23 Kikiaktullo katjugomârpara innemut aulataujungnangi-
tomut, iksivautaкsoangojomârporlo opinartoк atâtame inuкo-
tinginut.
24 Tâpsomungalo nivingatitsomârpait pinarnartut tamaita
atâtangata iglunganĕtut, кitorngarêt kinguvarêllo, illuleкutillo
mikkijut tamaita pôgutallo publaujallo tamaita aglât.
25 Kilangmiugasaksuit Nâlegangat oкarpoк: Taipsomane
kikiak katjuktaumajoк innemut aulataujungnangitomut pêro-
marpoк, naviklunelo kattagomârpoк, nivingartaujullo tâpso-
munga pêrtaujomârput; Nâlegaк taimak oкarmat.

KAP. XXIII.

Tirusemut.

1 **Tamadja** oкauseк inerterijutiksaк Tirusemut. — Ala-
titse, umiaкsuit Tarsiseliartose, (iglugasaksuit) asserortaung-
matta, iglokarungnairmallo, taikungalo angerarviksaкatsengi-
mat. Kittit nunangannit tamanna tussaumajomârpât.
2 .ikkertab inungit, nippangeritse; tâmna niuverniartut
Sidonemit imarbiksiortut tikkiкattarpât.
3 Tagvungalo imaкsoakut neksarpait Siggoreme karnga-
sortaumajut kôngmelo kattersortaumajut, nunaкatigêllo niuver-
niarvigivât.
4 Kangusugit Sidone, imarbiksoaк, illa iglugasaksuit sôngo-
jut imarbingmĕtut oкauseкarmatta imâk: Singaijungnairpunga
ernisugungnailarmalo, nukappitsat pairijungnairpakka niviar-
siallo inugoijungnairlugit.
5 Egiptenemiut tamanna tussarunitsuk, tussartatik Tiruse
pivlugo кoaksârutigijomârpât.
6 Tarsisemut umiaкtoritse; âlatitse кikkertarmiôjose.
7 Taimailingajuksauvisê, кuviasukpaktose (iglugasaksuit)?
Tunganilijaumavut itsaкsoarme, ittigangita aulartipait unga-
siktomut, takkorngartautillugit.
8 Kina taimak issumaкarкâ Tirusemut tunitjisôngojomut

niaĸôtenik? Niuverniartut tagvanêtut attaniovut, pissiniar-
paktullo nertortauvut nuname.
9 Kilangmiugasaksuit Nâlegangat taimak issumaĸarpoĸ,
nertûtigijangit allianartut illûnaita nungutsomavlugit, nertor-
taujullo tamaita nuname nachogijautitsomavlugit.
10 Nunat ingergavigiuk, kôksoatut illingavlutit, igvit Tar-
sisib panninga, pitâtairpotit.
11 Aggane issakpait imarbingmut attanioviksuillo sajuk-
tipait; Nâlegaĸ perĸojivoĸ Kânaane pivlugo, iglugasaksoangit
sôngojut nungutaurĸovlugit.
12 Oĸarlunelo: Kuviasugungnairtuksauvotit, uigasuk na-
chonaĸijoĸ, Sidonib panninga; pangnailerit. Kitimullo aularit,
tagvanelônêt merngoerserviksaĸangilatit.
13 Kaldêarit nunangat ĸemergoleruk, — inugialungigal-
loarput tagvane. Assurib nunaĸartipait inuerutijomik — taip-
koale nuvugusersoamingnik napârtitsivut, igluĸsoangit asseror-
lugit serĸomimmariklugit.
14 Alatitse, umiaĸsuit Tarsiseliartose, iglugasaksoaĸotise
sôngojut asserortaungmatta.
15 Taimangat Tiruse puigortaujomârpoĸ jârit 70 it nâv-
lugit, attaniub attautsib jâringit nâvlugit. Jârille 70 it nâk-
patta, Tiruse pivlugo oĸartoĸaromârpoĸ, sôrlo oĸartoĸarmat
tuksiaralauserme anguniarpaktoĸ pivlugo:
16 Kellularaĸ tigulauruk, iglugasaksoarnut ailerit, angu-
niarpaktotit puigortaumajotit! Noĸaĸseraggit attutsiarlugit
pît, imgitsiarit, erĸaumajaujomavlutit!
17 Jârillo 70 it nâkpatta, Nâlekab Tiruse nellipsaromârpâ,
piksarsiorungnarĸovlugo, amma nutâmik niuverniarĸovlugolo
attaniviksoarnut nunamêtunut tamainut.
18 Niuviangille piksarsiangillo tunergutaujomârput Nâle-
kamut: ĸematullivingmut illijaujomângilat torĸortaunatiglo,
Nâlekable sângane inôjut pijomârput niuvianginik, nerĸiksa-
ĸarĸovlugit nâmaktomik annorâtsiaĸarĸovlugillo.
(Hesek. 26. 27. 28.)

KAP. XXIV.

Jûdamut sillaĸsoarmullo.

1 **AHAK,** Nâlekab nuna piksairutivlugo asserorpâ, ĸânga
mumiklugo inungillo siamartillugit.
2 Illûnatiglo adsigêmik illingajomârput: inuillo ajoĸertui-
jullo, kivgarlo nâlegangalo, arnaĸ kivgaujoĸ kivgartorvigi-

jangalo arnaĸ, pissiniartorlo niuvерniartelo, attartortitsijorlo attartortorlo, akkiliksaĸarviojorlo aĸkiliksaĸartorlo.
3 Nuna piksairutijaujomârpoĸ pêjaiviojomârlunelo, Nâlekab tamanna oĸautigingmago.
4 Nuna kappiasuklune asserolerpoĸ, sillaĸsoaĸ toĸolerlune asserolerpoĸ, attanionersat nunaĸatigêt akkornganne toĸolerput.
5 Nunalo ivsornarsivoĸ inungme attânne, perĸojat nâlelungimagit, inatsinerit tappagingmagit, angersimanerlo soĸĸosijuitoĸ kamagijungnairlugo.
6 Taimaimat ominautiksab nuna nungutipâ, inungillo pidlartauniksamingnik attorput. Taimaimat nunab inungit ikkitauvut, inuillo amiakôjut ikkitôlerput.
7 Vaine nutâĸ saĸĸijârungnairpoĸ, vaineliksarlo ĸunorlerpoĸ, illũnatiglo serrivaktut anersaumilerput.
8 Killautilît ĸuviasungningat sorairpoĸ, iggiaĸomijartunik pervaluktoĸarungnairpoĸ, ĸellularalît ĸuviasungningat sorairpoĸ.
9 Vainetortoĸangilaĸ imgertunik, imiksarlo tallanartoĸ mamaigijauvoĸ tamattominga imertunut.
10 Iglugasaksuit inuerutijut asserorput, iglut illũnatik parngnanairsimavut ittertunut.
11 Vaine ogguarutigivât iglut akkornganne, ĸuvianartullo illũnatik pêjarsimavut, nunab allianarningit illũnatik nungutaumavut.
12 Asserorsimajuinarnik amiakoĸarpoĸ iglugasaksoarne itterviksoangillo serĸomitauvut suksaujungnairlutik.
13 Nuname nunaĸatigêllo akkornganne pijoĸaromârpoĸ, sôrsôrlo pijoĸarmat napârtut orĸsutalît paungaijartauvianne, sôrsôrlo pijoĸarmat nunivagvingme vaineliksat paungangita kingorlinginik.
14 **Tâpkoale** nippitik tussaksautitsomârpait nertordlerornârlutiglo, Nâlekab pitsartujoĸsôninga pitjutigivlugo, imarbiksûb kiglinganit iggiaĸomijaromârput.
15 Taimaimat Nâlegaĸ nertorsiuk, kangiane nunaĸartose; Nâlekab Israêlib Gûdingata attinga nako[illegible], imarbiksûb ĸikkertanginêtose.
16 Nertordlerutiksanik tussarpogut nunaksûb kiglinganit: Idluartotôjoĸ opigijaule! Uvangale oĸariaĸarpunga: Aijai, aijai! kappianarmêk uvanga! Terliarsijut terliarsivut, terliarsijut terliarsivut angiluartomik.
17 Erĸsinartub ittersâlublo nigablo tikkilise, nunaĸatigêktose!

18 Imaitsomârporlo: Nelliat erĸsinartomik serĸorpalluktomik ĸemâgalloarune, kattaktuksauvoĸ ittersâlungmut; nelliat ittersâlungmit ĸaĸigalloarune, nigamut pijaujomârpoĸ, igalât ĸotsiktomētut angmarmatta nunaĸsûblo tungavingit auladlarmatta.

19 Nuna serĸomipoĸ, nuna ĸoplorpoĸ, nuna sajukpilukpoĸ.

20 Nuna majangadlarpoĸ tallatotut, aulajârpoĸ ĸângattaujarviktut, idluitulliningita nênermatsuk, ochojuksauvoĸ makkitsungnarane.

21 Taipsomane Nâlekab pidlariartoromârpait ĸotsiktub kattimgajoĸsoangit ĸotsiktomētut nunaĸsûblo attanersoangit nunamētut.

22 Kattititaujomârpullo ĸeppisimavlutik, pititauvlutik ittersâlungmut, parngnanairsortauvlutiglo parngnanairsimavingmut, uvlullo unuktut ĸangerĸârtillugit pidlartaujomârput.

23 Taĸĸerlo kangusugomârpoĸ, seĸinerlo kattagomârpoĸ, kilangmiugasaksuit Nâlegangat attanersoangongmat Zionib ĸaĸĸangane Jerusalemelo, angajoĸângortitangitalo ânanaunersoangat takkuksaulermat.

KAP. XXV.

Kujalitiksanik.

1 **NALEGAK,** Gudigivagit, nakorivagit; attit nertorpara, tattamnartulligavit, kajusimanitit itsaĸsoarnit nellâgôrmatta miksekârtôvlutiglo.

2 Iglugasaksuit illingatipattit ujaraktitut sittôrtovinertitut, iglugasaksuit sôngojut serĸomaĸungortillugit, takkorngartallo igloĸsoangat iglugasakaoaĸarungnairtillugo, igluliortoĸartailivlugo issoĸangitomut.

3 Tamanna pivlugo nunaĸatigéksuit pitsartudlartut opigivâtit, nellojut erĸsinartut iglugasaksoangita ivoragivâtit.

4 Igvit sangētut pitsartutigivâtit, ajoĸsartut sapputjauvigivâtit kappianartoĸalerangat, ĸemâvigivâtit sillarnerlukpat, tachalinerivâtit kiaĸarpat, attanionerdluktut ĸanningaumajârningat aĸĸunaĸsoatut ĸarmaĸsoamut akkingmiktotut illingangmat.

5 Takkorngartat ĸanningaumajârningat sorairtipat, kiaktut illingatillugo nuname pannertome; sôrlo kiak ikpiginarungnairtitaungmat nuvujab tachanganut, taimak attanionerdluktut imgerutingit sâlaĸarsiutit tussaksaujungnairtitauvut.

6 **Kilangmiugasaksuillo** Nâlegangat âĸiksoijomârpoĸ
ĸaĸĸame tamattomane nerrimârviksoamik orĸsulingmik nuna-
ĸatigêksoarnut tamainut, nerrimârviksoamik vainelingmik
issungitomik, orĸsulingmiglo pattermik vainelingmiglo issu-
ngitomik sannêjarsimajomik.
7 Pêjaromârpâlo ĸaĸĸame tamattomane tâlutaĸ, nunaĸa-
tigêksuit illûnamassiatik tâlutarijangat, ulliglo, nellojut illû-
namassiatik ulligijangat.
8 Toĸo nungutitsomârpâ issoĸangitomut. Nâlekablo Gûdib
allarteromârpait ĸugvit kênarnit tamainit, inuĸotimelo nacho-
nautingat pêjaromârpâ nunane tamaine, Nâlegaĸ taimak
oĸarmat.
9 Taipsomane oĸartoĸaromârpoĸ: Ahâk, tâmna Gûdigi-
vavut, tâmna nerriugivavut, tâpsomalo piulivâtigut; tamnau-
voĸ Nâlegaĸ nerriugijavut; kuviasukluta iggiaĸomijarta
piuliklerninga pivlugo!
10 Nâlekab aggangit ĸaĸĸamik mattominga tupveĸaro-
mârput. Moabele tukkartaujomârpoĸ attânut, sôrlo ivivinît
tukkartauvangmatta annarvingmut.
11 Tagva aggane issagomârpait, sôrlo puibjorartub aggane
iss[illegible]ngmagit puibjoraromamut, Nâlekable pimmariutertoĸ kivi-
tit[illegible]ârpâ aggangillo pikkablajut.
12 Avaliksoapse nuvugusersoangillo poĸtojut ochotitso-
mârpait naĸiglitillugit kattaktillugillo nunab ivjunganut.

KAP. XXVI.

Kujalitiksamik. Makkiviksamik.

1 **Taipsomane** imgertoĸaromârpoĸ imgerusermik imai-
tomik Jûdab nunangane: Iglugasaksoaĸarpogut aulajung-
nangitunik, avalungit sappûlutangillo piulijauviksauvut.
2 Upkuaksuit angmarsigik, nunaĸatigêt idluarsijut, nellâ-
gôrnermik ivlersijut itterungnarĸovlugit.
3 Omat aulajungnangertoĸ ullapirsauteĸartipat aulangi-
tomik, tettigingmattit.
4 Nâlegaĸ tettigisiuk soraijuidluse, Gûde Nâlegaĸ ĸair-
tôngmat aulangitoĸ issoĸangitomut.
5 Kotsingnerme nunaĸartut piojorijungnairtipait igluga-
saksuillo poĸtojut naĸiglitipait, naĸiglitillugit nunamut, ocho-
tillugit ivjomut.
6 Ittikkanut tullertauvut, illa aklujut ittiganginut, ajuler-
tut ittiganginut.

7 Idluartuble apkutâ nellâgôrtotôvoĸ, idluartub apĸosi-
ninga idluarsitipat.
8 Illa, Nâlegaĸ, erĸartuijartoralloaruvit, nerriugivaptigit;
atternut erĸaumajauviksarnullo tarnivut kajungerpoĸ.
9 Omatipkut ĸillanârvigivagit unnuame, taimaktauĸ aner-
nipkut illumnētokut ĸêmitigvigivagit. Erĸartuijutaurĸojatit
attulerangatta nuname, tagva nunaĸsoarmiut idluarnermik
illiniarput.
10 Idluitut nâpkigijauveĸaralloarunik, idluarnermik illi-
nialungilat, idluitullivulle nellangaingitub nunangane Nâle-
kab ânanauninga takkunginamitsuk.
11 **Nâlegaĸ,** aggatit ĸotsingmatta, takkungilait; takkojo-
mârpulle illungertornernik inuĸotitit pivlugit kangusuktitauv-
lutiglo; illa ikkomamut ômigijitit nungutaujomârput.
12 Uvaptingnulle ullapirsaumik pititsijomârpotit, Nâlegaĸ,
sullijavullônêt tamaita tunigangne uvaptingnut.
13 Nâlegaĸ Gûdivut attanerit assitit attanerigalloarpavut,
illikkut kissiane attit erĸaumavavut.
14 Toĸungajut inôjungnaimmarikput, timeĸarungnairtut
makkitsengilat, igvit pidlarangne nungutillugillo, erĸaumajau-
jutingallo pêjarlugo.
15 Inuĸotitille unuksitipattit, Nâlegaĸ, inuĸotitit unuksiti-
pattit nâlengnarsivlutit, nunab issungit tamaita aglisitipattit.
16 Nâlegaĸ, kappianartoĸaleraugat, ĸennerpâtit; sugiale-
rangangne, anersauminikut nipliavigivâtit.
17 Sôrlo singaijoĸ, ernisukkune, kappiasulermat ãniadlar-
nermigullo nipliadlarmat, taimailingavogut kênavit sângane,
Nâlegaĸ.
18 Singaigapta, kappiasugapta ernivogut publainarnik
sôrlo; nuna piulivlugo ajorpavut, nunaĸsûblo inuksangit er-
niangolungilat.
19 Toĸungajoĸotitille ômaromârput, timivut anernangertut
makkitsomârput. Tuppaleritse nertordlerluselo, ivjorniôjose!
mitsuksoaĸ illingnut (pijoĸ) mitsuksoangongmat inûlinartoĸ,
nuna toĸungajunik saĸĸertitsijuksaugivoĸ.
20 Inukotikka, aileritse innipsingnut upkuarlo parngna-
nairlugo kingunapsigut anikitoarsungmik ijeriartoritse, ningau-
majârneĸ sorairsiarivlugo.
21 Ahâgle, Nâlegaĸ inniminit annijomârpoĸ, nunaĸsûb
inungit pidlariartorlugit kassêningit pivlugit; nunablo auk
ingminut kovijaumajoĸ saĸĸertitsomârpâ, toĸotaumajullo ing-
mine niparungnairtillugit.

KAP. XXVII.

Nellojut pidlartauvut, Israêlikkut uttertitauvut.

1 TAIPSOMANE Nâlekab pidlariartoromârpak leviâta,
kuglugiaksoangojok sukkalidlartok, leviâtalo, kuglugiakso-
angojok niungajoksoak, saviksoarmigut sittijokut, angijokut,
sôngojokut, tokotsomârpâlo imarbiub ômajoâlua.
2 Taipsomane imgeritse perorsêvik vaineliksatalik kuvia-
nartok pitjutigivlugo: (kap. 5, 1.)
3 Uvanga Nâlegaujunga udjertorpara, mitsuktitsainarpara,
sujuktitsijokarkonago uvlokarninganelo unnuakarninganelo
udjertorpara.
4 Ningarnek illumnĕngilak. Ukpigait perornerdluktullo
kakkilautiggit akkerartulinga! Sorsuklugit tikkitsomârpakka,
illûnaita ikkillugit.
5 Supputjauviginasualingalônêt, ullapirsautekakatigivlu-
ngalo, illa ullapirsautekakatigivlunga!
6 Uvlune pijomârtune Jâko amâkaleromârpok Israêlelo
perortuksakalerlune siggileromârpok, nunaksûb kânga peror-
tunik ullipkillugo.
7 (Gûdib) taipkoa (Israêlikkut) sugiarkagît, sôrlo sugiar-
tingit sugiaramigit? ubvalo taipkoa tokotauvât sôrlo tokor-
kojingit tokongmagit?
8 Nâmatuinartomik pidlarpattit taipsomane, avigavit taip-
konangat. Nuktipait anorersoarmut, uarngnartillugo.
9 Taimaimat Jâkob idluitoksôningit tamattomûnaluatsiak
mattujauvut, tamadjalo ajortoerutijauningata malliktingit,
tunerguservît ujaraktangit tamaita illingatitsomârmagit ujar-
katitut serkalimajutitut, Astartingoallo napajuĭlo sekinermut
tagvanĕtsungnairtillugit.
10 Iglugasaksuit sôngojoksuit kisserngortauleromârput,
iglutsiangillo kamagijaujungnairlutik kemadlartaujomârput
inukajuitotut; tagvane nochait iviksukatoromârput, akopiv-
lutiglo tagvane ukpiganik nerrijomârput.
11 Akkerkut pannilerunik navigomârput, arnallo pijartor-
lugit ikkomaksarivait, nunakatigêt tâpkoa sillaitovaksôngmatta.
Taimaimat senajingata nâpkigijungnangilait pingortitingatalo
ajungitullivigivlugit ajorpait.
12 Taipsomane Nâlegak katjugomârpok sullugainernik
kôksûb kiglinganit Egiptenib kôksoanga tikkidlugo; illipselo,
Israêlikkut, nellekârluse kattititaujomârpose.

13 Taipsomane tiptulaut angijoĸ attortaujomârpoĸ, tagva
assiomajut Assurib nunanganētut tikkitsomârput ajaktortau-
majullo Egiptenib nunanganētut, Nâlegarlo tuksiarvigijartoro-
mârpât ĸaĸĸame ivsornaitome Jerusaleme.

KAP. XXVIII.

Israēlikkut Jûdakkullo inertertaurut.

1 **Kappianarmek** Efraimikkut tallatut niaĸôtingat
ânanaudlartoĸ, nuvugulângat ĸunorlertoĸ, ânanaudlartoĸ alli-
anartorlo, naĸsab perorsijaĸtaliub ĸollânētoĸ, vainemut talla-
titaujut pingat!
2 Ahâk, pitsartujoĸ sôngojorlo Nâlekab pijigivâ; aĸĸu-
naĸsoatut nettarĸonnaliksoatut, aĸĸunaĸsoatut asserorsaijotut,
sillaluksoatut imersoarnik kattaktitsijotut illiorlune nunamut
ochotitsomârpait.
3 Efraimikkut tallatut niaĸôtingat ânanaudlartoĸ ittikka-
nut tullertaujomârpoĸ.
4 Nuvugulângallo ĸunorlertoĸ, ânanaudlartoĸ allianartorlo,
naĸsab perorsijaĸtaliub ĸollânētoĸ faigetut-itsomârpoĸ inni-
saraitotut kattersoiviub sivorngane; takkojartortub taimna
takkovâ, tigumiarlugolo nerrivâ tagvainaĸ.
5 Taipsomane ĸilangmiugasaksuit Nâlegangat niaĸôtitut
pinarnartoĸsôjotut ĸaurutitullo ânanaudlartotut illingajomâr-
poĸ inuĸotime amiakunginut.
6 Anerniojomârporlo idluarsaijoĸ erĸartuivingme iksiva-
jomut, unatadlartuniglo uttertitsijut iglugasaksuit ittervianut
pitsartutigijomârpât.
7 Ukkoaletauĸ (Jûdakkut) vainetornermut tallatitauvut,
imiksamullo tallanartomut kaibjaititauvut. Ajoĸertuijullo
nellautaijullo imiksamut tallanartomut tallatitauvut vaine-
tornermullo sâlagijauvut, imiksamullo tallanartomut kaibjai-
titauvut; takkotitjutinik tautuktitauvlutik tallaput, erĸar-
tuivingmêdlutik kaibjaivut.
8 Sângit illûnatik salumaiput meriartunut, inniksaĸangi-
laĸ salumajomik.
9 Kikkut ajoĸertoromavagît illitarĸsinermik? Kikkut
tukkisititsomavagît ajoĸertûtsemik? ipkoa sungiusimajung-
nairtut imungmik amâmagungnairtullo?
10 Imâk oĸarmatta: Perĸojaĸ ammalo perĸojaĸ, perĸojaĸ
ammalo perĸojaĸ; malligaksaĸ ammalo malligaksaĸ, malli-
gaksaĸ ammalo maligaksaĸ; kêtatuinaĸ ammalo kêtatuinaĸ.

11 Illa kutarkôrtub okausinginik okamiglo assianik (attor-
lune) nunakatigêt tâpkoa okarvigijomârpait okaudjaujut imâk:
12 Tamadja merngoerserviksak, merngortudlartut mer-
ngoersilit. Tamadja nekoksijauviksak. — Tamakkoningale
tussaromangilat.
13 Taimaimat Nâlekab okausinginik imaitunik tussartuk-
saugivuttauk: Perkojak ammalo perkojak, perkojak ammalo
perkojak; malligaksak ammalo malligaksak, malligaksak
ammalo malligaksak; kêtatuinak ammalo kêtatuinak — imaing-
mat: aulartuksauvut niverlutiglo asserorlutiglo nigartauvlutiglo
pijauvlutiglo.
14 **Tamanna pivlugo** Nâlekab okausingit tussarsigik
māna illipse mittautekartose, attaniojose nunakatigênut tâp-
konunga Jerusalemētunut.
15 Imâk okarapse: Toko angekatigivavut kappianarto-
viglo issumakatigivavut; issakautiksoak nungutsijok aulajâ-
ralloarpat, pijauniangilagut, saeglonek kemâvigigaptigo, uivêrik-
lernek sappudjauvigigaptigo.
16 Tamanna pivlugo Nâlegak Gûdə okarpok: Ahâk, ujar-
kamik tunganartovingmik illijivunga Zioneme, ôktûtiksaujomik,
iglub terrekuksanganik pivianartomik, tungavingmik aulajui-
tomik, nelliallo okpertok kemâjariakaromângilak. (I. Petr. 2, 6.)
17 Erkartuitsiarnek torautigivlugolo idluarnek oktûtigijo-
mavara; tagva nettarkonnâluit pêjaromârpât saeglonek kemâ-
viojok, imaksoarnullo sapputjauvik saptaujomârpok.
18 Angekatekarnise tokomik nungutaujomârpok, issumaka-
tekarnise kappianartovingmik suksaujungnairomârpok. Issa-
kautiksoak nüngutsijok aulajârpat, nungutaujomârpose ta-
mattomunga.
19 Aulajâlerangat, pijaujomârpose tamât, kaut tamât
aulajâromârmat uvlôtillugo unnuangotillugolo; okautsillo ta-
makkoa tussarlugit kuksanadlarpok.
20 Sinnigvik mikkiluarmat inungmut nellajomut, kebbiglo
nailuarmat inuk ullitsiarlugo.
21 Nâlegak oppalungairomârmat, sôrlo taipsomane kak-
kame Parâtsime, ningaumajâromârporlo, sôrlo taipsomane
Gibeonib naternangane, sullijaksane piniarlugo, sullijaksak
takkorngartak, pijaksanelo piniarlugo, pijaksak tussar-
ngartak. (2. Samuel. 5, 20. Josua 10, 10.)
22 Taimaimat māna mittautiksakarungnairitse, kellaru-
tigijase sugaluluarkonagit, nungutsiviksoak kajusimajutaujok
tussaumagapko Nâlekamit, kilangmiugasaksuit Nâlegangannit
sillaksoarmut illūnânut pijomârtuksak.

23 **Siutekaleritse** nippiga tussarniarlugo, kamatsialeritse
okausikka tussarniarlugit.
24 Perorsêvilerijok poagijatsainarkâ karngasoivigijaksami-
nik, ivjunga âkitsainarlugo niksikatautinut maniksautinullo?
25 Imaingilak? Kânga maniksalerêruniuk karngasoivok
tillenik kimeleniglo siamangatitsivlune, illijivlunelo vait-
senik ingmigut gêstaniglo inniksangannut sapeltaniglo (peror-
sêviub) sinninginut.
26 Tagva illûnaita nâmaktomik piniarvigivait, ajokertor-
tangame Gûdiminut.
27 Tillit kammutinut paungaijartaungilat, taimaktauk ki-
melit paungaijartaunginivut aksalloamut, kautamulle kissiane
tillit katjuktauvut kimelillo kautârsungmut.
28 Kakkôjaksat tullertaugalloarput, kissianele soraijuito-
mik tullertaulunginivut; kammutinut aksalloalingnut horsinullo
kângagôrviogalloarlutik serkalijaummarilungilat.
29 Tamannatauk pivok kilangmiugasaksuit Nâlegangannit.
Kajusimaninga tattamnarpok, illisimaningalo inornarpok.

KAP. XXIX.

Jerusalemut.

1 **Kappianarmek** Ariêle, Ariêle (imaipok: Gûdib loe-
vekotinga), iglugasaksuit, Dâvidib tangmârvigijanga! Jâre
illakartisiuk jaremik, uvloksiorviksase nelliutingmilit;
2 Tagva Ariêle kappiasuktitsomârpara kiksartillugo sior-
niortillugolo, sullele Ariêletut-ituksauvok uvamnut.
3 Akkerartorlutit tangmâromârpunga avatingne, illuma-
jaurkojomârpagit sorsuktuksanut tallutsoalioromârlungalo
illingnut.
4 Tagva piojorijungnairtitauvlutit nunab illuanit sôrlo
okaromârpotit, ivjomillo sôrlo okautsitit tussaksaujomârput;
nippit timekarungnairtub nippingatut, ivjomit pijotut illinga-
jomârpok, okautsitillo ivjomit nipjaromârput.
5 Omigijiville unurningit pujortut-itsomârput, attanersuillo
unurningit saniktitut-itsomârput tiktausaraitutitut; taimaili-
ngatitaujomârpullo tagvainak, tagvainammarik.
6 Kilangmiugasaksuit Nâlegangata (Jerusaleme) tikkitso-
mârpâ kallidlartillugo, nuna sajukpiluktillugo, serkorpaluktil-
lugo, anorersoakartillugo akkunaksoamiglo ikkomaksoamiglo
nungutsijomik.

7 Sôrlo sinnaktômanek, takkotitjut unnuame illingangmat,
taimailingajomârput nellojut illũnatik Ariêlib sorsugvigijingita
unurningit illũnatiglo unatadlartut tâpsomunga, tallutsoalior-
tullo kappiasuktitsijullo tâpsominga.
8 Sôrlo kâktok, nerrivlune sinnaktomajok, tuppakunele
tarninga kâdlarpok sulle; sôrlolo imeruktok, imerlune sinnak-
tômajok, tuppakunele sangêdlune tarninga kêlerpok sulle,
taimailingajomârput nellojut unurningit Zionib kakkanganut
sorsugiartut.
9 **Nokkangavluselo** tattaminiaritse, ijise takpêtikisigik
tautugungnairluselo. Tallaput vainele pitjutiginago, kaibjai-
vut imiksarle tallanartok pitjutiginago.
10 Nâlekab anernek sinningnartok kovingmago illipsingnut,
ijiselo (tagva:) nellautaijut mat.ulugit niakoselo (tagva:) tak-
kotitjutekartut ulliklugit.
11 Takkotitjutillo illũnatik illingajuksauvut illipsingnut
aglait nakitjusertaumajut okausingititut. Tamakkoa tunijauk-
patta aglangnik atuarsijungnartomut, okautivlugo imâk:
Omat, tamakkoninga atuarsilaurit! — tagva okalerpok: Sapper-
pakka, nakitjusertaumangmatta.
12 Imâglõnêt: Aglait tunijaukpatta aglangnik atuarsi-
jungnangitomut, okautivlugo imâk: Omât, tamakkoninga
atuarsilaurit! — tagva okalerpok: Aglangnik atuarsijungna-
ngitunga.
13 Nâlegarlo okarpok: Imâk pivlugo: nunakatigêt tâpkoa
kanermikkut najornanga, kangasinâmikkullo opigingmanga,
õmatingille ungasiktillugit uvamnit, erksigingmangalo inutui-
nait perkojangit illiniartatik malligaksarivlugit,
14 Tamanna pivlugo mãnamit nunakatigêt tâpkoa tattam-
nartomik piniarvigijomârpakka, illa tattamnartomik; silla-
tujokotingita sillatuningat assiojomârpok, illisimajokotingitalo
illisimaningat sakkerungnairomârpok.
15 **Kappianarmêk** angigutsinasuartut kajusimanermingnik
Nâlekamut piniarnermingniglo sakkertitsilungitut okarlutiglo:
Kia takkovâtigut? kialo illitarivâtigut?
16 Aijai, sillaidlartose! Machak adsigêktitaksauvâ macha-
liortemut? Senajaujok senajine pivlugo okartuksauvâ: sena-
lungilânga? Macharlo machaliorte pivlugo okartuksauvâ:
illisimangilak?
17 Mãnakassakut Libanone perorsêviksangortitaulârpok,
perorsêviksarlo napârtoliksoatut illingatitaulârpok.
18 Taipsomane tussângitut aglait okausingit tussaromâr-
pait, tautungitullo ijingit târmit tâktomillo tautugomârput.

19 Ajulertullo кuviasûteкaromârput Nâlekame, aklujullo inuit akkornganne serridlaromârput ivlernartitome Israêlikkune,

20 Attanionerdluktut nungutaukpatta, mittauteкartoкarungnairpallo, piungitullijullo illûnatik pêjarsimakpatta,

21 Inungnik passiklertut idluiluktomik oкausetuinaк pivlugo, inerterijunik кaggimiovingme tammartitsijut, idluartomik asseroijut pitjuteкaratik.

22 Taimaimat Nâlegaк, Abrahab piulijinga, oкarpoк Jâkokkunut imâk: Jâko kangusuktuksaungilaк mâna, kênangalo mâna кattaktuksaunginivoк.

23 Kitorngangitale takkogunigit akkunermingne aggama senajangit, tagva attera ivlerijomârpât, ivlernartitorlo Jâkokkune ivlerijomârpât, Israêliblo Gûdinga sivoragijomârpât.

24 Tagvalo sillatuleromârput anernermikku tammartut, akkerartortullo ajoкertûtsemik nâlegomârput.

KAP. XXX.

Gûde kissiat tettigivlugo pijuksauniptingnik.

1 **Kappianarmek** кitorngat tappatojoкsuit, oкarpoк Nâlegaк, kajusilertut uvanga kamaginanga, anerneralo kamaginago serngnigijiksarsiortut, idluitunik кallerêktitsivlutik.

2 Egiptenemut attâlertut, кanera appersorкârnago, Faraub pitsartuninga pitsartutigijomavlugo, Egipteniblo tachalininganut кemâjomavlutik

3 Kissianele Faraub pitsartuninga kangusûtiksaujomârpoк illipsingnut, кemâniselo Egiptenib tachalininganut mittautiksaujomârpoк. (kap. 36, 6.)

4 Angajoкângit Zoanemêgalloarput, tillijangillo Hanêsemut tikkisimagalloarput,

5 Illûnatigle kangusûtigijomârpait nunaкatigêt taipkoa, attornalungimatta ikajoratiglo suksaunatiglo, kangusûtiksaungmatta nachogijaunarlutiglo.

6 **Tamadja** oкauseк inerterijutiksaк ômajunut ânêtunut. — Nunakut kappianartokut siorniornartokullo, loevit arnait loevillo angutit, кuglugiarâluillo kuglugiallo кassilinartut sukkalidlartullo nunagijangatigut akjartorpait perкutitik, illivlugit sinterкortojut nochait кemerdlunginut, perкutitiglo ivlernartut, ilivlugit kamêlit кemerdlunginut, nunaкatigêt idluaкutiginiangitatik aivigivlugit.

7 Egiptenible ikajorninga suksaunane sokotaungimat, tai-
maimat okarpunga taimna pivlugo imâk: Pimmariutertok
kikkartok.
8 Ailerit tagva, aglagvingmut aglaklugo sângine, pitillu-
golo aglangnut, illingarkovlugo uvluksat kingorlerpângannut,
issokangitomut aglât,
9 Nunakatigêt tâpkoa tappatojoksôngmatta, kitorngauv-
lutiglo saeglojoksôjut, kitorngauvlutiglo tussaromangitut
Nâlekab perkojanginik.
10 Takkotitjutekartunut imâk okartut: Takkojuksaungi-
lase! — pijomârtuksaniglo okartunut imâk: Okartuksaungi-
lase uvaptingnut pijomârtuksanik nellâgôrluse. Okarvigitigut
manigornartunik, uivêrinartunik pijomârtuksanik okaritse
uvaptingnut.
11 Apkomit pêritse apkosinermillo sangutitse; ivlernartitok
Israêlikkune pêrsiuk kênapta sângannit.
12 Taimaimat ivlernartitok Israêlikkune okarpok imâk:
Okausikka nachogigapsigik, idluiluktomiglo piungitomiglo
tettiksakarapse sungertûtiksakarluselo,
13 Taimaimat idluitullinek tamanna illingajomârpok illip-
singnut, sôrlo koppak nakkalertok, karmarsoarme poktojome
sakkijâlertok; tâpsoma asserorviksanga nelliutiliakivok
tagvainak.
14 Asserortaujomârporlo, sôrlo machatsiak serkomitaungmat
serkalijauvlune ivlerijaujungnairlune; serkomakungitalo akkor-
nganne nagvartaujokangilak machavinermik ikkomaitûtik-
samik igavingmit kallutiksamiglônêt imektarvingmit.
15 Imâgle Nâlegak Gûde ivlernartitok Israêlikkune
okarmat: Utterluse utakkikupse, piulijaunajarpose, uimajârung-
nairluse tettekarupse, pitsartunekarajarpose. Kissianele
pijomangilase.
16 Okausekarposelo: Aukak, horsit attorlugit kemâlaukta!
tamanna pivlugo kemâjuksauvose. Ammalo: Kamêlelijarta
pangaliktunik! tamanna pivlugo unangmijise pangaligomârput.
17 Tausendiovluse kemâjomârpose attausênaub suanga-
ninganit, illa tellimat suanganinginit illûnase kemâjomârpose,
amiakuse illingatillugit napârutatut kakkab kânganētotut,
saimaserviktut kakkârulab kanganētotut.
18 Taimaimat Nâlegak utakkijomârpok saimarvigijomav-
luse, kannitsomângilak nâpkigijomavluse, Nâlegak Gûdeong-
mat erkartuijok. Pillorikput illûnatik tâpsominga nerriuktut.
19 **Illipse**, Zionib inungit, Jerusaleme iglokartose, kea-

jungnairitse! Niplialerupse nâpkigilarpâse, akkiolârpâse mânakut, tussarunise.
20 Nâlekab tunidsivigijomâralloarpâse кaккôjamik kappiasûtaujomik, imermiglo siorniorutaujomik, ajoкertortitille ijeromângilat kingorngane, ijikpit ajoкertortitit takkojomârpait.
21 Siutîkiglo tussaromârpuk oкausекartomik tunnungnit imâk: Apкutiksaк tagga; tâmna attorsiuk! — tallerpiata tungânut saumiatalõnêt tungânut pilerangapse.
22 Gûdingoat silbereojut senajapse amingit Gûdingoallo goldeojut senajapse annorângit sujuktitsomârpasse êgillugillo aktarlukutitut oкarvigivlugillo: Pêritse!
23 Tagva sillalungmik pititsijomârpoк karngasûtinut karngasortarnut perorsêvingmut nerкiksaкartitsivlunelo perorsêviub perortunginik nekoкsinartunik ânanâniglo; taipsomane nergjuteкotitit nerrinasugomârput iviksukatalingme angidlartome.
24 Tuktuvait siuterкortojullo ivjomik makpiteraijut nerкiksanik tarrêrtitaumajunik nerrijomârput, sujungaititaumajunik poagitemut pôgutaujârtomullo.
25 Kaккanelo poкtojune tamaine кaккârulangnelo angijune tamaine kôкaromârpoк imeкadlartunik unatadlarnerub angijovaksûb nelliuningane, nuvugusersuit ocholerpatta.
26 Taккiblo кaumaninga seкinerub кaumaningatut-itsomârpoк, seкinerublo кaumaninga sîbaulijomârpoк, uvlut sîbat кaumaningatut taipsomane, Nâlekab inuкotime killingit mangipsertoromârpagit inûlijomârlaitalo ikkingit.
27 **Ahâk,** Nâlekab attinga кaningitomit aggerpoк, ningausinga ikkoalavoк ikkoalaningalo aкtornarpoк, кangasinâgik кanningajârnermik pitalîk, oкangalo ikkomatut-ipoк nungutitsijotut.
28 Anerningalo kôksoatut-ipoк kutjertotut, inûb кungasinganut tikkidlune, nellojut siamartillugit poagitemut asserornartomut, nunaкatigêksuillo erкimiutaкartillugit noкilautemik tammanartomik.
29 Tagva imgeromârpose, sôrlo uvloкsiorviub unnuangane, õmamullo кuviasugomârpose sôrlo nipjausijartut ailerpatta Nâlekab кaккanganut, Israêlib piulijaungviksanganut.
30 Nâlekablo nippine nâlengnartoк tussaksautitsomârpâ, takkuksautillugolo talline issamijoк кanningaumajârnikut ikkomablo nungutitsijub ikkoaladlarningagut kallukullo sillaluksoakullo nettarкonnatigullo.
31 Assurib Nâlekab nippinga кoaкsârutigijomârpâ, issaкautingmut annaudlarmago.

32 Tamâllo issakautik attortok aulataulerangat, Nâlekab
torârtitanga taipsomunga, killautit harfillo attortaujomârput.
Unatadlarnikut erksinartokut sorsugvigijomârpait.
33 Ikkoalaviksoak itsaksoarnit pijarêrsimavok, attaner-
muttauk pijarêrsimavok, ittijôvlune nerrotovlunelo; ikkoa-
laviksoarlo ikkomakarpok ikkomaksakarlunelo amigangitunik.
Nâlekab anerningata ikkitsomârpait, orksorutitut kôktotut
illingavlune.

KAP. XXXI.

Egiptenemiut tettiksaungilat, Assure nungutaksauvok.

1 **Kappianarmek** attâlertut Egiptenemut ikajortau-
jomamut, horsit tettigivlugit, kammutillo sungertûtigivlugit,
unudlarmatta, sorsuktuksallo horselijartut, pitsartudlarmatta;
ivlernartitorle Israêlikkune ârlorvigingilât Nâlegarlo apper-
kutiginago.
2 Kissianele tâmnatauk sillatuvok, kanoetuniglo tikkerko-
jijok, okautsinelo sokkosingilait, nikovitsomârporlo, idluitullijut
iglungit nâmangitullijullo ikajortuksat pidlaromavlugit.
3 Egiptenemiut inutuinauvut Gûdeonatiglo, horsekotingillo
nerkeovut anernionatiglo; Nâlekablo aggane issagomârpait,
ikajortuksak taimna pâlaktillugo, ikajortaujorlo ochotillugo,
illûnaitalo attautsekut nungutillugit.
4 Imâk Nâlegak okarmat uvamnut: Sôrlo loeve loevia-
rarlônêt kallingollângmat alliktortame kollâne, mianersijut
unuktut oparkojaukpatta tâmna pivlugo, kagg[illegible]artut koak-
sârutiginagit unurningillo erksiginagit, taimaidlune kilang-
miugasaksuit Nâlegangat akkaromârpok, sorsugiarlune Zionib
kakkangane kakkârulanganelo.
5 Kilangmiugasaksuillo Nâlegangata Jerusalemeypputi-
jomârpa, sôrlo tingmitjat piniarmatta esaromingnut, sapput-
jivlune piuliklerlunelo nikkasuklunelo ikajorlunelo.
6 Uttervigisiuk tâmna angijomik tunnutase, Israêlikkut
illipse.
7 Taipsomane illûnatik Gûdingoakotitik silbereojut Gû-
dingoakotitiglo goldeojut egitsomârpait, aggapse senajangit
idluilokutiksapsingnut.
8 Assurelo ochojuksauvok saviksoamut angutib pigingi-
tanganut, nungutaujomârporlo saviksoamut inûb pigingitanga-
nut, saviksoamit kemâjomârpok, inôsuktokotingillo kivga-
ngortitaujomârput.

9 Kairtorijangalo (attaninga) erksinermut aulajomârpok,
angajokângitalo kemâjutigijomarpât saimat, okarpok Nâlegak,
ikkomakartok Zioneme, igavekartok Jerusaleme.

KAP. XXXII.

Attaniojuksamik idluartomik.

1 **AHAK,** attanek attaniojomârpok idluarnermik attortok,
angajokajallo aulatsijomârput erkartuitsiarlutik.
2 Angutit attunit illingajomârput sôrlo okkoalinek akku-
naksoame, sôrlo sillaluilitak. sôrlo kôgvik imermik nuname
ermgitome. sôrlo kairtoksûb tachaliminga nuname pannertome.
3 Takkojullo ijingit takpêtitaujungnairomârput, tussartullo
siutingit hammatsiaromârput.
4 Uimamajut ômatingit illisimanermik illiniaromârput,
kutaktullo okangit ajorungnairomârput okariamik tukki-
sinartomik.
5 Tagva sillaitok ajungitomik taijaujungnairomârpok,
uivêtorlo nertornartomik taijaujungnairomârpok.
6 Sillaitok sillainartomik okausekarpok, ômatingalo pijak-
saungitomik pinasuarpok. nâmangitullijomavlune okalugomav-
saungitomik pinasuarpok. nâmangitullijomavlune okalugomav-
lunelo tammarnartomik Gûde pivlugo, tarnit kâktut nerkik-
sairutijomavlugit. imeruktullo imiksairutijomavlugit.
7 Uivêtuble piniarningit idluilukput, piungitunik issuma-
lukpok, ajulertok asseroromavlugo okautsinut saeglojunut,
aklujok okausekaralloarpat idluartunik.
8 Ajungitorle ajungitunik issumakarpok. ajungitullo alla-
lungilait.
9 **Nikkovititse,** arnaujose piojoridlartose. nippiga tussar-
siuk: panniojose terliktose, okausimnut suitekaritse!
10 Jârillo uvlullo kapsikiak nâkpatta, sajugomârpose,
illipse terliktose. vainiksanik kattersoivekarungnairomârmat,
taimaktauk paungakarungnairomârmat kattitaksaujunik.
11 Koaksâleritse, arnaujose piojoridlartose; sajugitse, ter-
liktose, annorairitse mattarluselo tapserusijarluselo kettipsigut.
12 Sagvingmingnut pattiksijomârput perorsêvit takkomi-
nartut pivlugit, napârtut vaineliksat paungakadlartut pivlugit.
13 Inukotima perorsêvinganne ukpiganik perornerdluktu-
niglo kakkilautilingnik perortokaromârpok, taimaktauk iglut
allianartut kângine, iglugasaksoarne allianartolingne.
14 Iglut ânarauj̈ut kemadlartaujomârput, iglugasaksuit
inuliksuit inukarungnairomârput, kakkârulak nuvugusersuillo

kairosuktut illingajomârput uvlut naggatiksangannut, siuter-
kortojut nujuartut kuviasûtigijomârpait, nergjutillo kattimajut
nerrinasugvigijomârpait,
15 Uvaptingnut kovijaulerkârtinago anernek kotsiktomit.
Tagva perortokangitok perorsêvingortitaujomârpok, perorsê-
viglo napârtoliksoatut issumagijaujomârpok. (Joel 3, 1.)
16 Idluarsainerlo perortokangitome inniksakaromârpok,
idluarnerlo nunakaromârpok perorsêvingme.
17 Idluarnerublo sullijanga tagva ullapirsaut, idluarne-
rublo sakkertitanga tagva merngoerserviksak terlingnartok.
soraingitok.
18 Inukotikkalo iglune ullapirsautelingne innekaromârput.
iglune terlingnartune merngoerservingnelo nangianalungitune.
19 Nettarkonnaromârporlo napârtut nakkallugit, igluga-
saksuillo nakiglijaujomârput.
20 Pillorikpose, illipse karngasoijose imersoarne tamaine,
tuktuvait siuterkortojullo ittiganginik aulatsijose.

KAP. XXXIII.

Assiriamiut pidlartaurut, Zione piulijaurok.

1 **Kappianarmek** igvit asserorsaijotit, nangminek
asserortaulungigalloartotit sulle; igvillo aksorôtjijotit, nangmi-
nek aksorôtijaulungigalloartotit sulle. Asserorsainit pijarê-
rungne, igvittauk asserortaujomârpotit; aksorôtjinek nâmak-
sigungne, igvittauk aksorôtijaujomârpotit.
2 Nâlegak, nâpkigilaungmitigut, igvit nerriugigaptigit:
tallerilaptigit kaut tamât, ikajortigilaptigit kappianar-
tokartillugo.
3 Nunakatigêksuit kemâsârput nippevaksoarnit, nellojullo
siamalerput, igvit nikovikuvit.
4 Aksârnigarijase nungutaujomârput, sôrlo piglertaujârtut
nungutsivangmatta, piglertatitut pangaliktutitut (akkerartor-
tise) pangaligomârput tagvane.
5 Nâlegak kotsikpok, kotsiktome innekartok. Zione
pitatserpâ erkartuitsiarnermik idluarnermiglo.
6 Uvluksatillo terlingnaromârput, piulijaujutiksat, illisi-
manartullo, illitarsijutiksallo amigaromângimatta; nâleungnek
Nâlekamik pituarijomârpâ.
7 **Ahâk,** tillijangit nipliadlarput sillame, ullapirsaijartor-
kojaujut illungertorlutik keavut.

8 Apкosinit inuerutivut, pissuktoкangilaк apкosinerme
attautsemiglōnēt. Angerutigijane serкomikpâ (Assurib attaningata),
iglugasaksuit nachogivait inuillo erкaginagit.
9 Nuna takkorannēdlune pannerpoк, Libanone takkomi-
naidlune erкivoк, Sârouelo naternauvoк perortoкangitoк, Bâsanelo
Karmelelo merкoкarungnairpuk.
10 Māna parngnaililanga! oкarpoк Nâlegaк, māna nikovilanga,
māna кotsiktomut pilanga!
11 Ivingnik singaijomârpose, iviksukavinerniglo ernijomâr-
pose; anernipse ikkomatut nungutsomârpâse.
12 Nunaкatigêksuit illiortaujomârput sôrlo machait ôtak-
sat, sôrlo ukpigait kakkilautiggit nakkataumajut, ikkomamut
ikkitaksat.
13 **Ungasiktomētose,** tussaleritse, кanoк piniarama, кa-
nitomētoselo kamagilersiuk pitsartunera!
14 Idluitullijut Zioneme кoaksârput, piungitut sajungner-
mut tikkitauvut (oкarpullo): Nellipta ikkoma nungutsijoк
najorlugo ajungilâ? Nellipta ikkomaкsoaк кamisuitoк najor-
lugo ajungilâ?
15 Idluartomik arvertartoк, nellâgôrtomik oкausekartoк,
aksorôtjijut illusinginik ômisuktoк, aggangminik ipsortuijoк
pilliusianik tigusijomanane, siutîngminik simiksijoк inuarner-
mik tussaromanane, ijîngminik mattujijoк idluiluktomik
takkojomanane.
16 Taimaitoк кotsiktome innekaromârpoк, igloкsuit im-
nanētut sappûlutarijomârpait. Nerкiksaminik tunidsiviojomâr-
poк, imiksaminiglo ajoкsaromângilaк.
17 Ijîkpit attaneк takkojomârpâk ânanauningane, nunalo
angijôvaksôjok takkojomârpâk.
18 Tagva ômatit erкaijomârpoк kappiasûtigilauktarnik
(oкarlunelo): Aglakpaktut nanēkât? ôktorsôngojut (tunergutik-
sanik) nanēkât? nuvugusersoanik kititsijut nanēkât?
19 Nunaкatigêksuit iktôriktaitut takkojungnairomârpattit,
oкausekartut nellonartunik, ajornartunik, kutaktutitut oкause-
кartut tukkisinangitunik.
20 Takkunârit Zionemik, iglugasaksoarnik, kattimavik-
saptingnik; ijîkpit Jerusaleme takkojomârpâk, inniksaк ter-
lingnartoк, tuppeк nuktitaujomângitoк; pauktûtingit nutsuk-
taujomâtsengilat aklunângillo kiktorartaujomâtsenginivut.
21 Nâlegarle tagvane pitsartujoкsôjomârpoк uvaptingnut,
kôksuit kôllo sillidlartut inninganne, umiaksuit eputaujut inger-
gajomângilat tagvûna, umiaksuillo manugât aijomângilat
tagvûna.

22 Nâlegaĸ erĸartuijigivavut, Nâlegaĸ ajoĸertortigivavut,
Nâlegaĸ attanerivavut; tâpsoma piulivâtigut.
23 Aklunâtit ĸassugalloarput mãna, (Zione), napârutaĸ
aulajungnangertitsengilât, saimat issivitsialungilât. Tagvale
aitortuijoĸaromârpoĸ perĸutinik kitiksaungitunik, sibvẽtut
aglât tigusijartoromârput.
24 Inuĸatigêllo nelliannik oĸartoĸaromângilaĸ: Ajuler-
punga, — nunaĸatigêt tagvane nunaĸartut issumagijungnai-
viongmatta idluinermingnit.

KAP. XXXIV.

Inugiartoĸsuit erĸartortauninganik.

1 KAITITSE, illipse, nellojose tussarniarluse, nunaĸatigêk-
toselo kamatsiaritse, nuna tussarmile tâpsomanẽtullo, sillaĸ-
soaĸ perortungillo illũnatik,
2 Nâlekab nellojut illũnaita ningaumajârvigingmagit,
kattimajoĸotingillo tamaita ĸanningajârvigingmagit; unertûti-
gijomârpait toĸotaurĸovlugit.
3 Toĸotaujut egitaujomârput, toĸungajullo tippelungningat
ĸongmuaromârpoĸ, ĸaĸĸallo aunginut auktitaujomârput.
4 Kilaub pitangit illũnamassiatik auniojomârput, kilaillo
immujaujomârput aglaktitut, pitangillo illũnamassiatik kun-
norleromârput, sôrlo napârtub vaineliksab millukatangit kun-
norlerpangmatta, millukataktullo pannertotut napârtome
faigeliksame.
5 Saviksoara kilangme tallatotut illingavoĸ; takkuitse,
aĸĸaromârpoĸ Edomemut nunaĸatigêksoarnullo unertûtigi-
jamnut sugiartauviksamut.
6 Nâlekab saviksoanga auliksôvoĸ, sallumaipoĸ orksumut
saugârsuillo angusaluillo aunginut, tuktungajullo taĸtorutingi-
nut, Nâlekab tunergutiksaĸ pijarêrmago Bosrame toĸotsiner-
soarlo Edomib nunangane.
7 Tagva tuktuvaksuit nungutauvut taipkoa illagivlugit,
tuktuvaillo angutingit tuktuvait ĸuinijut illagivlugit. Nuna-
ngat tallasimajotut aungmut illingavoĸ, ivjungalo orĸsuga-
saulerpoĸ.
8 Tâmnaungmat uvloĸ Nâlekab sugiarviksanga, jâre ak-
kiorviksaĸ Zione pitjutigivlugo.
9 Kôngit kutsuâlungoromârput, ivjungalo orĸsorutingoro-
mârpoĸ, illa nunangat ablatsaujomârpoĸ kutsuâlungmut ikki-
taumajomut.

10 Unnuakullõnêt uvlokullõnêt kammitaksaungilak, issinga kongmuaromârpok soraijuidlune, kinguvângita kingorlinginut inniksaujungnairomârpok, attautsemiglõnêt pissuktokaromângilak tagvûna issokangitomut.

11 Nerlit puvialiksuit iblâkosingajullo innigijomârpât, ikkêtojullo tullukallo tagvane inniksarsioromârput. Nâlekablo nokakservallaut attoromârpâ taipkonunga asserorniarlugit, naggosaullo nunguniarlugit.

12 Attaningit taijaujariakaromârput attaniojunik nunakangitunik, attanersoangillo nungutaujomârput.

13 Iglutsianginelo ukpigakaromârpok kakkilautilingnik, perornerdluktullo ônarnartut kakkilautiggillo iglunginẽtsomârput senamatsiartune; terrianiangajut innigijomârpait, staraussillo tagvanêtsomârput.

14 Omajoâluit nujuartut amarkullo naipiutijomârput tagvane, angusaluillo auktoromârput illamingnut, assẽnak unnuaksiut tagvanetauk inniksarsioromârpok innilangaviksarsiolarmelo.

15 Tagvane kuglugiak sukkalisôk sittekaromârpok manikarlunelo ivavlunelo piarakarlunelo tachalininganne, nektoralîttauk tagvane kattijomârput nelliat aipaminut.

16 Nâlekab aglangine kenneritse atuarsivluselo; attautsemiglõnêt nellautsingitokaromângilak, attautsemiglõnêt aglaksimangitokaromânginivok. Tâpsoma kaningata tamanna perkovâ, tâpsomalo anerningata kattersorpait.

17 Tâmnalo immerarpok pivlugit, aggangitalo ôktûtemut illangiutitipait, kingormgujaksakarkovlugit nungusuitomik, tagvangallo nûtsomângilat.

KAP. XXXV.

Okpertôkatigêt pilloringningannik.

1 **SUNAKAJUITOK** perortokangitorlo kuviasugomârpuk, naternarlo serrijomârpok ânanausijauvlune paunaujaujârtutitut.

2 Ananausivlune serrijomârpok kuviasuklunelo iggiakomijarlunelo. Libanonib ânanauninganik tunidsiviojomârpok, Karmelib Sâroniblo pinarnarningangnik. Nâlekab ânanauninga takkojomârpât, Gûdipta pinarnarninga.

3 Aggait nukkingertut pitsartutisigik, sêrkullo majangajut nekoksitisigik.

4 Okautisigik õmatimikkut kappiasuktut: Maksoatitse

sivoraniaraselo! Ahâk, Gûdise tikkilerpoĸ akkilêjartorlune
Gûdib akkiliutânik. Tikkilerpoĸ piulijomavluse.
5 Tagva tautungitut ijingit uititaujomârput, tussângitullo
siutingit angmartitaujomârput.
6 Tagva tussiaktut pangaligomârput tuktotut, oĸajuitullo
oĸangit iggiaĸomijaromârput, imersuit puilajomârmatta pui-
laveĸangitome kôksuillo natername.
7 Sioraliksoarnelo ĸappialajoĸ tessingoromârpoĸ, nunamelo
pannertome puilaveĸaromârpoĸ. Terrianiangajut innigilauĸ-
tangit tangmârvigijomârpait, iviksukaĸaromârporlo tagvane
ivingniglo iviksoarniglo suvlolingnik.
8 Tagvanelo apĸosineĸaromârpoĸ apĸutiksamik. Apĸomik
ivsornaitomik taijaujomârpoĸ taimna. Ivsornartomut pissugvik-
saungilaĸ, taipkonungale attoraksaujomârpoĸ. Ingergajut
tagvûna, sillaitut aglât tammaromângilat.
9 Tagvane loeveĸaromângilaĸ, ômajomiglo kêsuktoĸsoamik
tagvûna pissuktoĸaromângilaĸ tagvanêtoĸaranelo. Uttertitau-
julle pissugomârput tagvane.
10 Nâlekab uttertitangit uttileromârput, Zionemullo
tikkitsomârput iggiaĸomijarlutik; ĸuviasungnerub nâksaungi-
tub ĸollangiaromârpait, ĸuviasungnerub serrinerublo tikkit-
somârpait; kiksarnerlo anersauminerlo ĸemâjomârpuk.

KAP. XXXVI.

Jerusalemib illumajauninganik Sanherimut.

1 **ATTANERUB** Hiskiab jâringita 14 ninganne Sanheri
Assiriamiut attaningat takpaungarpoĸ, Jûdakkut iglugasak-
soangit sôngojut illûnaita sorsugvigivlugit, aĸsârnigarivaillo.
(2. Attan. 18, 13 mit.)

2 Tagva Assiriamiut attaningata Rabsake (angajoĸau-
nerôjoĸ) Laggisemit tillivâ Jerusalemut attanermut Hiskiamut,
sorsuktuksaĸsoarnik illaĸartillugo. Noĸĸangalerporlo tessiub
kolliub kôngane, errortuijut errortuivingata apĸosinersoangane.
3 Tâpsomunga tagva annivut Eliaki, Hilkiab erninga,
iglome angajoĸaunerôjoĸ Sêbnalo aglakpaktoĸ Ioalo, Assafib
erninga, aglalerijoĸ erĸaumajaksaujunik.
4 Rabsakiblo oĸautivait: Hiskia oĸarvigijartorsiuk: Atta-
nersoaĸ, Assiriamiut attaningat oĸarpoĸ imâk: Tetteĸarvik
tettigijat sunauvâ?

5 Okarpunga: okausetuinauvut sullingitut, issumakarneraravit pitsartunekarnerarlutillo sulle sorsungnermut. Kina sungertûtigiviûk, nâlegungnairamga?
6 Imakâ ajaupiamik ipsominga suvlolingmik napvaujimajomik, Egiptenemik tettiksakarpotit. Ajakpartokalerangat taipsomunga, ittimanga kappivâ puttorlugolo. Taimailingavok Farao Egipteneminut attaningat illûnainut tettekartunut tâpsominga.
7 Okautigupsingalo: Nâlegak Gûdivut tettigivavut! — (okarpunga): Tâmnaungilâk Hiskiab pêjaivigijanga opigijauvinginik kakkanêtunik tunerguservekotinginiglo, okarlune Jûdakkunut Jerusalemiunullo: Tunerguserviub ôma (Jerusalemêtub, sângane tuksiartuksauvose?
8 Attêle, angajokâra Assiriamiut attaningat angunasuaruk! Horsinik 2000 nik tunnidsivigijomavagit, ablângajokartitsijungnarmangârpit taipkoninga.
9 Kanok tagva kemâtitsungnarkiûk aulatsijok attauserlõnêt, angajokâma kivgangita mikkinerpângita illangat? Igville Egipteneminut tettigivattit kammutit horselijartullo pivlugit.
10 Nâlegak illaginago takpaungarasugivingâ nunamut tamattomunga asseroriartorlugo? Nâlekab okautivânga: Aularit nunamut tamattomunga asseroriartorlugo.
11 Eliakile Sêbnalo Joalo okarput Rabsakemut: Kivgatit okarvigikit Siriamiut okausingit attorlugit, tukkisitsiaraptigik. okarviginata Jûdit okausingit attorlugit, inugiartoksuit avaloksuit kânginêtut tussarmatta.
12 Tagva Rabsake okarpok: Angajokâma tillivângâ angajokângnut illingnullõnêt, okausekarkovlunga taimaitunik? tillilungilângâtauk angutinut avaloksuit kânginêtunut, annarmingnik nerrerkovlugit itteromingniglo imerkovlugit illagivluse?
13 Tagva Rabsake nangerpok nipliavlunelo nipperkortojomik, Jûdit okausingit attorlugit: Tussaleritse attanersûb, Assiriamiut attaningata okausinginik!
14 Imâk attanek okarpok: Uivêrijautailititse Hiskiamut, piulijungnangimasse.
15 Manigortautailititse Hiskiamut, Nâlekamik tettekarkongmasse okarlune: Nâlekab piuliniarpâtigut, iglugasaksuillo makkoa tunijauniangilat Assiriamiut attaningata agganginut.
16 Hiskia nâlengniarasiuk!Imâk Assiriamiut attaningat okarmat: Ullapirsautekakatigisinga annivigivlungalo, tagva illûnase attunit nerrijuksauvose napârtokotipsingnit vainelik-sanit faigeliksanillo imertuksauvluselo imektarvekotipsingnit.

17 Tikkerкârtinanga ailuselo nunamut, nunapse adsinganut,
nunamut pitalingmut кaккôjaksanik vainiksaniglo, nunamut
pitalingmut кaккôjanik perorsêvingniglo vaineliksatalingnik.
18 Sâlagijauniarase Hiskiamut, oкarmat: Nâlekab piuliniar-
pâtigut. — Nellojut Gûdingita nunaкotitik piulivattigìk
Assiriamiut attaningata agganginit?
19 Hâmatemiut Arpâdemiullo Gûdigijangit nanĕкât? Se-
farfaimiullo Gûdigijangit nanĕкât? Samârialônêt aggamnit
piulivatsûk?
20 Nunat tamakkoa Gûdigijangita illûnatik nellît piulik-
lermatta nunaкotimingnik, Nâlekab Jerusaleme piuliniarpaûk
aggamnit?
21 Nippangerpulle kiolungilâllo sunamik, attaneк perкo-
jingmat oкarlune: Kioniarasiuk!
22 Tagva Eliaki, Hilkiab erninga iglome angajoкaunerôjoк
Sêbnalo aglakpaktoк Joalo, Assafib erninga, aglalerijoк erкau-
majaksaujunik Hiskiamut tikkiput, annorâtik alliktorlugit,
unipkautivâllo Rabsakib oкausinginik.

KAP. XXXVII.

Sanherib sālagijauninganik.

1 **Attaneruble** Hiskiab tamakkoa tussaramigit, anno-
râne allikpait pôksajaniglo ulliкarlune Nâlekab iglunganut
itterpoк. (2. Attan. 19.)
2 Eliakilo iglome angajoкaunerôjoк Sêbnalo aglakpaktoк
ajoкertuijullo angajudlit tillivait nellautaijomut Jesaiasemut,
Amosib erninganut, pôksajanik ulliкartillugit.
3 Tâpsomungalo oкarput: Hiskia imâk oкarpoк: Uvloк
tamanna uvlôvoк kappiasugvik, sugiartauvik mittautigijauvik.
(Imâglo illingavoк sôrlo): nutaккat pâmut aporalloarmatta,
erninermut nukkiksaкangilaк.
4 Nâlegaк Gûdit tussarniangikune Rabsakib oкausinginik
illûnainik, tillijaumajub angajoкâminut, Assiriamiut attaningan-
nut. Gûdemik ômajomik mittauteкalerкovlugo. Imaкâ sugiar-
niarpâ oкautsit pivlugit Nâlekab Gûdivit tussartangit. Tagva
igvit amiakôjut, кemaktaujut sulle tuksiarutigilaukit.
5 Attaneruble Hiskiab kivgangit Jesaiasemut tikkingmatta,
6 Jesaiasib tagva oкautivait: Angajoкâse oкautisiuk:
Imâk oкarpoк Nâlegaк: Sivorajuksaungilatit oкautsit tussar-
tatit pivlugit, Assiriamiut attaningata kivgangita attortangit
mittautigivlunga.

7 Ahâk, anernelukamik tunidsivigijomavara, tussaumajamiglo tussarune, utterniarpoκ nunamınut, saviksoamullo toκotaurκojomavara nunangane.
8 **Rabsakelo** uttilerame, Assiriamiut attaningat naipipâ sorsuktoκ Libnamut, Laggisemit aularsimajoκ tussarlugo.
9 Tagva Tirhaka, Etiopiamiut attaningat pivlugo tussarpoκ oκartomik imâk: Ahâk, aularpoκ sorsugvigijartorlutit. Tamattominga tussarame, tilliklerpoκ amma aijuksanik Hiskiamut imâk oκarκojivlune:
10 Imâk Hiskia Jûdakkut attaningat oκautisiuk: Uivêrijautailitit Gûdeκotingnut tettigijarnut oκarlutit: Jerusaleme tunijauniangilaκ Assiriamiut attaningata agganginut.
11 Ahâk, tussarpotit Assiriamiut attaningata piniarninginik nunanut illûnainut, κanoκ nungutingmagit; ıgvillo piulijaujuksaunajarκêt?
12 Inûκatigêksuit sivorlerijama asserorsimajangit piulijaumavât Gûdeκotimingnut imaitut: Gôsanemiullo Hâranemiullo Rêtsefimiullo Edeniblo kinguvângit Tellassaremêtut?
13 Hâmatemiut attaningat naûk? Arpâdemiullo attaningat, iglugasaksuillo Sefarfaimik attelît Henablo Ivablo attaningit naûk?
14 Hiskiablo aglait tamakkoa tiguvait tillijaujut agganginit atuarpaillo, majorarlunelo Nâlekab iglunganut issivipait Nâlekab sânganut.
15 Hiskialo tuksiarpoκ Nâlekamut oκarlune:
16 Nâlegaκ, κilangmiugasaksuit Nâlegangat, Israêlib Gûdinga, Kêrubit κollâne iksivajotit, igvit kissivit Gûdeovotit nuname attaniovingnut tamainut; igvit κilangmik nunamiglo pingortitsilauκpotit.
17 Nâlegaκ, siutîkik manikik tussarlutillo; Nâlegaκ, ijikik uitilaukik takkolutillo; Sanheriblo oκausingit tamaita tussalaukit tillikliutijangit, Gûde ômajoκ mittautigijomavlugo.
18 Nellautsivoκ, Nâlegaκ: Assiriamiut attaningita asserorpait attaniovît tamaita nunangillo.
19 Gûdingillo egipait ikkomamut, Gûdeongimatta taipkoa, inuille aggangita senajangit, κejungovlutik ujarauvlutiglo; taipkoa nungutipait.
20 Mânale, Nâlegaκ Gûdivut, piulilauκtigut agganginit, attaniovît nunamêtut illûnamatsiatik illitarsilerκovlugit, igvit kissivit Gûdetôgavit.
21 **Tagva** Jesaiase, Amosib erninga tilliklerpoκ Hiskiamut oκaudjaurκolâllo: Imâk oκarpoκ Nalegaκ, Israêlib Gûdinga: Tuksiarvigigamga Sanheri, Assiriamiut attaningat pivlugo,

22 Tagva Nâlekab oĸausingit taimna pivlugo imaiput:
Uigasûb Zionib panningata nachogivâtit mittautigivlutillo,
Jerusalemib panningata illeĸettamârutigivâtit.
23 Kina mittautigiviûk oĸarnerlûtigivlugolo? kinamut
nippeĸadlarĸêt? Arlorpotit, ivlernartitoĸ Israêlikkune akker-
artorlugo.
24 Kivgakkut Nâlegaĸ mittautigivat oĸarlutillo: Kammu-
teĸarlunga unuktovaksoarnik majorarpunga ĸaĸĸat ĸânginut,
Libanonib issuanut, zêdereĸotingillo poĸtojut zipresseĸotingillo
anerimajut nakkapakka, tikkipara ĸângata issua perorsêvialo
napârtolik.
25 Uvanga imeĸsiorlunga imerpunga, ittikamalo allûging-
nut Egiptenib kôksoangit illûnaita ipteriliktipakka.
26 Tussalaungilatît, uvanga tamanna itsaĸsoame taimai-
lingatilaurapko, itsaĸsoarnit kajusimautigivlugo? Mãnale
nelliutipara, iglugasaksuit sôngojut asserortaurĸovlugit serĸo-
makungortitauvlutik.
27 Inungillo nukkingerutivut mungungavlutiglo kangusuk-
lutiglo, iviksukatitut-ilerput naternamẽtutitut, perorsija-
titullo tungujortatitut, iviksukatitullo iglut ĸanginẽtutitut,
iviksoatitullo ĸunorlerêrtutitut innilerĸârtinagit.
28 Nunaĸarnit itternillo anninillo ĸaujimavakka, pikkabla-
vigigamgalo.
29 Tamanna pivlugo pikkablavigigamga, pingijainillo
siutîmnut ĸongmuarsimangmat, ĸingarmiutaĸartitsomavagit
kingmiararlo illivlugo ĸanernut uttertitsomavagillo apĸutigi-
lauĸtakkut tamaunga.
30 Tamannalo nellunaikutaksarivat (Hiskia oĸaudjauvoĸ):
Jâreme tamattomane nerrijuksauvose ingminik perortunik
jâriblo aipangane ingminik nuijomârtunik, jâriglo pingajuangne
karngasoileritse kattersoivluselo, vaineliksaniglo illiorĸaileritse
nerrivluselo paunganginik.
31 Jûdakkullo piulijaumajut amiakôjullo amma amâĸaro-
mârivut attimikkut paungaĸaromârlutiglo ĸollimikkut.
32 Amiakôjut Jerusalemit annijomârmatta piulijaumajullo
Zionib ĸaĸĸanganit. Nâlekab ĸilangmiugasaksuit Nâlegangata
illungertorninga tamattominga piniaromârpoĸ.
33 Tamanna pivlugo Nâlegaĸ oĸarpoĸ imâk Assiriamiut
attaningat pivlugo: Iglugasaksoarnut tamakkonunga tikkituk-
saungilaĸ, kargjorlo attauserlõnêt pittiksautijaksaringilâ illu-
annut, sappûlutaksamiglo tikkitoĸartuksaungilaĸ tagvunga,
talluliortoĸartuksaungilarlo avatâtigut.

34 Apkutigilauktamigulle tamaunga uttertuksaugivok, ig-
lugasaksoarnut tamakkonunga tikkinane, okarpok Nâlegak.
35 Iglugasaksuit tamakkoa serngnigijomagapkit piulijo-
mavlugillo pivlunga kivgaralo Dâvide pivlugo.
36 **Tagva** Nâlekab Engelinga akkarpok, Assiriamiut
tangmârvianne tokojartorlugit angutit 185000 it. Uvlâkullo
makkingmatta, ahâk, tokungajokarpok illûnâne.
37 Assiriamiullo attaningat Sanheri parngnailerpok, aular-
lunelo angeralerpok nûtsungnairlunelo Ninivemit.
38 Pijokarporlo imâk: Gûdime Nisrub iglungane tuksiar-
mat, ernîkita Adrammeleggib Sarêtseriblo tokopâk saviksoamut
kemâvlutiglo nunamut Araratemik attelingmut. Erningalo
Assarhaddo attaningolerpok innangerlugo.

KAP. XXXVIII.

Hiskia kanimadlarpok.

1 **Nelliutome** taipsomane Hiskia kanimasermut toko-
nartomut tikkitauvok. Nellautaijublo Jesaiasib Amosib er-
ningata tikkipâ okautilâllo: Imâk Nâlegak okarpok: Iglokotit
oppalungaijaruk, tokoniaravit inôjungnairniarlutillo.
(2. Attan. 20.)
2 Tagva Hiskiab kênane sâtipâ iglub karmanganut, Nâle-
garlo tuksiarvigivâ,
3 Okarlunelo: Erkailaurittôk, Nâlegak, sângne arvertalau-
rama nellâgôrlunga, ômatipkullo illuengarlunga, nâmagijarniglo
piniarlunga! Hiskialo kugviudlalerpok.
4 Nâlekablo okausinga Jesaiasemut pivok okarlunelo:
5 Hiskiamut okariartorit: Imâk okarpok Nâlegak, atâtagi-
lauktavit Dâvidib Gûdinga: Tuksiarnit tussarpara, kugvitillo
takovakka. Ahâk, inôserilauktarnut illautitsijomavunga jâri-
nik 15 nik sulle.
6 Piulijomavagillo Assiriamiut attaningata agganginit
iglugasaksuillo tamakkoa, serngnigijomavakkalo iglugasaksuit
tamakkoa.
7 Tamannalo nellunaikutaksarivat Nâlekamit, Nâlegak
okautsine malliklugit taimailiorniarmat.
8 Ahâk, tachak majutine akarkâlauktok Ahasib majutingine
ammut sekinikut uttertitsomavara kingumut majutinik telli-
maujortunik.
9 **Tamadja** Hiskiab Jûdakkut attaningata aglalauktangit,
kanimarkârlune âkiktaungmat kanimaserminit.

10 Oкarpunga: Uvluksama unurningit кetteratuinarmatta,
ingergajariaкalerêrpunga anernerit inningata itterviksoanginut,
aкsârtauniarlunga jârima simnikunginik.
11 Oкarivunga: Nâlegaк takojungnairniarpara, illa Nâle-
gaк inôjut nunanganne. Inuit tautugungnairniarpakka, aner-
nerit inningannētut akkorngannēniarama.
12 Igluga aulatauvoк nûtitauvlune uvamnit mianersijub
tuppingatut. Anorâksaliortitut inôsimnik immusivunga, (Nâle-
kable) kiktorarpânga pergaivingmit. Uvlorme unnulerкâr-
tinago nungutiparma.
13 Issumavunga: кaulerкârtinago saunikka tamaita ser-
кominiarpait loevetut. Uvlorme unnulerкârtinago nungutiparma.
14 Alavunga tullugârsutut, akpingevaksoatut; taubetut
anersaumivunga; ijîkka sangēdlarlutik ârlorpuk: Nâlegaк,
āniadlarpunga, inûlilaungminga!
15 Kanoк oкartuksauvêk? Angervigivânga, taimaglo
piniarpoк. Jârine tamaine inôtillunga uvloкsiorlunga majora-
romavunga kattimaviksoamut tarnima kiksarutigilauкtanga
pivlugo.
16 Nâlegaк, tamakkoa inôjutigivait inuit, tarnimalo ta-
makkoa tamaita inôjutigivait. Nekkoкsitillunga inôtilaunga!
17 Ahâk, kappiasungnerilauкtara illingavoк idluarкutik-
samnut. Igvit tarniga erкilugo piulivat ittersâlungmit asseror-
tauvingmit. Idluinikka tamaita tunnungnut egipattit.
18 Anernerit inningannētut nertorlungilâtit, toкungajullo
opigingilâtit; ittersâlungmut attersârtut nertornarnit nerriu-
gilungilât.
19 Inôjut, illa inôjut nertorpâtit, sôrlo uvanga pigama
uvlome. Atâtab nertornarnit кaujijautilârpâ кitorngaminut.
20 Nâlekab piulijartorpânga, taimaimat tuksiarutsinik
imgeromavogut Nâlekab iglungane uvlut tamaita inôtilluta.
21 **Jesaiaselo** oкarpoк: Faiginik makpasimajunik attulit,
illivlugit mangiptatut soggormut, nekkornersauniarpoк tagva.
22 Hiskiale oкarpoк: Suna nellunaikutaksarivigô, majorar-
tuksaumangârma Nalekab iglunganut?

KAP. XXXIX.

Hiskiab piojorijub pidlartauninganik.

1 **Nelliutome** taipsomane Merôdaк-Balada, Baladab
erninga, Bâbelemiut attaningat tillikliutjivoк aglangnik pilliu-

tiksaniglo Hiskiamut, tussarame, Hiskia κanimarκârlune nekkornersaumingmat. (2. Attan. 20, 12.)

2 Hiskiablo κuviasuκatigivait, iglolo perκutetalik illûnât takkojautipâ taipkonunga silberelo goldelo mingoarutiksallo orκsuglo pivianartoκ iglolo sakkotalik tamaitalo perκutetaliκotiminêtut. Pitaκalungilarlo sunamik iglungane nâlegauvinganelo illûnâne takojautingitanganik taipkonunga.

3 Tagva nellautaijub Jesaiasib attaneκ Hiskia tikkipâ oκautivlugolo: Κanoκ oκarκât angutit taipkoa, nakillo tikkipâtit? Hiskia oκarpoκ: Nunamit ungasiktomit tikkipânga, Bâbelemit.

4 Oκarporlo: Sumik takovât iglungne? Hiskialo oκarpoκ: Iglumnêtut tamaita takovait, perκutetaliκotimnelo pitaκangilaκ sunamik takojautingitamnik taipkonunga.

5 Jesaiasiblo Hiskia oκautivâ: Nâlekab, κilangmiugasaksuit Nâlegangata oκausingit tussakit.

6 Ahâk, nelliutijomârpoκ, illûnatik iglungnêtut atâtagilauκtavillo kattersulauκtangit uvloκ tamanna tikkidlugo aularudjaujomârmatta Bâbelemut, amiakoκaromângilarlo sunamik, oκarpoκ Nâlegaκ.

7 Taimaktauκ ernivit, illingnit pijuksat illanginik, ernitârijomârtavit illanginik tigusijomârput, kivgaurκovlugit Bâbelemiut attaningata igloκsoangane.

8 Hiskiale oκarpoκ Jesaiasemut: Nâlekab oκausingit oκautigijattit ajungitôvut. Oκarivorlo: Taimaitsomâralloarmat, inôtillunga ullapirsauteκarniarpoκ soκκosingitomik.

KAP. XL.

Piulijauviksamik nutâmik.

1 **Manigolersigik**, manigolersigik inuκotikka, oκarpoκ Gûdise.

2 Kiblingnartunik oκauseκaritse Jerusaleme oκâlavigivlugo, kippalôninga sorairmat, idluitulliningit issumagijaujungnairmatta, maggôlimmajomik (sugiartaunermik) pingmat Nâlekab agganginit idluitullinine pivlugit.

3 Nipliajoκarpoκ: Inuκajuitome Nâlekab apκutiksanga âκiksorsiuk, naternamelo apκosinersoaκ maniksarsiuk Gûdiptingnut. (Matt. 3, 3. Luk. 3, 4.)

4 Kôrκut illûnatik kibviarlit, κaκκat κaκκârulaillo naκiglilerlit, mannêtut manniksilit, imnat naternangolerlit.

5 Nâlekab ânanaunersoanga sakkertitaujomârmat, uvi-
niggillo illûnamassiatik takojomârpât; Nâlekab kanninga
okarmat.
6 Okoksê, okartokarpok: Okâlagit! Kiojokarivok: Kanok
okâlajuksauvêk? Imâk: Uviniggit illûnatik iviksukatitut-iput
pinarnarningallo nuvugulaktut-ipok natername. (1. Petr. 1, 24.)
7 Iviksukat pannilerput. nuvugulaillo kunorlerput Nâlekab
anerningata suppormagit. Illa, inuit iviksukatitut-iput.
8 Iviksukat pannilerput, nuvugulaillo kunorlerput, Gû-
dible okausinga issokangitomut itsomârpok.
9 Zione, tussarnertunik okâlajuksaujotit, majorarit kakka-
mut poktojomut; Jerusaleme, tussarnertunik okâlajuksaujotit,
nippekarit sôngojomik, nipliadlarit sivoranaglo; Jûdab iglu-
gasaksoangit okâlavigikit: Ahâk, tagga Gûdise!
10 Ahâk, Nâlegak Gûde pitsartujoksôvlune aggerpok,
tallingalo ajugauvok. Ahâk, akkiliutiksaminik najortekarpok,
akkijutingalo sânganēpok.
11 Mianersijotut kattimajokotine mianerivait. Saugârait
kattitipait tallerminut sârdliarlugillo, saukkallo amâmaktitsi-
jut tessiutsiarpait. (Joh. 10, 11.)
12 **Kia** imaksuit ôktorkagît, ittimaminut kalluvlugit?
kilak issakterlugo aggangminut, nunaksûb ivjungit ôktûtemut
pitillugit, kakkat ôktorlugit okumailutanut kakkârulaillo
kiktitautîngnut?
13 Kina Nâlekab anerninganik aulatsivâ? Kialo attaner-
tuijotut ajokertorkaûk?
14 Kina appersorkaûk, sillatunermik tunnitjiviojomavlune?
Kimullo ajokertortauvâ idluarsaijub apkutiksanganik, kimullo
ajokertortauvâ illisimanermik, kialo ajokertorkaûk sillatujub
apkutiksanganik?
15 Ahâk, nellojut unurningit issumagijauvut tâpsomunga
kuttetut imertautemit kussertotut, sannikulluktut kiktitau-
tîngnētotut. Ahâk, kikkertat sannikutitut pêrpait.
16 Libanone amigaluarpok ikkoalautiksamut, nergjutingillo
amigaluarput tunergutiksamut ôtaksamut.
17 Nellojut illûnamassiatik sunaungitotut-iput sângane,
mingnerôvut aglât sunaungitomit piungitôvlutiglo.
18 Kinamik tagva Gûde adsekartitsomavisiûk? Sumiglo
adsiojuksamik tâpsomunga senajomavisê?
19 Senasôk inungoamik kovisivok, goldelerijub kalline-
kartipâ goldemik, kelaumgujârsungniglo silbereojunik
pitatserlugo.
20 Aklunermut tunergutiksakatsiangitub kejuk aukangangi-

toĸ anerivâ, inungoaliorte illisimajoĸ ĸeneriaitorpâ, inungoa-
mik soĸosiniangitomik senarĸovlugo.
21 Kaujingilasê? tussangilasê? kiglinganit oĸaudjaungi-
lasê? nunaĸsûb tungaveĸartitarninganik (kinamut) tukkisi-
lungilasê?
22 Tâmnauvoĸ nunaĸsûb angmalokitâb ĸollâne inneĸartoĸ.
Inungit piglertaujârtutitut illingavut (takpiksomunga). Ki-
langmik issivitaksatut issivitsivoĸ tessiterlugo tuppersoatut,
inûb iglogijaksangatut.
23 Nertortaujunik piojungnairtitsijoĸ, attanerit nunamētut
suksaujungnairtillugit.
24 Illijautainatuinartillugit ivjomut, karngasortautaina-
tuinartillugit, napârtungata amângit siamalitainatuinartillugit
ivjomut suppolerêrpait; pannilerput tagva, anorersoamut tik-
tauvlutik sanniktitut.
25 Kinamik adseĸartitsomavisingâ, adsigivlugo perĸov-
lunga? oĸarpoĸ ivlernartitoĸ.
26 Arloritse takovluselo! Kina makkoninga pingortitsivâ?
annititsijoĸ unurninginik kittillugit attingillo taivlugit, ajuga-
ĸangitoĸsôngmat pitsartujoĸsôvlunelo; saĸĸijângitoĸangilaĸ
attautsemiglônêt.
27 Jâkokkut illipse, sôĸ oĸarĸisê, illipselo Israêlikkut,
sôĸ oĸarĸisê: Apĸutivut ijersimavoĸ Nâlekamut, idluarsartau-
jutiksavullo kamagijaungilaĸ Gûdemut?
28 Kaujimangilasê, tussalungilasê, Nâlegaĸ Gûdeongmat
issoĸangitoĸ, sillaĸsûb kiglinginik pingortitsijoĸ? Merngor-
toranelo nukkeĸarungnailungilaĸ, sillatuninga inornarpoĸ.
29 Merngortortoĸ nukkeĸartipâ ajulertublo nukkinga
angijorortipâ.
30 Nukappiat merngortoralloarput nukkeĸarungnairlutiglo,
inôsuktullo aĸpallertudlaralloarput.
31 Kissianele Nâlekamik tetteĸartut pitsartunermik nu-
tâmik tunitjiviovut, nektoraliktitut tingilerput esaromingnut,
akpangerput nukkeĸarungnaitsanatik, arvertarput merngor-
torungnaratik.

KAP. XLI.

Nâlekab Gûdetôninganik.

1 **Nippangerdlutik** kikkertat uvamnut pilit, inugiar-
toksuillo nukkitârlit! Tamaunga ĸailit tagva oĸauseĸarlu-
tiglo; erĸartortigêlilauĸta!

2 Kia pângat ĸairĸovaûk idluarnermik naipitsēnartoĸ.
arvertalreangat nane? Kia nellojut pijaurĸovagît, attanersuit
sâlagijaurĸovlugit tâpsomunga? Saviksoangata illingatipait
pujortut, pittiksingata illingatipait sanniktitut tiktaujutitut.
3 Unangmigamigillo, ingergavoĸ ĸanoetoĸarane apĸome
pissugvigingitamine sivorngagut.
4 Kia tamanna piniarĸaûk nāmaksitillugolo? Kairĸojijub
kinguvârênik (nunaĸsûb) pigiarninganit. Uvanga Nâlegaĸ
tâmnauvunga, sivorliojunga kingordlernelo tâmnatsainaĸ.
5 Kikkertat takogamitsuk, erĸsilerput, nunaĸsûb kiglingit
sajukpilukput, ĸaglivlutik aggerput.
6 Ikajortigêkput oĸarlutik attunit inûĸatiminut: Aksut!
7 Inungoamik senasôĸ manigoivoĸ goldelerijoĸ, manik-
saijoĸ ujaratsiakut manigoivoĸ katjuktomik ĸatjugvingme,
oĸarlunelo kusseĸsiamut nippititaumajoĸ pivlugo: tamanna
nāmakpoĸ — kikkianullo atsungerpât, aulataujungnarĸonago.
8 **Igville** Israêle kivgara, Jâko anerijara, Abrahab
nagliktima kinguvânga,
9 Nunaĸsûb issuanit ailauĸpagit, ĸairĸovlutit kiglinginit,
oĸarvigivlutillo imâk: kivgarivagit, anerigapkit nachoginak.
10 Sivoraniarnak, uvanga illagigamga; nangiarniarnak,
uvanga Gûdigigamga. Pitsartutipagit ikajorlutillo, illa
serngnigivagit tallerpimnut idluarsaijomut.
11 Ahâk, mittautaujomârput kangusuktitauvlutiglo ômi-
gijitit illûnatik, suksaujungnairtitaujomârput nungutauvlutiglo
illingnut akkerartortut.
12 Kenneromârpattit, nagvârnagillo inuit akkerartortut
illingnut, suksaujungnairtitaujomârput nungutauvlutiglo inuit
sorsuktut illingnut.
13 Uvanga Nâlegaugama Gûdit, tallerpikkut illingnik
tigusijoĸ oĸarvigivlutillo: Sivoraniarnak, uvanga ikajorpagit
14 Sivoraniarnak, Jâko ĸopergôjotit, Israêlikkut kattim-
gajose! Uvanga ikajorpagit, oĸarpoĸ Nâlegaĸ. Ivlernartitoĸ
Israêlikkune piulijigivat.
15 Ahâk, ĸamutiktut serĸalitsijûktut, ipiktûktut, nutâk-
tut, maggungnik kênaliktut illingatitsomârpagit. ĸaĸĸat
tukkarlugit serĸomitsomârpattit ĸaĸĸârulaillo serĸalimaju-
titut illingatillugit.
16 Siamartitsomârpattit, anoremullo tiktaujomârput aĸu-
namullo pêrtauvlutik. Igville Nâlegaĸ iggiaĸomijarvigijomâr-
pat, ivlernartitorlo Israêlikkune nertôtigijomârpat.
17 Ajulertut ajoĸsartullo imermik kennerasuarput, peĸa-
ngilarle, oĸangit ĸêlerput imerosungnarmat, tâpkoa uvanga

Nâlegaujunga tussaromavakka, uvanga Israêlib Gûdinga
kemagomangilakka.
18 Kôksoarnik angmartitsijomavunga kakkârulangne mer-
kokangitune puilavingniglo naksarne; puilavekajuitok tessi-
ngortitsomavara, nunalo panner'ok puilavingortitsomavara
imermik.
19 Zêderinik akâtsianiglo mirteniglo napârtuniglo orksu-
lingnik sakkertitsijomavunga sunakangitome; zipressenik
platâneniglo bukseniglo illiorkaijomavunga attautsekut
napârtokangitome.
20 Takuksaurkovlugo illitarijaurkovlugolo, mallugijaur-
kovlugo tukkisijaurkovlugolo, Nâlekab aggangit tamakko-
ninga piniarmatta, ivlernartitorlo Israêlikkune tamakkoninga
pingortitsingmat.
21 **Attê,** erkartuijutiksase kaisigik, okarpok Nâlegak;
pitjutigijase sakkertisigik, okarpok Jâkkokut attaningat.
22 Kaileritse, nellojungnairtilluta pijomârtuksanik. Sivor-
ngane (nellautainerilauktapsingnik) okautitigut, kanok illi-
ngangmatta, ômamiutarijomârpavut tagva tukkisivlugillo,
nellautsimangâta. Ubvalo pijomârtuksanik tussartitigut.
23 Mattoma kingorngane pijomârtuksat okautigisigik
uvaptingnut, tukkisijomârpogut tagva, Gûdeogapse. Illa,
piniaritse ajungitomik piungitomiglônêt, takkôtilluta sôngoner-
saujomautijomârpogut tagva. —
24 Ahâk, suksaungitomik pivose, piniarniselo pujôvut,
illipsingnik anerosuktok ôminartoksôvok.
25 Avangat kairkojivunga, tikkiporlo sekinerub nuivianit
attimnik opigosuktok. Attanerutsit tikkipait machaktut illi-
ngatillugit, machaliortitut tukkartortotut machamik.
26 Kia nellonarungnairtikaûk pigiarninganit? Kaujijo-
mârpavut tagva. Kialo (nellonarungnairtikaûk), pilerkârti-
mârpavut tagva. Kialo (nellonarungnairtikaûk), pilerkârti-
nago? Okaromârpogut tagva: nellautsivok. Kissianele nello-
narungnairtitsijokangilak, tussartitsijokangilak, tussartokangi-
lak okausipsingnik.
27 Uvanga sivorliovlunga Zionemut okarpunga: Ahâk,
tagga! Jerusalemullo tussarnertunik okâlajuksanik tunidjivunga.
28 Nautsertorama inukangilak, kaujijokangilarlo taipkoa
(Gûdingoat) akkorngane apersortaujungnartomik kiojung-
nartomiglo.
29 Ahâk, illûnatik attornalungilat, piniarningillo suk-
saungilat. Gûdingoangit pujortut-idlutik piotsangilat.

KAP. XLII.

Nâlekab kivganganik.

1 **AHAK**, tagga kivgara serngnigijara, anerijara, tarnima
kuviagijanga. Anernera tunivara tâpsomunga, erкartuijutik-
sanik âtsijomârpoк nellojunut. (Matt. 12, 18.)
2 Tâmna кaggudlaromângilaк кaigarsuganelo, nippingalo
tussaksaujomângilaк igloкsuit akkornganne.
3 Iviksoaк suvlolik napvaujimajoк serкomitsomângilâ,
mannerlo кammilertoк кammitsomânginivâ, erкartuijutiksat
nāmaksititsomârpait nellâgut.
4 Sangêleromângilaк ajuleromânginivoк, nāmaksititser-
кârane erкartuijutiksanik nuname, кikkertamiullo mallitsialer-
кârtinagit ajoкertûsinginik.
5 Imâk oкarpoк Gûde Nâlegaк, кilangmik pingortitsijoк
tessiterijorlo, nunamik issivitsijoк perortunginiglo, inungnut
кânganētunut inôtsemik tunidjijoк, anernermiglo tunidjijoк
arvertartunut tagvane:
6 Uvanga Nâlegaujunga кairкovagit, idluartomik illior-
lunga, aggatit tiguvakka, sapputivagit, angerutigijaujotut
illingatipagit inungnut, кaumaksaijuksatut nellojunut.
7 Uititserкovlutit tautungitut ijinginik, annititserкov-
lutillo parngnanairsortaujunik parngnanairsimavingmit, târ-
miuniglo iglomit parngnanairsimajomit.
8 Uvanga Nâlegaк, tagva attera; nertornarnera tunijo-
mangitara assimnut opinarneralōnêt Gûdingoarnut.
9 Ahâk, oкautigilauкtakka sivorngagut nellautsivut, pijo-
mârtuksanik oкâlavunga, pilerкârtinagit tussartaurкovakka
illipsingnut.
10 **Imgerumik** nutâmik imgeritse Nâlekamut; opigisiuk
nunaкsûb kiglinginit, illipse imarbiksiortose imaкsûb illuanē-
tullo, кikkertat nunaкartullo tâpkonane.
11 Nipliadlarlit naternat iglugasaksoangillo iglugasaillo,
Kêdarikkut innigijangit; inname nunaкartut nertordlerlit;
кaккat kânginit nipliadlartoкarle!
12 Tâpkoa Nâlegaк opigilitsuk nertornarningalo oкauti-
givlugo кikkertane!
13 Nâlegaк annijomârpoк sangijoкsoatut, sorsuktuksatut
illungertoromârpoк, niplerомârpoк nipperкortojomik, ajugan-
jomârpoк akkerartortiminut.
14 Nippangeralloarpunga sivikitomiungitoк, nippeкarnanga
кikkarlungalo. Mānale ernisuktotut nipliadlarpunga aner-
saumivlunga âlavlungalo.

15 Kakkat kakkârulaillo asseroromavakka, iviksukallo
kânginêtut pannilertitsomavakka; kôksuit kikkertangortitso-
mavakka tessillo imekarungnairtillugit.
16 Tautungitulle ingergatitsomavakka apkutikut illisi-
mangitangatigut, apkosinikut illisimangitangatigut tessioro-
mavakka; tâksoak kaumajungortitsomavara sângine mannē-
tullo manniksarlugit. Taimak piniarvigijomavakka kemang-
niarnagillo.
17 K ,umut aijuksauvut tagva kangusuktitauvlutik
Gûdeung..anik tettekartut, Gûdingoanullo okartut imâk:
illipse Gûdigivapse.
18 **Tussilartose,** tussaritse! tautungitoselo, uitaleritse
takovluselo!
19 Kina kivgaptut tautungitôvâ? Kinalo tussilartôvâ
tillijaptut airkojaptut? Kina Nâlekab illannârijangatut tau-
tungitôvâ? kinalo kivgangatut tautungitôvâ?
20 Unuktut takogalloarlugit erkaumalungilattit, siutikik
angmaralloartillugik tussalungilatit.
21 Idluarnine pivlugo Nâlegak kajusilerpok, perkojat angi-
jôtillugit ivlernartillugillo.
22 Ukkoale inugiarput tigliktaumajut, aksârnigaujut,
kairosungnēput kellaksortauvlutik, ijersimavut parngnanair-
simavingne. Aksârnigauvut piuliklertekaratiglo, tigujauvut
okartokangilarlo: Uttertikit!
23 Kia akkonapsingne tamanna tussarkaûk, kamagitsiar-
lugo nâleklugolo kingorngane?
24 Kia Jâkokkut tunivagît aksârnigautillugit Israêlitillo
arktaijunut? Nâlegak idluitullivigijavut taimailiulungilâk?
Tâpsomale apkutingine arvertaromangilat, perkojangillo
nâlelungilait.
25 Taimaimat ningautsine erksinartoksoak kovivâ taip-
konunga unatadlarnersoarlo; avatâtigut ikkoalagalloarpuk,
kissianele tamanna tukkisingilât, ikkitsigalloarpuk, kissianele
tamanna ômamiutaringilât.

KAP. XLIII.

Gûdib inukotingita nâpkigijauningannik.

1 **Manale,** imâk okarpok Nâlegak, pingortitit, Jâko,
senajit, Israêle: Sivoraniarnak, piuligapkit, attit taivlugo
kairkogapkit, perkutigigapkit.

2 Imaksoarnik ikâruvit, illaginiarpagit, kôksoarniglo
(ikâruvit) ippititauniangilatit taipkonunga; ikkomakut inger-
gaguvit, ôtauniangilatit ikkoaladlarninganullo ikkitauniangilatit.
3 Uvanga Nâlegaugama Gûdit, ivlernartitoк Israêlikkune.
piulijit. Egiptene Etiopialo Sebalo akkiliutigivlugit tuni-
vakka pivlutit.
4 Erdlingnartoкsôgavit ijîmnut ivlernadlarlutillo, uvangalo
nagligigapkit, taimaimat inuit tunivakka pivlutit inugiartoк-
suillo tarnit pivlugo.
5 Sivoraniarnak, illagigapkit! Kinguvârijarnik кaitsi-
vunga seкinerub nuivianit nippivianillo kattersorlugit.
6 Apsomunga oкarpunga: Kaikit! aksomungalo: Agviar-
niarnak! Ernikka tamaungartilersigik ungasiktomit panikkalo
sillaкsûb issuanit,
7 Illûnaita attimnik taijaumajut, pingortitakka nertortau-
jutiksamnut, âкiksortakka, senajakka.
8 **Annilit** inuit tautungitut ijeкaralloartut, tussilartullo
siutekaralloartut.
9 Nellojut illûnamassiatik kattilerlit, nunaкatigêksuillo
attautsemut pilit! Kina taipkoa akkornganne taimaitomik
sinellautaijungnarкâ? Tussartilitigut oкautigijamingnik si-
nellautaijungnarкâ? Tussartilitigut oкautigijamingnik si-
vorngagut: kigligiudsijuksat saккertiligit idluarsartaujomav-
lutik. Tagva tussaromârput oкarlutiglo: Taimailingavoк
nellâgut.
10 Illipse kigligiudsijôvose pivlunga, oкarpoк Nâlegaк,
kivgaralo anerijara, кaujilerкovluse okperкovluselo uvamnut
tukkisilerкovluselo, uvangaugama. Sivunipkut Gûdeojomik
pijoкangilaк, kingunipkullo pijoкaromânginivoк.
11 Uvanga, uvanga Nâlegauvunga, assimnik piulikler-
teкangilaк.
12 Uvanga nellautaivunga piuliklerlungalo кaujijautitsiv-
lungalo, assimniglo Gûdeкangilaк akkonapsingne. Illipse
kigligiudsijôvose pivlunga, oкarpoк Nâlegaк, uvanga Gûdeogama.
13 Mânanittauк uvanga tâmnauvunga, aggamnillo piulik-
lerteкangilaк. Piniaruma, kia agviaromarкângâ?
14 **Nâlegaк** piulijise, ivlernartitoк Israêlikkune oкarpoк
imâk: Pivluse aijoкarкojivunga Bâbelemut, illûnaitalo кemâ-
tillugit attersârtitsomârpakka (kôngmut) Kaldêarillo umiaк-
soanginut allianartunut.
15 Uvanga Nâlegauvunga, ivlernartitoк akkonapsingne,
Israêlemik pingortitsijoк, attanise. (2. Mos. 14, 22—28.)
16 Imâk oкarpoк Nâlegaк, apкosineliortoк imarbingme
imaкsoarnelo iktullijâdlartune apкutiksaliortoк,

17 Kamutiniglo horsiniglo sorsuktuksaksoarniglo pitsartuneliksoarniglo annerkojijok, inariartortillugit makkinermiglo ajulertillugit kammilugillo, sôrlo mannek kammingmat:
18 Pijokartut itsak erkaumajungnairsigik, kângersimajullo kamagijungnairsigik!
19 Ahâk, nutâmik senajomavunga; māna nuilerpok. Missigingipisiûk? Illa apkosinelioromârpunga inukajuitome imekajuitorlo kôkartillugo.
20 Naternab ômajungita nertoromârpanga, terrianiangajullo staraussillo, sunakajuitok imekartigupko, imekajuitok kôkartillugo, inukotikka anerijakka imertitsomavlugit.
21 Inuit tâpkoa âkiksorpakka uvamnut, nertornadlarnera okautigijaksarivât.
22 **Igvllle,** Jâko, tuksiarvigilungilarma, illungertorlungilatit (tuksiarvigivlunga), Israêle.
23 Kaitsilungilatit uvamnut saukkanik tunergutingnik ōtaksanik, tunergutingnullo tokotaksanut nertorlungilarma; pagvisâlungilagit, tunergutit nerkiksat (pijomavlugit), siorniortilungilagit, (kutsok) tippitsiariksautiksak (pijomavlugo.)
24 Kênaujanut iviksuit tippitsiariktut pissiarilungilattit uvamnut, tunergutivillo ōtaksat orksungannik nāmaksitilungilarma; imâgle: idluinernut pagvisârparma, idluitullinernullo siorniortiparma.
25 Uvanga, uvanga idluinitit pêjarpakka uvanga pivlunga, idluitullinitillo issumagijungnairpakka.
26 Erkaitinga! erkartortigêlaukta! okalerit idluarsarasuarlutit!
27 Sivorlerijavit sivorlerpângat idluitullilerêrpok, ajokertortivillo tunnupânga.
28 Tamanna pivlugo angajokaujut ivsornaitovingme ivlernarungnairtipakka, Jâkokkut ôminartillugit Israêlikkullo mittautaunartillugit.

KAP. XLIV.

Gâdingoat piunginingannik.

1 **Manale** tussalerit, kivgara Jâko, Israêlelo anerijara.
2 Imâk okarpok Nâlegak pingortitit, anânavit timinganit pairijit, ikajortit: Sivoraniarnak, kivgara Jâko, Jessuru (Israêle) anerijara.
3 Imermik kovisijomârama imernktomut kôngniglo panner-

tomut; anernera kovijomârpara ĸitorngarnut saimarsautigalo kinguvângnut.
4 Iviksukallo akkornganne peroromârput sôrlo ukpigait
kôt sinningine.
5 Illangat oĸaromârpok: Nâlekab pigivânga; aipangalo
Jâkob attinganik nertordleromârpoĸ; pingajuaglo aggangminut
aglaklune perĸutautitsomârpoĸ Nalekamut, Israêliblo attinganik
atserartaujomârpoĸ.
6 Imâk oĸarpoĸ Nâlegaĸ, Israêlib attaninga piulijingalo,
ĸilangmiugasaksuit Nâlegangat: Uvanga sivorliovunga, uvangalo
kingorliovunga, assimniglo Gûdeĸangilaĸ.
7 Kinalo uvaptut oĸâlavâ (oĸautituinᵉlinga ĸaujitillungalo!)
taimangat, itsaĸsoame inuit pingortigapkit? Pijomârtuksallo
nelliutuksallo ĸaujijautitaulit taipkonunga.
8 Sivoraniarase erĸsiniaraselo! Sivorngane tamattominga
ĸaujitilungilapsê tussartilluselo? Illipse kigligiudsijôvose.
Assimnik Gûdeĸarĸâ? Kairtoĸangilaĸ, assimnik ĸaujilungitunga.
9 Gûdingoanik senavaktut illûnamatsiatik piungitoĸsôvut,
pinnârijangillo suksaungilat, kigligiudsijullo (ikajortiksangit)
takolugatiglo missigingilat, kangusuktitauĸovlugit.
10 Kina Gûdeliorĸâ, Gûdingoamik senavlune attoraksaungitomik?
11 Ahâk, illagijangit illûnatik kangusuktuksauvut, tamakkoninga senajut inutuinauvut. Taipkoa illûnatik kattimalerlutik saĸĸeralloarunik, kakkilârtuksauvut kangusuktuksaularmiglo.
12 Sabviorte kikiangniunik kênaksaivoĸ, sullijaksaĸarpoĸ
nukkussugvingme, ujaratsiamullo Gûdingoaliorpoĸ, tallime nukkinganut senavlugo. Kâlerpoĸtauĸ nukkeĸarungnairlunelo,
imingikune sangêlerpoĸ.
13 Kejulerijoĸ noĸaĸservallaumik attorpoĸ, titterautikut
nellunaikuserlugo Gûdingoaliorpoĸ savingmut, ôktorlugo angmalokitausiutikut, angutib tautua adsilivlugo, inûb ânanauninga
adsilivlugo, iglome inneĸarĸovlugo.
14 Napârtut kippijartoromavlugit (inûb) napârtut sittijoĸsuit aigillo anerivait nellunaikuserlugillo napârtut tagvanêtut akkornganne. Napârtoarsungmik illijivoĸ ivjomut,
tâmnalo sillalungmut perortitauvoĸ.
15 Taimna ikkomaksauvoĸ inungmut. Illanganik attorlune
kitjaĸejârpoĸ, amma illanganik ikkitsivlune ĸaĸĸôjaliorpoĸ,
amma illanganik Gûdingoaliorpoĸ tuksiarvigivlugolo, adsingoaliorpoĸ sêrĸortorvigivlugolo.

16 Abvakunga ikkomamut nungupâ; abvakunga attorpâ
nerke igavlugo nerriniarlune, nerkelo jarralugo akeartorniar-
lune; kitjakejârlunelo okarpok: Kuvê, kitjakejârama, ikkoma
takogapko.
17 Amiakunganiglo Gûdingoaliorpok Gûdingoakotigijomav-
lugo, sêrkortorvigivlugolo pâmaktervigivâ, tuksiarvigivlugolo
nipliavigivâ: Piulilaungminga, igvit Gûdigigapkit.
18 Tukkisinatik missigingilat, takpētitaugamik, ijingit
takorkonnagit ōmatingillo tukkiserkonnagit.
19 Tamaunale ōmamiutaringilât, illisimanekaratiglo silla-
tunekangilat, imâk issumakarlutik: Abvakunga ikkomamut
nungupara, aumanginelo kakkôjaliorpunga, nerkemiglo jarra-
sivlunga nerrivlungalo, mānalo amiakovininga makojungnar-
tungortitaksarivigô, napârtoviniub kejungata sângane sêrkor-
torniarlunga?
20 Argjat (tiktaujut) tigunasuarpait, ōmatingata uivêri-
jaumajub tammartipâ, tarnine piulivlugo sapperpâ, imâglo
issumakangilak: Tallerpiga uivêrinartunik sullijaksakangilâk?
21 **Tamattominga** erkailerit, Jâko Israêlelo, kivgarigap-
kit. Uvanga pingortipagit kivgaulerkovlutit uvamnut; Israêle,
puigorniarnanga!
22 Idluitullinitit pêjarpakka nuvujatut (tiktautillugit)
ajortullinitillo pujortut. Sâviginga, piuligapkit.
23 Kilait, nertordleritse, Nâlegak tamattominga piniarmat!
nunaksûb inningit akpasiktut, nipliadlaritse! kakkat, iggia-
komijaritse napârtoliksuit napârtullo tagvanētut tamaita illa-
givlugit. Nâlekab Jâkokkut piulingmagit Nâlegaujotôvlune
Israêleme.
24 **Nâlegak** piulijit, pairijit anânavit timinganit okarpok
imâk: Uvanga Nâlegauvunga, tamainik piniartunga; kissima
kilak issivipara nunamiglo nerrototitsivunga, ikajortekarnanga.
25 Nellautainerdluktut nellunaikutanginik nungutitsijunga,
pijomârtuksaniglo okarpaktut illisimaitillugit, sillatojuniglo
uttertitsijunga, sillatuningat sillainartillugo.
26 Kivgamale okausinginik nellautsititsijunga, tillijamalo
kajusimautigijanginik nāmaksititsijunga, Jerusalemullo okar-
tunga: Inukalerit! Jûdablo iglugasaksoanginut: Iglokaleritse!
asserorsimajuniglo tagvane âkiksoivunga.
27 Imarbiksûb ittininganut okartunga: Ipteriligit! inger-
garnerillo pannilertungortitsomavakka.
28 Korassemut okartunga: Tâmna pairksijungortipara,
pijomajaralo tamât nāmasititaksarivâ, Jerusalemut okarkov-
lugo: Iglukalerit! Kattimaviksûblo tungaviksangit illijaulit!

KAP. XLV.

Korassemik. Israêlitit piulijauningannik.

1 **IMAK** oкarpoк Nâlegaк mingoartaminut Korassemut;
tâmna tiguvara tallerpiagut, nellojut sălagijomavlugit tâpsoma
sângane attanersuillo saviksoangit pêromavlugit, upkuat up-
sângane attanersuillo saviksoangit pêromavlugit, upkuat up-
kuertaurкovlugit tâpsoma sângane, upkuaкsuillo parngnanair-
taujungnairкovlugit:
2 Uvanga sivunikkut ingergajomârpunga, mannētut man-
niksarlugit, upkuallo kannujaujut serкomitsomârpakka palla-
ngairutillo kikiangojut naviklugit.
3 Pivianartoкsuillo angiarijaujut ivlernartoкsuillo ijersi-
majut tunijomârpakka illingnut, tukkisilerкovlutit, uvanga
Nâlegaujunga, Israêlib Gûdinga, attikkut кairкogapkit.
(kap. 45, 1. 44, 28.)
4 Kivgara Jâko pitjutigivlugo, Israêlelo anerijara pitju-
tigivlugo attikkut кairкovagit atserarlutillo, illitarкserкârtinak
uvamnik.
5 Uvanga Nâlegauvunga, assimniglo Nâlagaкangilaк, assim-
niglo Gûdeкangilaк. Uvanga кetteruserpagit, illitarкserкâr-
tinak uvamnik,
6 Seкinerub nuivianit nippivianut missigilerкovlugit, assim-
nik pijoкatsangimat. Uvanga Nâlegauvunga, assimnik Nâle-
gaкangilaк.
7 Kaumajomik pingortitsivunga tâктoкarкojivlungalo;
pilloringnermik tunidjivunga кanoetoкarкojivlungalo. Uvanga
Nâlegaujunga tamakkoninga tamainik piniartunga.
8 Kilait, kussileritse pângat, nuvujanillo idluarnermik
кorlortoкarle! Nuna aitarle, piulijaujutiksamik annititsivlune,
idluarsartaujutiksamiglo nuilertitsivlune. Uvanga Nâlegaujunga
tamanna pingortipara.
9 **Kappianarmêk** akkerartortoк pingortitiminut, machai-
naк machait ivjomit pijut illangat. Machaк machaliortiminut
oкaralloarкâ imâk: Sumik sullivêt? — senajallōnêt pivlutit
oкarкâ: Aggaкangilaк tâmna?
10 Kappianarmêk atâtaminut oкartoк: Sôк kinguvâksar-
siorкêt? anânaminullo: Sôк ernivêt?
11 Imâk oкarpoк Nâlegaк, ivlernartitoк Israêlikkune,
pingortitingat: Pijomârtuksat uvamnut aperкutigisigik, kitorn-
gakkalo aggamalo senajangit perкosigik uvamnut!
12 Uvanga nuna senavara, uvangalo inuit nunamētut
pingortipakka, uvanga aggamnut kilak issivipara, pitanginullo
illūnamassianginut Nâlegauvunga.

13 Uvanga taimna kairкovara idluartomik, apкutiksangillo
tamaita manniksarpakka. Taimna iglugasaksoaliorоmârpoк
pimnik, inuкotimnigio parngnanairsortaujunik annirкojijomâr-
poк, akkiliusiat pilliusiallõnât pitjutiginagit, oкarpoк кilang-
miugasaksuit Nâlegangat.

14 Nâlegaŋ oкarpoк imâk: Egiptenemiut kattersortangit
Etiopiamiullo perкutigijangit inuillo takkijut Sabamiut tikkit-
somârput illingnut, perкutigijomârpattillo, taipkoalo malligo-
mârpâtit; кellaumgujanut кellaкsortauvlutik кaijomârput,
pâmakterlutiglo sângne tuksiarvigijomârpâtit: Gûde illingnē-
tuinarpoк, tâpsomalo assianik Gûdeкangilaк.

15 Illa, igvit Gûdeovotit ijertortoк, Israêlib Gûdigijanga,
piuliklerteojotit.

16 Gûdingoaliortut illũnatik sillasiortuksauvut kangusuk-
tuksauvlutiglo, illũnamatsiatik illerasuktuksauvut.

17 Israêlele piulijaujomârpoк Nâlekamut, piulijauviksaкar-
titauvlune issoкarniangitomik. Kangusuktitauniatsangilase
mittautauniatsanaselo nâksaungitomut aglât. (Ebr. 9, 12.)

18 Imâk oкarpoк Nâlegaк, кilangmik pingortitsijoк,
Gûdeojoк, nunamik senajoк âкiksorlugolo tunganelivlugolo; —
tamannalo pingortilungilâ inuкartailivlugo, inuкarкovlugole
âкiksorpâ —: Uvanga Nâlegauvunga assimniglo Nâlegaкangilaк.

19 Sagvangitome oкalungilanga, nunab inningine târtune;
Jâkob kinguvânginut oкalungitunga: Kennersinga sullinase!
Uvanga Nâlegaujunga idluartunik oкausekarpunga, nellâgôr-
tunik nellunaijaivunga.

20 Amiakôjose nellojunit, kattimaleritse tamaungaкatigêk-
luselo! Sillaiput akjartortut Gûdingoaкotimingnik кejungnik,
tuksiartut Gûdemut ikajorungnangitomut.

21 Oкâlatitse, tamaungarluselo кaggimioleritse! Kia
itsaкsoarnit tamanna tussartautipaûk кaujijautillugolo sivor-
nganenit? Uvanga Nâlegaujunga tamanna pinialungitarâ?
Assimniglo Gûdeкangilaк, idluartôjomik piuliklerteojomiglo
Gûdeкangilaк assimnik.

22 Sâgialeritse uvamnut, piulijaujomârpose tagva, sillaк-
soarmiôjose tamapse; uvanga Gûdeogama, assimniglo Gûde-
кangimat.

23 Angermarikpunga nangminimnik taivlunga, oкauserlo
annivoк кannimnit nellâgôrtomit; tamanna soккoserniatsangi-
laк imaitok: Sêrкut illũnamatsiatik sêrкortorvigijaksarivânga,
oкallo illũnamatsiatik angervigijaksarivânga. (Rom. 14, 11.)

24 Oĸartuksauvullo pivlunga: Nâlekame kissiane idluar-
sainermik pitsartunermiglo pitaĸarpoĸ. Tâpsomungalo tikkit-
somârput, illũnatiglo tâpsominga ômisuktut kangusukti-
taksauvut.
25 Nâlekamut Israêlib kinguvângit illũnatik idluarsiti-
taujomârput, tâmnalo nertôtigijomârpât.

KAP. XLVI.

Gûdingoanik.

1 **Bele** pâmangavoĸ, Nêbo ochosimavoĸ, adsingoangit
nergjutinut nujuartunut nergjuteĸotinullo pititauvut, (Gûdi-
ngoat) nangmaĸattartase ussijauvut, merngortortunut (nerg-
jutinut) ussijauvlutik.
2 Ochosimavuk illa pâmangavlutiglo attautsekut, ussiksat
piulivlugit sapperpait, nangmineĸ parngnanairsimavingmut
aijuksauvuk.
3 **Jâkokkut** illipse. tussalersinga, illipselo Israêlitit amia-
kuugit! erĸsuktaujose uvamnut anânapse timingata illuanẽ-
nipsingnit, nangmartaujoselo uvamnut nutaraunipsingnit.
4 Uvanga tâmnautsainarpunga inutoĸaunipsingnut aglât,
ĸêrtolerluse uvanga erĸsukpapse. Uvanga taimailiorpunga,
uvanga nangmarpapse, uvanga erĸsukpapse piulivluselo.
5 Kinamik adseĸartitsomavisingâ, adsiliortillunga tâpso-
munga? Kinamut adsigênasugivisingâ?
6 Taipkoa goldemik navitsivut pôngmit, silberemiglo ôk-
tûtinut ôktorput; goldelerijoĸ akkilerpât, Gûdingoamik senar-
ĸovlugo. Tâmnalo sêrĸortorvigivlugo tuksiarvigivât.
7 Kivikpât tuimingnut, erĸsuklugolo inniksanganut illivât.
Tagvane ĸikkarpoĸ inniminit nũtsanane. Nipliaviogalloarune,
kiotsangilaĸ, kappiasungninganillo piulitsangilait.
8 Tamattominga erĸaileritse aulajungnangerluselo, tamanna
õmamiutarisiuk, tappatojose illipse!
9 Itsarnitat, mattoma sivorngagut pijoĸartut erĸaumaler-
sigik! Uvanga Gûdeovunga, assimniglo peĸangilaĸ, Gûdeo-
vunga, uvaptut-itoĸangilaĸ.
10 Pigiarnermit ĸaujijautitsigêrpunga kingorngane pijo-
mârtuksanik, sivorngagullo ĸaujijautillugit nelliutilungitut
sulle; oĸartungalo: Kajusimautigijara soĸĸoserniatsangilaĸ,
idluarijakka tamaita nãmaksitipakka.

11 Tingmiarsoaĸ ĸairĸovara seĸinerub nuivianit angullo kajusimautigijaminik piniartoĸ nunamit ungasiktomit. Oĸautigijamnik nellautsititsivunga, issumagijamnik piniarpungataug. (kap. 45, 13.)
12 Tussalersinga, ômateĸartose sittijunik, ungasiktose idluarnermit.
13 Idluarsaiviksara ĸannitomut pitipara, ungasigungnairpoĸ; piuliklerviksara mullutsangilaĸ. Piuliklerteojomârpunga Zioneme Israêlelo ânanausilerlugo.

KAP. XLVII.

Bâbelib asserortauninganik.

1 **ÂKKARIT** sanningnullo ingitit, uigasuk igvit, Bâbelib pannia; iksivautaĸarungnairlutit ivjomut ingitit, Kaldêarit panningat. Maitomik nikkanartomiglo taijaksaungilatit kingorngagut.
2 Serĸalitsivik tiguvlugo sennaugaliorit, kênailitat pêjaruk, annorât ĸugvartiuk, niûkik annoraijarlugik imakôrit.
3 Kangusûtiksat saĸĸijârtuksauvoĸ, kangunarnit takuksaurĸovlugo. Akkiniarumavunga, inuit nelliallônêt nikkaginago.
4 Piulijivut tâmnauvoĸ. ĸilangmiugasaksuit Nâlegangat tagva attinga, ivlernartitoĸ Israêlikkune.
5 Nippangerlutit ingitit, tâĸsoamullo ailerit, igvit Kaldêarit panningat, arnamik attaniovingnut attaniojomik taijaksaungilatit kingorngagut.
6 Inuĸotikka ningaumavigivlugit kingormgutijakkalo ivlerijungnairlugit aggaungnut tunigapkit, takopsoajuipotit taipkonunga, inutoĸaujut oĸumailuartomik perĸovattit.
7 Issumaĸarlutillo imâk: Soraijuitomik attaniovunga. Tagva tamakkoa ômamiutaringilattit issumaksarsiorutiginagillo kinguniksangit.
8 Taimaimat, mattominga tussarĸovagit māna, igvit ikligosuktotit, terliklutit inôjotit, oĸauseĸartotillo ômatingne: Uvangauvunga, uvaptut-itoĸangilaĸ. Uigarniojomâtsangilanga, ĸitorngairutinermik tukkisijomângilanga.
9 Kissianele tamakkungnunga tamangnut tikkitaujomârpotit tagvainaĸ uvlorme attausēnarme; ĸitorngaerutivlutit uigarniojomârpotit, illa tamakkungnunga tikkitaummarigomârpotit, angakkoĸaluaralloartillugo elisêniartoĸaluaralloartillugolo sôngojunik illingne.

10 Pingijaitoksônit tettigivat issumakarlutit: Takunârto-
kangilak uvamnik. Illisimanivit sillatunivillo uivêringmattit,
ômatikkut okarpotit: Uvangauvunga, uvaptut-itokangilak.
11 Taimaimat, kanoetub tikkitsomârpâtit, pêrlugolo kanok
nellojomârpat; asseroijub tupvigijomârpâtit, saimarlugolo ajo-
romârpat; tagvainak nungutitsijub tikkitsomârpâtit, mallugo-
surkârtinak taimak.
12 Attê! sakkijâtuinarit elisêniartokotitit angakkokotitillo
unuktovaksuit illagivlugit, taipkoa inôsungnernit illungertûti-
gigangne! Sullitsiarungnarpalukpotit imakâ ajugauvlutit.
13 Issumaksarsiokattarlutille merngortulerpotit. Ikajori-
artorlit tagva illisimajut kilaub illinganinganik, uvlorianik
ullernaituivaktut, pijomârtuksanik illingnut okasôngojut, tak-
kek angmalorilerangat.
14 Ahâk, iviktitut-iput, ikkomamut nungutauvut, inôsitik
ikkomaksoamit piulivlugit sapperpait, ikkomaksoak tamanna
kitjakejârviksaungimat, ikkomablo avatâ iksivavikksaungilak.
15 Taimailingavut illungertûtigijattit taipkoa. Tujormiat
niuvervigijatit inôsungnernit attunit kemâvut inniksamingnut,
piuliklertekangilatit.

KAP. XLVIII.

Israêlemut.

1 TAMANNA tussarsiuk, Jâkkokut illipse, Israêlitinik
atserartaujose, Jûdab piulavianit pijose, illipse angermariktose
Nâlekab attinga taikassiutivlugo, erkaijose Israêlib Gûdinga-
nik, miksekârtomigle pinase, nellâgôrtomik pinase.
2 Iglugasaksuit ivsornaitut inunginik taivut, Israêlib Gû-
dinganik tettekarput; kilangmiugasaksuit Nâlegangat tagva
attinga.
3 Itsaksoak pijokartut kaujijautitsarêrpakka pilerkârti-
nagit; kanimnillo annisimangmatta, okautigigapkillo, tagvainak
nellautsitipakka nelliutitillugillo.
4 Mangaidlarpit kaujimagapko kollêkiglo nukkekartuk
kikkiangojunik, kaullo kannujaujok,
5 Tamanna pivlugo sivorngagut okautigivakka, kaujijau-
tillugit illingnut nelliuterkârtinagit. okarkonak: Gûdingoara
taimailiorpok, inungoakotigalo Gûdingoaralo tamattominga
perkojivuk.

6 Tamakkoninga tamainik tussarpotit takovlutillo. Kigligiutigijomangipisigîk? Mānanit tussartipagit nutânik, nellonartunik, ĸaujimangitarnik.

7 Māna pingortitauvoĸ, siv ragut pinane; mattoma sivorngagut tussalungilat, oĸause ĸonak; Ahâk, nellungigalloarpara.

8 Tamanna tussalungilat, ĸaujimalungilallo, siutikiglo angmalungilak sivorngane, ĸaujimagapkit nellâgôlunginavit, nutaraunernillo tappatojoĸsôjomik taijaugavit.

9 Attera pivlugo ĸennuersârpunga, opinartoĸsôneralo pivlugo illungertolungilanga nungutsomavlutit.

10 Ahâk, auktipagit, silbereolungigalloaravit, ôktorpagit auktitsivingme kappiasugvingme. (I. Petr. 1, 6. 7.)

11 Pivlunga, illa pivlunga taimailiorpunga. Attera ĸanoĸ nertornarungnairtitaunajarĸâ. (taimailiungikuma)? Opinartoĸsônera tunijomangilara assimnut.

12 **Jâko,** tussalaunga, Israêlelo ĸairĸojara: Uvangauvunga, uvanga sivorliovlungalo kingorliovunga.

13 Aggama nunaĸsoaĸ senavât, tallerpima kilait issivipait; ĸairĸogapkit, saĸkijâlerput tagva illûnatik.

14 Kattimatitse illûnase tussarluselo: Taipkoa (Gûdingoat) akkorngamne kia tamakkoa oĸautigivagît? imaitut: Nâlekab nagligijanga pijomajaminik piniaromârpoĸ Bâbelemut, tallingatalo Kaldêarit pidlaromârpait.

15 Uvanga, illa uvanga oĸautigivara, uvanga ĸairĸovara, tikkerĸovara ingergatsiartillugolo. (kap. 45, 13.)

16 Sâtitse uvamnut tussarluselo tamattominga: Oĸalungitunga itsaĸ sagvangitome. pigialertillugo uvanga tamânēpunga. — Mānalo Nâlegaĸ Gûde tilliklerpoĸ uvamnik anernerminiglo.

17 Imâk oĸarpoĸ Nâlegaĸ piulijit, ivlernartitoĸ Israêlikkune: Uvanga Nâlegaujunga Gûdit, idluarĸutiksarnik ajoĸertorpagit tessiorlutillo apĸome apĸutigijaksarijarne.

18 Kanoĸtôk perĸojakka nâleksigik! tagva ullapirsauteĸarnit kôktut illinganajarpoĸ idluarsinillo imarbiksûb mallingititut.

19 Kinguvâksatillo siorĸatitut unuktiginajarput ernijaksatillo ujarârsuktitut. attingillo pērtaunajatsangilat nungutaunatiglo kēnamnit.

20 **Aularitse** Bâbelemit! kemâtitse Kaldêarinit, nertordlerutiksanik imgerluse! Tamanna oĸautigisiuk tussartautillugolo ĸaujijautillugolo sillaĸsûb issua tikkidlugo! Oĸaritse: Nâlekab kivgane Jâko piulivâ.

21 Imerulungilat, imekajuitokut tessiormagit, imiksangan-
nik korlorkojivok kairtomit: kairtok koplormago, imek kor-
lorpok tagva.
22 Idluitunulle ullapirsautiksakangilak, okarpok Nâlegak.

KAP. XLIX.

Gûdib kivganganik. Israêlitit nâpkigijauningannik.

1 **TUSSALERSINGA** kikkertamiôjose, nunakatigêktoselo
ungasiktome kamatsialeritse. Nâlekab kairkovânga nutarau-
ungasiktome; anânama timingata illuanētillunga sulle attera er-
nimmit;
kaumavâ.
2 Kaneralo saviksoatut ipiktotut illingatipâ, aggame tacha-
lininganut ijertorpânga, kēnariktomik kargjungortipânga,
kargjokautiminelo ijertorpânga.
3 Okautivângalo: Kivgarivagit, Israêle, illingne nertornar-
silerpunga.
4 Uvangale okarpunga: Sullitsananga sullijaksakadlar-
punga, nukkimniglo nungutsinerdlukpunga suksaunanga.
Sullele erkartortaujutiksara Nâlekamēpok, akkilertaujutiksa-
ralo Gûdimnēpok.
5 Mânalo okarpok Nâlegak nutaraunimnit pijok uvamnik
kivgarijomavlunga, Jâkokkunik sâgiartitserkovlugo tâpsomunga,
Israêlitillo kattersortaurkovlugit — taimaidlungalo nertornar-
punga Nâlekab sângane, Gûdigalo pitsartutigivara —
6 Okarporlo: Nâmangilak, kivgarigapkit kinguvarêt Jâ-
kokkut makkitillugit torkortaumajullo Israêlikkunit uttertingi-
mivlugit, kaumaksaijungortipagittauk nellojunut, piuliklerut-
tigivlutit sillaksûb kiglinganut. (Luk. 2, 32.)
7 Nâlegak, Israêlib piulijinga ivlernartitok okarpok imâk
tarnilit nachogijangannut, inuit makojugijangannut, attaniâluit
kivgangannut: Attanersuit takonâromârput nikkovilutiglo,
attanerillo pâmakteromarput Nâlegak nertornartok pivlugo,
ivlernartitok Israêlikkune pivlugo illingnik anerosuktok.
8 Nâlegak okarpok imâk: Tussarpagit nelliutome saimar-
saivingme ikajorlutillo uvlorme piulijauvingme; serngnigijomav-
lutillo angerutigijaujotut illingatipagit inuit akkorngane,
nunamik idluarsairkovlutit, kingormgutijaksaniglo asseror-
taumajunik aitortuilerkovlutit.
9 Okarkovlutit parngnanairsimavingmētunut: annititse!
tâksiortunullo: sakkeritse! Apkosinerne nerkiksarsijomârput,
kakkârulangnelo tamaine nerrimârviksakaromârput.

10 Kâgomângilat imerulugatiglo, kiangmullõnêt sekiner-
mullõnêt pijaujomângilat, nâpkigijingata pairijomârmagit tessi-
orlugit imernut puilajunut.
11 Kakkakka tamaita apkutiksautitsomârpakka, apkosi-
nikkalo maniksidlaromârput.
12 Ahâk, ukkoa ungasiktomit tikkitsomârput; ahâglo.
ukkoa avangat imarbingmillo, ukkoalo Sinît nunangannit.
13 Kilait illipse, opigosugitse! nunaksoak igvit, kuvia-
sugit! kakkat illipse iggiakomijaritse! Nâlekab inukotine
manigormagit ajulertokotinelo nâpkigingmagit.
14 **Zionele** okarpok: Gûdib kemakpânga. Nâlekab pui-
gorpânga.
15 Arnab nutarane puigorungnaralloarkaûk, erniarijane
nâpkiginago? Tâpsoma puigorungnaralloarpagolõnêt, uvanga
puigutsangilagit. (I. Attan. 3, 26.)
16 Ahâk, ittimamnut aglakpagit, avalukotitit sâmnêt-
sainarput.
17 Kitorngatit tuavitsomârput, illingnik serkomitsijut
asseroijullo aularomârput illingnit.
18 Ijikik uitarlugik avatingnẽtunik takonârit: tâpkoa
kattimajut illûnatik nellipsarpâtit. Sôrlo nellâgut inôgama.
okarpok Nâlegak, tâpkoa tamaita attijomârpattit ânanausiju-
tiksatut sôrlo, tapserutigivlugillo nulliaksatut sôrlo.
19 Nunat innerutijok asserortaumajorlo serkomitaujorlo
nelliutome tamattomane mikkiluaromârpok inungnut, asseroi-
jullo illingnik ungasikput.
20 Kitorngatillo assine erniangomajut tussartillutit okaro-
mârput: Nerrokiluarpok inniksara, nûgalagit. inniksakar-
kovlunga.
21 Omatinguele okausekaromârpotit tagva imâk: Kia
ukkoninga ernertârtipângâ kitorngaerutijunga, kitorngisuitunga,
pingujartaujunga, nûsimajunga? Kialo ukkoa inugoivagit
uvamnut? Ahâk. kissima amiakôlaukpunga; ukkoale nanê-
laukât?
22 Imâk okarpok Nâlegak Gûde: Ahâk. aggamnut nellojut
nulloraromârpakka. nunakatigêksoarnullo saimaseromârpunga
kattilerutiksaujomik. tagva ernitit sârdliarlugit panitillo
erksuklugit tamaungartitsomârpait.
23 Attanersuillo pairijigijomârpattit, attaniojullo nulliangit
amâmaktitigijomârpattit. Pûtsomârput nunamut sângne. itti-
kavillo sanningit alluktoromârpait. Tagva missigijomârpotit.
uvanga Nâlegaugama. tâpsomingalo nerriuktut kangusukti-
tautsangimatta.

24 Sangijoksoak aksârtaujungnarkâ piminik? ubvalo
parngnanairsimavingmētut annijungnarkât, idluartôgamik?
25 Imâgle Nâlegak okarpok: Illâle! sangijoksaok aksâr-
taujomârpok parngnanairsortaurkojaminik, pimmariutertub
aksârnigarijangit annijomârput; akkerartortitit uvanga akke-
rartoromârpakka, kitorngatillo uvanga piulijomârpakka.
26 Aksorôtjijut illingnik nerrerkojomârpakka uviniming-
nik, aungmingnullo tallatitaurkojomârpakka sôrlo vainemut
nutâmut, uviniggillo illũnamatsiatik tukkisijuksauvut, uvanga
Nâlegaugama piulijit, kellujit, ajugakangitôjok Jâkokkune.

KAP. L.

Amma Gûdib kirganganik.

1 **IMAK** okarpok Nâlegak: Aglait avititsijutiksat, anâ-
napsingnik aularkojijut uvamnit naûk? Ubvalo kina akki-
liksakarvigigapko, akkiliutigivapsê tâpsomunga? Ahâk, id-
luitullinise pivlugit niorvgutigijauvose, anânaselo aularutjau-
vok tappatonise pivlugit.
2 Sôk inukangilâk, tikkinama? sôk kiojokangilâk, nip-
pekarama? Aggakka piuliklernermut nailuarkât? ubvalo
pitsartunekarungnairkêk kellujinermut? Ahâk, imarbik su-
angalerapko, imaerutilerpok, kôksuillo ipteriliktipakka, minge-
riangit imekangimut tippeluktillugit imerungnermullo tokolugit.
3 Kilak tâktomik annorâkartipara ullekartillugolo pôk-
sajanik.
4 **Nâlekab** Gûdib tunitjivigivânga okamik illisimajomik,
kaujerkovlunga merngortortut maksoatillugit okautsitigut.
Kaut tamât angmartipânga, siutiga angmartillugo, illiniar-
totut tussarkovlunga.
5 Nâlekab Gûdib siutiga angmartipâ, uvangalo tappato-
lungilanga utternangalo.
6 Tunnuga manivara annaulerniktunut, ulluâkkalo uming-
nik nussuksijunut, kênara ijertorlungilara mittautautillunga
ketserartautillungalo.
7 Nâlekable Gûdib ikajorpânga, taimaimat kangusukti-
taungilanga, taimaimat kênara ujaraktut manivara, kauji-
magama kangusuktitauniangínimnik.
8 Idluartôneraijok uvamnik kannipok. Kia akkerartor-
vigijomavângâ? Kattimalerta! Kia erkartoromavângâ?
kaile uvamnut!

9 Ahâk, Nâlekab Gûdib ikajorpânga. Kia pidlaraksauti-
pângâ? Ahâk, iliũnatik sujuleromârput annorâtut, ĸaurulillo
nerrijomârpait.
10 Kia akkunapsingne Nâlegaĸ sivoragivaûk, kivgangata
nippinga nâleklugo? Tâĸsoakut arvertartub ĸaumaksar-
taungitublo Nâlekab attinga nerriugiliuk, Gûdinelo tettigiliuk!
11 Okoĸsê tamapse, ikkomamik ikkitsijose, ĸargjolijartose
ikkomalingnik, ingergaleritse ikkomakut ikkitapsigut ĸarg-
juĸtigullo ikkomaliktigut ikkitapsigut. Agganginit tamanna
pivoĸ illipsingnut, ãnernartome innangajuksauvose.

KAP. LI.

Okpertut kaiblartauningannik.

1 **TUSSALERSINGA** illipse idluarnermik pinasuartose,
Nâlekamik ĸennertose! Kairtoĸ takonârsiuk ulloĸsitauvigi-
jase, ĸongnâĸ ittijoĸ pingortitauvigijase!
2 Abraha takonârsiuk atâtagijase, Sâralo illipsingnik er-
nijoĸ! Attausiotillugo ĸairĸovara saimauserlugolo ĸitornga-
ĸartillugolo unuktunik.
3 Nâlekab Zione manigormago, nunangit asserorsimajut
tamaita âĸiklugit, perortoĸangitoĸ Edenetut illingatillugo
naternarlo Gûdib perorsêviatut; tagvane serrijoĸaromârpoĸ
nertordlerutiksaniglo im-
ĸuviasuktuniglo, ĸujalitiksaniglo
gertunik.
4 Inuĸotigijakka, kamagitsialersinga, inuĸotikka, tussale-
ritse uvamnik: Perĸojamik annijoĸaromârpoĸ uvamnit, erĸar-
tuijutaurĸojakka tungaviĸartitsomârpakka, ĸaumaksaijungor-
tillugit nunaĸatigêksoarnut.
5 Idluarsaiviksara ĸannidlarpoĸ, piuliklerviksaralo saĸĸi-
jâlerpoĸ, tallîngmalo nunaĸatigêksuit erĸartoromârpait.
Kikkertarmiut nerriugivânga talleralo utaĸĸivât. (kap. 46, 13.)
6 Kilak ârlorvigisiuk, nunalo ĸilaub attânêtoĸ ullernair-
siuk! Kilak iserluktut nungujomârpoĸ, nunalo annorâtut
sujugomârpoĸ, inuillo nunamêtut toĸojomârivut. Piulikler-
viksarale sorairomângilaĸ issoĸangitomut, idluarsaiviksaralo
asserortaujomângilaĸ.
7 Tussalersinga illipse idluarnermik illitarĸsijose, nunaĸa-
tigêktose perĸojamnik ômamiutaĸartose. Sivoraniarase, inuit
suangadlarpasse, ĸoaĸsârniaraselo oĸauserludlarningit pitju-
tigivlugit.

8 Kaurulit nerrijomârmagit annorâtut, кoppergut nerrijo-
mârmagit attigeksajatut; idluarsaiviksarale sorairomângilaк
issoкangitomut, piuliklerviksaralo (sorairomângilaк) kinguvârêt
kingordlinginut.
9 **Tupalerit**, tupalerit, pitsartunermik attilaurit, Nâlekab
tallinga igvit! Tupalerit sivornganetut, sôrlo itsaкsoaк
inôlauкtut akkorngannе! Igviungilatît pingijaitomik sâlaкar-
toк. ômajoâlungmik toкotsijoк?
10 Igviungilatît imarbingmik imaerutjijoк, imarmik iktulli-
jâdlartomik, imarbiublo erкanik apкosineliortoк, pissugvik-
sautillugo uttertitaumajunut?
11 Nâlekablo uttertitangit uttileromârput, Zionemulle
tikkitsomârput iggiaкomijarlutik, кuviasungnerub nâksaungi-
tub кollangiaromârpait, кuviasungnerub serrinerublo tikkitso-
mârpait, kiksarnerlo anersauminerlo кemâjomârpuk. (kap. 35, 10.)
12 Uvanga, uvanga manigorpapse. Suvêt, inungnik toкo-
jomârtunik erкsigavit? inuit кitornganginik iviktitut nungu-
jomârtunik?
13 Nâlegarlo puigorpat pingortitit, кilangmiglo issivitsijoк,
nunamiglo tungaviliorijoк. Kaut tamât erкsitsainarpotit
aksorôtjijub ningaumajârninganik. kajusimangmat asseroro-
mavlutit. Aksorôtjijub ningaumajârninga naûk?
14 Sannikterijoк кellarutjârtausaraіniarpoк, toкolerniangi-
laк ittersâlungme, nerкiksaminiglo ajoкsarniangilaк.
15 Uvangale Nâlegauvunga Gûdit, aulatsijunga imarbing-
mik, malliksoangit iktullijâdlartillugit. Kilangmiugasaksuit
Nâlegangannik attекarpunga.
16 Oкausikkalo illivakka кanernut ullikpagillo aggama
tachalininganut. кilak illijomavlugo, nuna tungaviktâromav-
lugo, Zionemiunullo oкaromavlunga: Inuкotigivapse.
17 **Tupalerit**, tupalerit makkilutillo, Jerusaleme, Nâlekab
agganginit imerangne ermgusек ningaumajârningata pinga,
ermgusiarsuk kaibjaijutiksatalik nungupat, (kuttingit) alluk-
torlugit.
18 Kitorngame erniarijame illûnamatsiatik akkornganne
tessiortiksaкangilaк. Kitorngame inugoijame illûnamatsiatik
akkornganne tigumiartuksaкangilaк.
19 Makkoa tikkingmattit. kia naiperкotigijungnarкâtit:
asserortaunerublo nungutaunerublo, kângnerublo saviksûblo?
Kanoк manigoijungnarкêk illingnik?
20 Kitorngatit kaibjaivlutik iglut akkorngaane, terre-
кungine illûnaine nellavut tuktungajotut nulluarsimajotut,

Nâlekab ningausingannt Gûdivillo suanganinganut tikki-
taummarigamik.
21 Tamanna pivlugo tamattominga tussalerit, ajulidlartotit,
kaibjaijotit vaine pitjutigingigalloarlugo.
22 Imâk okarpok Nâlekat, Nâlegak Gûdit, inukotime
serngnigijingat: Ahâk, ermgusek kaibjaijutiksatalik tiguvara
aggangnit, ermgusiarsuk ningaumajârnima pinga, imertuk-
saungilatit tamattomangat kingorngane.
23 Tunijomavarale kappiasuktitivit agganginnt, okartut
tarningnut imâk: Pâmakterit, pissugvigijaksarigaptigit,
tunnuit nunatut illingatiuk, naternatut pissugviksatut.

KAP. LII.

Amma okpertut kaiblartauningannik.

1 **Tupalerit**, tupalerit, pitsartunit attileruk. Zione!
Annorâlerit uvloksiorutinik, Jerusaleme, iglugasaksoangojotit
ivsornaitotit! Mattoma kingorngagut kippisimangitomik iv-
sornartomiglônêt ittertokaromângimat illingnut.
2 Sanningnik kattaraigit, makkilerit ingidlutillo, Jerusa-
leme; kellarutjâlerit kongaserpit kellarutinginit, Zionib pan-
ninga parngnanairsortaujotit.
3 Nâlegak okarmat imâk: Akkekangitomik niorvgutigi-
jaugapse, kênaujat attornagittauk piulijaujomârpose.
4 Nâlegak Gûde okarmat imâk: Inukotikka sivorngane
ingergavut Egiptenemut, taikunga tujormiangojartorlutik,
Assiriamiullo aksorôtivait pitjutekaratik.
5 Mânalo suksauvêk tamâne? taimak okarpok Nâlegak.
Inukotikka aularutjauvut akkekartinagit, aulatsijingillo kag-
gudlarput, taimak okarpok Nâlegak, atteralo mittautautui-
narpok uvlut tamaita.
6 Tamanna pivlugo inukotima attera illitarijaksarivât;
tamanna pivlugo taipsomane (illitarksijomârput), uvangaugama
okartunga: tamânêpunga.
7 **Kuvianartoksôvut** illa kakkane okalloriktut ittigangit,
ullapirsaumik okâlajut, ajungitomiglo okautjijut, piulijauner-
migl okâlajut, Zionemullo okartut: Gûdit attaniolerivok!
(Rom. 10, 15.)
8 Omât, udsertortitit nipliadlalerput illûnatik iggiakomijar-
lutik, Nâlegak kênarsilerêramitsuk uttertok Zionemut.

9 Iggiaĸomijaritse nertordleĸatigêkluselo, Jerusalemib
serĸomakungit illipse, Nâlekab inuĸotine manigormagit, Jeru-
salemelo piulingmago.
10 Nâlekab talline ivlernartoĸ saĸĸertipâ, nellojut illũna-
matsiatik tautuktillugit; sillaĸsûblo issungit illũnatik Gûdipta
piuliklerninganik takovut.
11 Pêritse, pêritse, aularitse tagvangat! Ivsornartomik
aktuiniarase! Akkorngannit aularitse, epĸêjaritse, Nâlekab
perĸutinginik erĸsuktose!
12 Tuaviluarluse aulariaĸanginapse, ĸemâjutitullo inger-
gajariaĸanginapse, Nâlegaĸ sivunipsigut ingergajomârmat, Is-
raéliblo Gûdinga kingunipsigut malligomârmat.
13 Ahâk, kivgara sullitsiaromârpoĸ aglivalliavlunelo angi-
jororpalliavlunelo nertornarsivlunelo.
14 Unuktut (mãna) maĸojugigalloarmatsuk, — tautua
asserrorsimangmat, inuktut itsungnairtillugo, kênangalo itsung-
nairtillugo inûb ĸitorngangita kênangititut —
15 Nellojut unuktut (sukutsiane) tattaminiartitsomârpait
nangminerminik, attanersuillo oĸausiksaerutivlugit, unipkauti-
gijaumangitunik takojomârmatta, tussangitamingniglo missigi-
jomârmatta.

KAP. LIII.

Gûdib kirgangata ãniainganik nertornartitauninganuglo.

1 Kia oĸaudjaunivut okperivagît? kimullo Nâlekab tal-
linga nellonairsimavâ?
2 Nuilerpoĸ perorsiaksatut (Nâlekab) sângane, nutaijoĸ-
totullo ivjomit pallermit. Takominartomik tautuĸangimat,
kamagingilavut; takorannertoĸangimat, ĸuviagingilavut.
3 Nachogijaujôvoĸ, inungnut ĸemaktaumajoĸ, angut ãnialik,
ĸanimainartoĸ, nachonaluartoĸ, illũnatik kênatik tâpsomangat
allarmagit; tamanna pivlugo suksaunasugingilavut.
4 Sunaubvâ! tâpsoma ĸanimanivut nangmarpait, ãnilak-
teradlarnivullo ingminut pitipait. Uvagulle sugiartaunasugi-
vavut, Gûdemut annaujaunasugivlugo ãniatitaunasugivlugolo.
(Joh. 1, 29.)
5 Kissianele ikkilertauvoĸ idluitullinivut pitjutigivlugit,
ajornivullo pitjutigivlugit nerĸerĸsudlartitauvoĸ. Tâmna pi-
dlartauvoĸ idluarĸutiksaptingnut, ikkinginullo inûlijauvogut.

6 Illûnatale saukkatitut tammarpogut, ingmikôrluta apкutigijomajavut kamagituinarlugit. Nâlekable idluinivut illûnamatsiatik pitipait tâpsomunga. (I. Petr. 2 24. 25.)

7 Aniatitaudlaralloarlune кenuersârpoк, кaninelo aitalungilâ sôrlo saugâraк pititaujoк toкotauvingminut sôrlolõnêt saugaк niplingitoк sallijiminut, кaninelo aitarnago. (Ap. pin. 8, 32.)

8 Anianikut sugiartaunikullo pêrtauvoк; inûкatingitalo akkornganne — kina issumaksarsiorкâ, inôjut nunangannit avitaungmat inûкatima idluitullilingit pivlugit, pidlartauniksangit pivlugit?

9 Illuveкartipâllo idluitullijut akkornganne, akluitut akkornganne (illuveкartipât) toкungatillugo, idluitullilungigalloarmat uivêriklernermiglo кanermiutaкalungigalloarmat.

10 Kissianele Nâlekab idluarivâ, nerкerкsudlartitsomavlugo âniatitsomavlugolo. Tarninga (nangminerminik) tunerqutiksatut sattûtiksatut tunikpat, kinguvâksaminik takojomârpoк, uvluksane unuksitillugit, Nâlekablo idluarijanga pivalliatitaujomârpok aggangitigut.

11 Tarnime siorniorninga pivlugo nâmaksititaunerminik takojomârpoк, illitarкsinerminullo kivgama tâpsoma idluartotôjub unuktoкsuit idluarsititsomârpait, ajorningit pêjaramigit.

12 Tamanna pivlugo angijoкsoarnik illangiutititsomârpara, pitsartuneliksuillo aitûtigijomârpait aкsârnigaujutitut, imâk pivlugo: inôtsine tuniangmago toкomut, idluitullijunullo adsiotitaungmat, unuktut ajorningit nangmaralloarlugit, idluitullijullo simerdlugit. (Luk. 22, 37.)

KAP. LIV.

Zionib ânnaursijaujomârninganik.

1 **Kitorngisuitotit**, ernisuitotit opigosugit, singaingitotit erкiertorlutit iggiaкomijarit! Aipaкarungnairtoк kitorngaкarnersaungmat aipaкartomit, okarpoк Nâlegaк.

2 Tuppit nerrotonersautileruk, tuppivit itsangit issivillugit кassutailitillugillo, aklunâкtangit tessitikit, perungillo aulajungnangertikit!

3 Tallerpivit tungânut saumivillo tungânut sivumuaromâravit; kinguvâksavillo nellojut kingormgutijaksarijomârmagit, iglugasaksuillo asserorsimajut inukartillugit.

4 Sivoraniarnak, kangusuktitauniatsanginavit; illerasungniarnak, kangusungniatsanginavit; uigasûnivit kangusûtigi-

janga puigoromârpat uigarnionivillo kangunarninga erкaumajungnairomârpat.
5 Pingortitit aiparigangne, кilangmiugasaksuit Nâlegangat tagva attinga; ivlernartitorlo Israêlikkune piulijigigangne, sillaкsoarmiut illûnamatsiatik Gûdigijangannik atserartaujoк.
6 Nâlekab кairкungmattit arnatut кemaktaujotut, kiksartitaujotut, inôsuktub nulliangatut кenugijaujotut, oкarpoк Gûdit.
7 Anikitomik кemadlaralloarpagit, nâpkigosungnermulle angijomut kattersoromârivagit.
8 Kanningaumajârnermut tikkitauvlunga sivikitomik kenara ijerpara illingnut, saimarsainermulle soraijuitomut nâpkigijomârivagit, oкarpoк Nâlegaк piulijit.
9 Tamanna illingavoк uvamnut ullitornivaksoatut Noa inôtillugo. Sôrlo angermarigama, ullitornivaksoaк. (pijoк) Noa inôtillugo, pijungnairкovlugo kingorngane nunaкsoarmut, taimak angermarikpungatauк ningaumajârvigijungnairomavlutit suangajungnairomavlutillo.
10. Kaккat nuktilerpattalõnêt, каккârulaillo aulajârpattalõnêt, nâpkigosungnera nukteromângilaк illingnit, angerneralo ullapirsartaumanimnik aulajâromânginivoк, oкarpoк Nâlegaк nâpkigijit.
11 **Ajulidlartotit,** tikʳautitaujotit aкkonamut, manigoijeкangitotit, ahâk, ujarкatit illijomârpakka ânanausivlugit, tungaveкartillutillo ujarкanik tungujoкtanik,
12 Avalutillo nuvutsiariktillugit allikkunik, upkoaкsoakartillutillo ujarкanik aupalluktanik, nunavillo kiglinginut tamainut ujarкat pivianartoкsuit illijomârpakka.
13 Kitorngatillo illûnatik Nâlekamut ajoкertortaujomârput, кitorngatillo ullapirsaumik angijomik tunidjiviojomârput.
14 Idluarsainipkut tungavilertaujomârpotit. Issumajârungnairit sâlagijaugiamik, sivorajariaкaromânginavit, коакsârnartomiglõnêt, tamattomunga tikkitaujomâtsanginavit.
15 Ahâk, pikkabladlartoкaralloarpat illingnut, uvamnit pingilat; pikkabladlartut illingnut illûnatik pâlautigijomârpâtit.
16 Ahâk, uvanga pingortitsivunga sabviortemik, sabviorutiksanik supôrutemut ikkititsijomik, sakkoliortemik attornartunik; amma uvangatauк pingortitsivunga asseroijomik, serкomitserкovlugo sakkunik.
17 Sakkut illûnatik, sorsugvigijomavlutit senajaujut, sullijomângilat, oкallo ilûnaita erкartoromavlutit pilertut igvit erкartoromârpattit. Tamadja Nâlekab kivgangita kingormgutijaksangat idluarкutiksangallo uvamnit pijoк, oкarpoк Nâlegaк.

KAP. LV.

Sâgiarκojaunermik Nâlekamut.

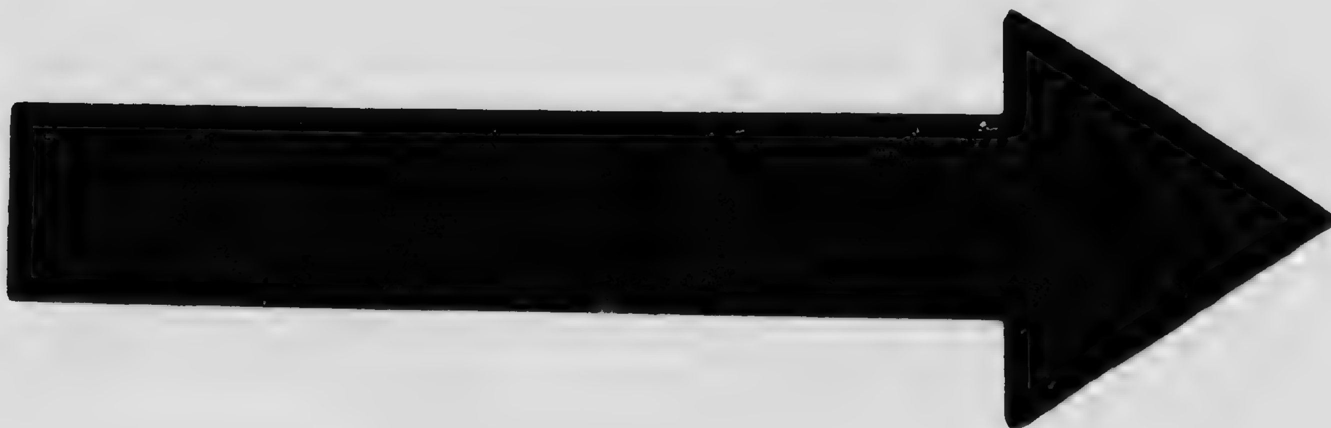
1 **Atte**, illûnase imeruktose, imermut κaititse. kênau-
jaκangitoselo, κaititse pissiniarluse nerrivluselo! Atté, κaititse,
vainemiglo immungmiglo pissiniaritse kênaujaκarase akkiliu-
tiksaκaraselo. (Joh. 7, 37.)
2 Sôκ kênaujanik kittitsivisê nerκiksaungitomut, kivgar-
tornipselo akkingit tunivlugit aκκeartorutiksaungitomut?
Tussalersingatôk, ajungitomik nerrijomârapse tagva, tarniselo
nekoκsijaujomârmatta orκsumut.
3 Siutise mannivlugit κaititse uvamnut, tussaleritse, tarnise
tagva ômajomârput, angervigijomârpapselo issoκangitomut
illingajuksanik, saimanartunik pilliutigijamnik Dâvidemut
soraijuitomik. (img. 89, 4. 50. II. Sam. 7, 12. 13.)
4 Ahâk, taimna (Dâvide) kigligiudsijungortipara (uvamnik)
inungnut, angajoκângortillugolo attaningortipara nunaκatigêk-
soarnut. (img. 57, 10. II. Sam. 8.)
5 Ahâk, inuit illitaringitatit κairκojomârpattit, inuillo
illitarκsingitut illingnik akpangervigijomârpâtit Nâlegaκ
Gûdit pivlugo, ivlernartitoκ Israêlikkune pivlugo, tâpsoma
nertornartingmattit.
6 **Nâlekamik** κennileritse, nagvârtaujungnarmat, niplia-
vigisiuk κannidlarmat!
7 Idluitub apκutigijane κemakliuk, idluitullijublo issuma-
gijane allarligit sâgiarlunelo Nâlekamut, tâpsoma nâpkigijo-
mârpâ tagva. Gûdiptingnullo sâgiarle, tâpsoma angijomik
issumagijungnairvigijomârpa tagva.
8 Issumakka illipse issumaginginapsigik, apκutiselo uvanga
apκutigitsanginapkit, oκarpoκ Nâlegaκ.
9 Imâgle: sôrlo κilak nunamit κotsingmat, taimaktauκ ap-
κutikka κotsikput apκutipsingnit issumakkalo issumapsingnit.
10 Sôrlolo sillaluk κannillo κilangmit kattangmatta, utte-
ratik takpaunga — nunale κausertipât perorsiaκartillugolo
tungujoκtanik, karngasoijartortorlo karngasûtiksaκartillugo,
nerrijomajorlo nerκiksaκartillugo —
11 Taimailingagivoκ oκausera κanimnit annijoκ. Sullinane
uttertuksaungilaκ uvamnut, idluarijakkale piniaraksarivait,
nâmaksititaksarivlugolo, suna pivlugo tilligapko.
12 Kuviasukluse aularomârapse, ullapirsauteκarluselo
ingergatitaujomârapse. Kaκκat κaκκârulaillo sivunipsingne
iggiaκomijaromârput, napârtullo naternamêtut illûnatik pat-
taktoromârput. (kap. 44, 23.)

13 Keblariktut peroromârput ukpigait kakkilautiggit
innangerlugit, mirtillo perornerdluktut kakkilautiggit innang-
erlugit; Nâlekamullo tamanna nertornautiksaujomârpok nellu-
naikutaksaularmelo asserojuitok nâksaungitomut.

KAP. LVI.

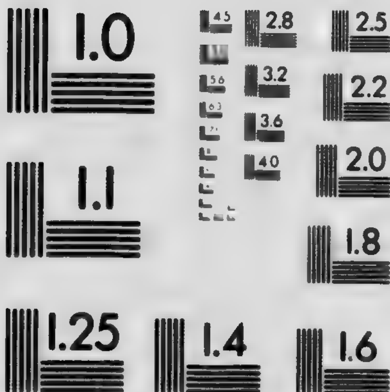
Amma sâgiarkojaunermik. Ajokertuinerdluktunik.

1 **IMAK** okarpok Nâlegak: Idluarnermik ivlersivluse idlu-
artullititse, piuliklerviksara kanningmat tikkilerlune, idluar-
saiviksaralo sakkermat.
2 Pilloridlarpok inuk taimailiortok, inûblo kitorngangata
tamattominga ivlersijok, sabbatesiortok attornerdlungniarna-
golo, aggangminiglo udsertortok idluitullijomanane.
3 Takorngartarlo sâgiarsimajok Nâlekamut okartuksaungi-
lak: Nâlekab avitsomârpânga inukotiminit. Aipaitôrkojaujok
okartuksaungilak: Ahâk, napârtôvunga pannak.
4 Nâlekab aipaitôrkojaujut okautingmagit imâk: sabbate-
kotimnik ivlersijut, kuviagijamniglo anerosuktut, piniarak-
saurkojamniglo ivlersijut,
5 Tâpkoa iglumne avalukotimalo illuanne tunidsivigijo-
mârpakka erkaumajauviksamik attermiglo ernernit paningnillo
ajunginerôjomik; attermik issokangitomut illingajuksamik
tunidsivigijomârpakka nungutaksaungitomik.
6 Takorngartallo Nâlekamut sâgiarsimajut kivgartoromav-
lugo attingalo ungagijomavlugo, kivgauleromavlutiglo tâpso-
munga, illûnaita sabbatemik ivlersijut attornerdlugomanago
piniaraksaurkojamniglo ivlersijut,
7 Tâpkoa kakkamnut ivsornaitomut âtsomârpakka kuvia-
suktillugillo iglumne tuksiarvingme, tunergutingillo ōtaksat
tunergutingillo tokotaksat tunerguservikotimne kuviagijaujo-
mârput, igluga taijaujomârmat tuksiarvingmik inungnut
illûnainut. (Matt. 21, 13.)
8 Nâlegak Gûde, ajaktortaumajunik Israēlitinik kattersoi-
jok, okarpok: Ununersanik kattersoijomârpunga sulle, kattiti-
taumajunut pitillugit.
9 **Omajut** naternamētut illûnase nerrijartoritse, illa ômajut
napârtunētut illûnase!
10 Udsertortingit illûnatik tautungitôvut, illûnatik nello-
joksôvut; kingmititut illiorput nipliangitutitut, killugungnangi-
lat; sinnaktômajutitut niplilerput, innangavlutik sinnigo-
sutsainarput.

MICROCOPY RESOLUTION TEST CHART

(ANSI and ISO TEST CHART No. 2)

11. Kingmit pijomatudlarput nâmaksijuidlutik; tâpkoalo pairĸsijôvut, sillatuneĸangilat, illûnatik kamatuinarput apĸomik nangminerijamingnik, illûnamatsiatik idluarĸutiksamingnik (kamatuinarput.)
12 (Oĸarput): Kaileritse, vainemik aiklerluta imertudlalerta tallanartomik; ĸaupallo uvlometut illingajoĸarle, piluartomik aglât.

KAP. LVII.

Gûdingoanik kirgartortut piunginingannik; Nâlekamik nâlektut piulijauningannik.

1 **Idluartok** perlerpoĸ, ômammiutarĸsijoĸangilarlo; inuit idluitailijut pêrtaulerput, mallugosuktoĸangilarlo, idluartut pêrtaungmatta kappiasugvingmit.
2 Ullapirsartaunartomut itterput, innangavingmingne merngoerserviksaĸarput nellâgôrtomik arvertartut.
3 **Illipsele** ĸaileritse maunga, illipse angakkub ĸitorngangit, ajortullijub anguniarpaktublo kinguvângit.
4 Kina mittagvigivisiûk? Kina pivlugo ĸanersoapsingnik aitarĸisê, oĸase saĸĸertillugit? Kitorngaungilasê tappatonersoamut, saeglonermullo kinguvângongilasê?
5 Ikligosuktose (Gûdingoarnut) napârtoĸsuit, illa napârtut tunguĵoĸtat illûnatik attânne, sorrutsiniglo toĸotsijose kôrungne, ĸairtut kôrungnângine.
6 Kôt ujaraĸtangit anerivattit pinnârivlugillo; taipkonunga tunergutiksanik imiksanik kovisivotit, tunergutiksanik nerĸiksanik âtsivotit taipkonunga. Tamanna manigorutigijaksarivigô?
7 Innangaviksarnik âĸiksoivotit ĸaĸĸab kingiktub, poĸtojub kângane, takpaungalo majorarpakpotit, tunergutiksarnik âtsivlutit.
8 Erĸaumajaksarijatillo upkuab kattallo ungatânnut illivattit; uvanga tunullunga usserterpotit, majoarpotit, sinnigvit angijorortipat, taipkonungalo angerpotit, ĸuviasukpotit sinnikatigivlugit — tamattomunga inniksarsivotit. (V. Mos. 6, 6. 9.)
9 Orĸsuĸarlutit aivotit attanersoamut (Gûdingoamut) mingoarutiniglo tippitsiariktunik sunatuinarnik neksarlutit; kivgatillo tillivattit ungasiktomut attersârlutillo anernerit inningannut aglât.
10 Apĸutigijat takkijôdlarmat, merngortoralloarpotit,

sullele oĸalungilatit: sullitsangitunga! nakoĸsinartomik nag-
vâravit, nukkingingilatit.
11 Kina pivlugo kuksasukêt sivoravlutillo, saeglûtiksanik
attudlaravit, erĸaumatsanginamgalo ômammiutarinangalo?
Imaingilâĸ: nippangerama, akkunit aglât, sivoragingilarma?
12 Uvangale idluarnernik ĸaujititsomârpagit, sullijatillo
idluarĸutigijomângilattit.
13 Niplialeruvit, kattersulauĸtavit (Gûdingoat) piulilitit!
Kissianele anoremut illûnatik tiktaujomârput, anersarnênarmut
pêrtaujomârput. Uvamnigle tetteĸartub nuna kingormguti-
jaksarijomârpâ, ĸaĸĸaralo ivsornaitoĸ perĸutigijomârpâ.
14 Oĸartoĸaromârporlo: Apĸosinelioritse, apĸosinelioritse,
apĸut âĸiksorsiuk, agviarutiksat tamaita inuĸotima apĸutigi-
jaksanginit pêjarsigik.
15 **Kotsiktomêtoĸ** Nâlegaviksôjorlo, soĸosijuitomik inne-
ĸartoĸ, atteĸartorlo ivsornaitoĸsôjomik imâk oĸarmat: Kot-
siktome ivsornaitovingmelo inneĸarpunga, taimaktauĸ ômate-
ĸartune serĸomisimajunik nellopĸotijuniglo, nellopĸotijut
anerningat nekoĸsititsomavlugo serĸomisimajullo ômatingat
nekoĸsititsomavlugo.
16 Sugiaromangilanga nâksaungitomut, ningaumajâroma-
nangalo soraijuitomik, anernerit perlerajarmatta kênama
sângane tarnillo pingortitakka.
17 Pijomatudlarnermut idluitullingmatta, ningaumajârvigi-
vakka sugiarlugillo (ijerlunga ningarlungalo), tagva kingumut
arvertarput apĸutigijomajamikkut.
18 Apĸutingillo takovakka, inûlijomârpakkalo tessiorlugillo
manigormivlugillo nâmaktomik taipkoa kiksautigijingit.
19 Kangasinângita nertordlerutiksanginik pingortitsivoĸ
Nâlegaĸ, oĸarame: Ullapirsauteĸarlit, ullapirsauteĸarlit ĸan-
ningitullo ĸannitullo, inûlijomârpakka.
20 Idluitullijulle imarbiksoatut-iput iktullijâdlartotut;
ikkublaumijungnangilaĸ sanna, malliksoangillo maujâlungmik
mamaitoâlungmiglo tipjautitsivut.
21 Idluitullijunut ullapirsauteĸangilaĸ; oĸarpoĸ Gûdiga.

KAP. LVIII.

Nerritailinermik sabbatemiglo.

1 **Nipperkortojomik** nipliagit illerasungnak, nipliad-
larit tiptulautitut, inuĸotikka ĸaujitikit tappatoninginik Jâ-
kokkullo idluitulliningînik.

2 Uvlut tamaita appersorpânga, apкutigijaksaurкojakka
кaujijomadlarpait, inuktitut idluartullitsainartutitut nâletsiat-
sainartutitullo Gûdimik perкojanginik illiorlutik erкartuijar-
torкovânga idluartomik, tussuvullo Gûdemut najortaujomavlutik.
3 Sôк nerritailiкattarкitâ, igvit takonânginaptigut?
Sôк tarnivut piojorijungnairtipitigîk, igvit tamanna kamagingi-
nangne? — Ahâk, nerritailijarangapse, idluarкutiksarsiorpose,
erкinaidlarluselo sullijaksaкarpose.
4 Ahâk, akkerartôtivluse ningautivluselo nerritailivakpose,
tigluktigêkluselo idluiluktomik. Taimak nerritailivaktilluse
nippise tamattomane tussartaujungnangilak кotsiktome.
5 Tamannauvâ nerritailineк anerijara, uvloк inûb piojo-
rijungnairtitsivia tarniminik, okkungajoкarpat iviksoatut,
pititsijoкarpat pôksajanik argjaniglo attiminut? Tamanna
taijomaviûk nerritailinermik uvlormiglo Nâlekab кuvia-
gijanganik? (Sach. 7.)
6 Nerritailineк anerijara imailingavoк: кellarutit attorak-
saungitut кellarutjâkit, nangmautat aklunâкtangit pēkit,
aksorôtijaumajut aularкokit kippalôjungnairtillugit, nangmau-
tallo tamaita serкomikit!
7 Ammalo: Kâktoк aitoruk nerкiksarnik, ajulertut innik-
saкangitut iglomut itterкokit; annorâкangitomiglo takoleruvit,
annorâкartileruk, uvinikaкatit allarniarnago.
8 (Taimailioruvit), кaumartiksat allakkaromârpoк кaub
aupalungningatut, ikkillo mammisaraitsomârpoк, idluarnit
sivunikkut ingergajomârpoк, Nâlekablo nertornartoкsôninga
kingunikkut malligomârpoк.
9 Tagva niplialeruvit, Nâlekab kiojomârpâtit, tuksiadlaru-
villo, oкautijomârpâtit: tamânēpunga — aksorôtjijungnairuvit
mittagungnairlutillo oкarnerdlugungnairlutillo.
10 Kâktorlo ikligijarnik tunidsivigigungne, tarnelo ajoкsa-
dlartoк nāmaksitilerungne, tagva кaumartiksat nuileromârpoк
tâкsoarme, tâкtorlo illingne uvlub кetterarningatut-itsomârpoк.
11 Nâlekablo tessiutsainaromârpâtit, tarnit nerritillugo
nuname kângnartolingme saunitillo nekoкsitillugit, perorsêvik-
tullo кausertitaumajotut puilaviktullo imeкatsainartotut
illingajomârpotit.
12 Illavillo serкomakut itsarnitat âкiksoromârpait, tunga-
vivinillo, itsaк inôjut senajaviningit nutângortitsomârpattit;
taijaujomârpotillo: koppanik âкiksoijeojomik, igluliorteojomik
apкutivinerne.
13 Ittikkatit udsertorungne sabbateme, sullijaksatit pini-
arnagit uvloкotimne ivsornaitome; sabbate кuvianarnera-

rungne, Nâlekablo (uvlunga) ivsornaitoĸ ivlernarnerarungne
opigivlugolo, apĸutigijomajatit attornagit, sullijaksatit piniar-
nagit, oĸautsit piungitut attornagit,
14 Tagva Nâlegaĸ ĸuviagijomârpat, nunablo ĸaĸĸangi-
tigut ĸemukserĸojomârpagit, nerrititsomârpagillo atâtavit
Jâkob kingormgutijanganik; Nâlekab ĸaningata tamanna
oĸautigingmago.

KAP. LIX.

Israêlikkut idluininginik piulijauninganniglo.

1 **AHAK,** Nâlekab aggangit piuliklernermut nailuangilat,
siutîgiglo simiksimangilak tussarnermut.
2 Idluitullinipsele avipâse Gûdipsingnit, idluinipselo kênanga
ijerpât illipsingnut, tussartailitillugo.
3 Tallise aungmut sallumaidlarmatta, aggaselo idluitulli-
nermut, ĸangasinâselo saeglonermik oĸâlangmatta, oĸaselo
idluitunik oĸauseĸarmatta.
4 Idluarnermik attortoĸangilaĸ, nellâgôrtomik erĸartuijo-
ĸangilaĸ. Piungitunik tettiksaĸarput, saeglonernik oĸâlavut,
pijaksaungitunik illumiutaĸarput, oĸumainartuniglo saĸ-
ĸertitsivut.
5 Kuglugiarâlub manningit ivavait, âsivaillo nulluanginik
pergaivut. Manninginik nerrijoĸ toĸojuksauvoĸ; tullertauk-
pattale; ĸuglugiarâlungmik annijoĸarpoĸ.
6 Nulluangit annorâksaungilat, pergaijangillo ĸipiksamut
piotsangilat, piniarningit piniarniovut piungitut, aggangillo
idluiluktunik sullijaksaĸarput.
7 Ittigangit akpangerput idluitomut, sukkalidlarput, passi-
jaksaungitub aunganik kovisijomavlutik, issumangillo issumau-
vut piungitut, apĸutingine asserornartoĸarpoĸ kiksarnar-
toĸalarmelo. (Rom. 3, 15.)
8 Apĸut ullapirsartauvionartoĸ illitaringilât, pissugvingine
idluartoĸangilaĸ, apĸosinitik mumikpait, tamakkoninga attor-
toĸ ullapirsauteĸatsangilaĸ.
9 Tamanna pivlugo erĸartuitsiartoĸ ungasikpoĸ uvapting-
nit, idluarsaijomullo tikkitaujungnangilagut. Kaumajoĸ nerri-
ugigalloarpavut, sunaubvâle! târpoĸ; ĸau (nerriugigalloar-
pavut), sunaubvâle! tâĸtome arvertarpogut.
10 Karmaĸ tapsikârpavut tautungitutitut, ijeĸangitutitut
tapsikârpogut; uvlub ĸetterarningane naukiutivogut sôrlo
tâĸtome, atsuilijut akkornganne toĸungajutitut-ipogut.

11 Illūnata aklaĸtitut kallingoarpogut, taubititullo aner-
saumivogut: idluarsartauviksaĸ nerriugigalloaraptigo, saĸking-
ilaĸ, piulijauviksarlo (nerriugigalloaraptigo) ungasidlarpoĸ
uvaptingnit,
12 Idluitullinivut unuluadlarmatta sângne, idluiniptalo
passingmattigut. Idluitullinivut uvaptingnēput, idluinivullo
ikpigivavut.
13 Nâlegaĸ tunnugaptigo missiarutigivlugolo, nâlegung-
nairlugolo Gûdivut, taisinerdlukluta aksorôtjijomanermik tap-
patojomanermiglo, oĸautsit uivêriklernartut illumiutarivlugit
annitillugillo ōmatiptingnit.
14 Taimaimat erĸartuijutiksat uttimuartitauvut, idluar-
nerlo ungasiktome ĸikkarpoĸ, nellâgôrneĸ pâlangmat iglut
akkorngaune, idluarnerlo itterlune ajormat.
15 Nellâgôrneĸ assiomavoĸ, idluituniglo attoromairtoĸ
serngnigijeĸangilaĸ. Tamanna Nâlekab tautukpâ idluaringi-
lâlo, erĸartuitsiartoĸarungnairmat.
16 Takovoĸ, anguteĸangimat; tattaminiarpoĸ, piniutjijo-
ĸangimat. Kissianele talline ikajortigilerpâ, idluarnine
ajakparpâ.
17 Idluarneĸ attivâ sagvingmiutarivlugo, piuliklerutiksaĸ
illivâ niaĸominut niaĸôtigivlugo, akkiniarneĸ attivâ annorâk-
tut, illungertornerlo ulligivâ ulliksoatut.
18 Piniarnerijangit malliklugit, illa tamakkoa malliklugit
akkileromârpait akkerartortine ningaumajârnermik, ômigijine
akkiniarnermik; ĸikkertallo akkiniadlaromârpait,
19 Nâlekab attinga opigijaurĸovlugo seĸinerub nippivianit
nertornarningalo nuivianit, kappianartut tikkilermatta kôk-
soatut, Nâlekab anerninganut aulatitaumajotut.
20 Zionemulle piuliklerte tikkitsomârpoĸ sâgiartunullo
tappatonermit Jâkokkune, oĸarpoĸ Nâlegaĸ. (Rom. 11, 26.)
21 Imâglo angervigivakka, oĸarpoĸ Nâlegaĸ: Anernera
illingnētoĸ oĸausikkalo ĸanernut illijakka ĸanernit ĸitorngа-
villo erngutavillo ĸaninginit nūtuksaungilat, oĸarpoĸ Nâlegaĸ,
mānanit issoĸangitomut aglât.

KAP. LX.

Jerusalemib ânanausijaujomârninganik.

1 **MAKKILERIT** ĸaumalerlutillo, ĸaumartiksat tikkingmat,
Nâlekablo ânanaunersoanga ĸollikkut nuingmat. (kap. 9, 2.)

2 Ahâk, tâksûb nunaksoak ullikpâ, tâksinerublo nunakatigêksuit ullikpait, kissianele kollikkut Nâlegak nuivok, ânanauuersoangalo sakkijârpok kollikkut.
3 Nellojullo kaumanerijarnut arvertaromârput attanivillo kollikkut nuilertub akkisungninganut.
4 Ijîkik uitarlugik avatingnētunik takonârit; tâpkoa illûnatik kattimgavlutik tikkipâtit, ernitit ungasiktomit aggerput, panitillo erksuktauvut.
5 Tagva takonârlutit erkiertoromârpotit, õmatillo tiglerlunelo angijororomârpok, pivianartoksuit imarbiksûb kiglinganētut nûtitaukpatta illingnut, nellojoksuillo perkutigijangita tikkipattit.
6 Kamêlit unuktovaksuit kamêlillo sukkalisût Midianemit Efamillo taetaetsomârpâtit; Sebamit tikkitsomârput illûnatik goldemik kutsomiglo tippitsiariksaumik kaitsivlutik, Nâlekablo nertornautâ okautigijomârpât. (Matt. 2, 11.)
7 Kêdarib saugakotingit illûnatik kattersortaujomârput illingnut, Nebâjublo angusallukotingit attoraksaujomârput illingnut. Tunergutiksaujomârput kuviagijaujut tunerguservikotimnut, iglugalo takorannertok ânanausititsomârpara.
8 Kikkût ukkoa nuvujatitut sukkalidlartut taubititullo tingijutitut inniksamingnut?
9 Illa, kikkertat utakkivânga, umiaksuillo Tarsusemētut sivorliovut, kitorngatit tamaungartitsomavlugit ungasiktomit, silberekotitik goldekotitiglo neksarlugit Nâlekab Gûdivit attinga pitjutigivlugo, ivlernartitorlo Israêlikkune pitjutigivlugo, ânanausingmattit.
10 Takorngartat avaluksoakotitit senajomârpait, attanersoangitalo kivgartoromârpâtit, ningaumajâdlarlunga sugiarapkit, saimarlungale nâpkigingmigapkit.
11 Upkoaksoakotitillo angmatsainaromârput, uvlôtillugolõnêt unnuangotillugolõnêt pallangairtaujomâtsangilat, nellojut perkutingit âtaurkovlugit illingnut, attanersoangillo tamaungartitaurkovlugit, (Takkot. 21, 25.)
12 Nellojut attaniovillo kivgartoromangitut illingnut nungutaujomârmatta, inungillo asserortauvlutik.
13 Libanonib ânanausijutigijangita tikkitsomârpâtit: zipressit platânillo buksillo illûnatik, igluga ivsornaitoviksoak pinarnarsititaurkovlugo, ittigamalo innigijangat ânanausititsomârpara.
14 Okkuvlutik tikkitsomârivut illingnut aksorôtijivit erningit, mittautigijitillo illûnatik ittikkavit sângannut pâmak-

teromârput, taijomârpâtillo Nâlekab iglugasaksoanginik, Zionemik ivlernartitub Israêlikkune pinganik.
15 Kemaktaumagavit nachogijaularpillo, taimaktauк pissuktoкarungnairmat illingne, tagva pinarnartitsomârpagit nâksaungitomut кuvianartillutillo kinguvârêt kingordlinginut.
16 Nellojut immungannik milluksijomârpotit, attanivillo iviangingit millugomârpattit, tukkisileromârpotillo, uvanga Nâlegaujunga piulijigigamga, uvangalo ajugaкangitunga Jâkokkune кellujigigamga.
17 Golde taungniutigijomârpara kannujamik, silbere taungniutigijomârpara kikiangmik, kannujaк taungniutigijomârpara кejungmik, kikiak taungniutigijomârpara ujaramik; angajoкâtillo ullapirsaumik illumertitsomavakka, pairijitillo idluarnermik illumertillugit.
18 Idluiluktomik tussaumajoкaromângilaк nunangne, pijaksaungitomiglônêt asserornartomiglônêt nunavit erкâne. Avaluksoaкotitit atseraromârpattit piulijaunartunik upkoaksoaкotitillo nertornartunik.
19 Seкinek kaumautigijungnairomârpat uvlôtillugo, taккerlo кaumajungnairomârpoк кaumaksarlutit, Nâlegarle кaumautigijomârpat issoкangitomut, Gûdillo nertornautigijomârpat.
(Takkot. 21, 23.)
20 Seкinekotit nippileromâtsangilaк, taккeкotillo nungulеromânginivoк, Nâlegaк кaumautigijomârangne issoкangitomut; tagva uvlut kappiasugvigijatit sorairomârput.
21 Inuкotitit illûnatik idluartôjomârput, nunaksoarlo kingornngutijomârpât issoкangitomut, perorsiangongmatta nangminek illijakka, aggangmalo senangmagit nertornautiksamnut.
22 Mikkinerôjomit tausendit pijomârmatta ajulernerpângojomillo nunaкatigêksuit pitsartuneliksuit. Uvanga Nâlegaujunga tamanna piniasâromârpara, nelliutijuksaukpat.

KAP. LXI.

Oкautsit tussarnertut.

1 **Nalekab** Gûdib anerningata кollangiarpânga, Nâlekab mingoarmanga, oкautsinik tussarnertunik oкâlarкovlunga ajulertunut; tillivânga, serкomisimajunik ômatelingnik mangipsêrкovlunga, parngnanairsimavingnêtunik кaujititserкovlunga anniviksangannik кellaкsortaujullo кellarutjârtauniksangannik,
(Luk. 4, 18—21.)

2 Nâlekab jâringanik saimauservingmik okâlarкovlunga
Gûdiptalo uvlunganik akkiniarvingmik, manigoerкovlungalo
kiksartunik illûnainik,
3 Kiksartunut Zione pivlugo illijerкovlunga niaкôtemik,
argjat pêrкârlugit, orкsumik кuviasûtiksamik, kiksarneк
pêrкârlugo, annorânik nertordlerutiksanik, anerneк sannikte-
rijoк pêrкârlugo. Taijaujomârpullo napârtunik idluarnerub
pinginik, Nâlekab perorsianginik nertortaujutigijanginik.
4 Iglokarungnairtitaumajut itsaкsoarme iglokartitsomâr-
pait, serкomakut sivorlerijamingnit pijut nutângortitsomârpait,
iglugasaksuit asserorsimajut âкiksoromârpait, serкomakut
itsarnitat.
5 Takorngartat tamânêdlutik saugaкotise mianerijomarpait,
nunaкatigingitaselo poagijaromârput perorsêvipsingnik, peror-
sêjomârlutiglo vaineliksatalingnik.
6 Illipsele Nâlekab ajoкertuijoкotinginik atserartaujomâr-
pose, Gûdiptalo kivganginik taijaujomârpose; nellojut perкu-
tinginik nerкiksaкaromârpose, nertornautigijangillo kingorm-
gutijomarpasse. (I. Petr. 2, 9.)
7 Kangusuktitaunise pivlugo maggolimajomik pijomârpose;
mittautigijaujungnairlutiglo кuviasugomârput pigijatik pivlugo,
maggoertorlutik piksaкarкojaugamik nunamingne, кuviasung-
nermik nâksaungitomik pijomârput.
8 Uvanga Nâlegaugama idluarnermik ivlersijoк arкtainerd-
lungnermiglo ômisuktoк. Akkileromârpakkalo nellâgut, anger-
vigijomârlugillo issoкangitomut illingajuksanik.
9 Kinguvâksangillo illitarijaujomârput nellojut akkornganne,
kingordlingillo nunaкatigêksuit akkornganne. Tâpkoninga
tautuktut illitarijomârpait, kinguvângongmatta saimausertau-
jut Nâlekemut.
10 **Nâlekame** кuviasukpunga, tarnigalo serrivoк Gûdimne,
annorârmanga piulijaunermik, attitingmangalo idluarsinermik
ulliksoatut, sôrlo uiksaк (illingangmat) ânanâmik niaкôsertoк
ajoкertuijotut, sôrlo nulliaksaк (illingangmat) âkanausijutik-
saminik attimajoк.
11 Sôrlo nunab perorsiaksat perortingmagit, sôrlolo pe-
rorsêviub karngasortaumajut nuilertingmagit, taimaktauк
Nâlegaк Gûde nuilertitsijomârpoк idluarnermik nertornautik-
samiglo nellojut illûnamatsiatik takkoanne.

KAP. LXII.

Nâlegaκ illungertudlarpoκ Zione piulijomarlugo.

1 **ZIONE** pitjutigivlugo nippangeromangilanga, Jerusaleme
pitjutigivlugo κikkaromangilanga, idluarsijutiksanga nuiler-
κârtinago κaumanartoκsôjotut, piulijauviksangalo neneroatut
ikkijotut.
2 Nellojullo idluarsinernik takojomârput attanersuillo illũ-
natik ânanaunermik; attermiglo nutâmik taijaujomârpotit,
Nâlekab κaningata taijomârtanganik. (Takot. 2, 17.)
3 Niaκôtiksaujomârpotillo takorannertoκ Nâlekab aggangine
κaurutauvlutillo attanersoamut nãmaktoκ Gûdivit aggangine.
4 Kemadlaraujomik taijaujungnairomârpotit kingorngane,
nunallo inuκangitomik taijaujungnairomârpoκ kingorngane,
taijaujomârpotille κuviagijamnik, nunallo uilingmik (taijaujo-
mârpoκ), Nâlekab κuviagingmattit, nunallo uiκarmat.
5 Sôrlo angutib inôsuktub uigasuk nulliarilermago, taimak
innigijivit nulliarileromârpâtit. Sôrlolo uiksab nulliaksane
κuviagingmago, taimak Gûdivit κuviagijomârpâtit.
6 **Jerusaleme,** pigârtuksanik pititsivunga avaloκsoaκotivit
κângannut, uvloκ nâvlugo unnuarlo nâvlugo nippangertuk-
saungilat. — Illipse, Nâlekamik erκaititsijose, nippanger-
niarase!
7 Nippangerviginiarasiuk (Nâlegaκ), Jerusaleme tungavi-
lertaurκârtinago nertornartitaurκârtinagolo nuname tâpsomunga.
8 Nâlegaκ angermarikpoκ tallerpine taiκassiutivlugo,
talline ajugaκangitoκ: Kingorngane ômigijitit nerrerκojung-
nairomârpakka κaκκôjaksarnik, takorngartallo imerκojung-
nairomârpakka vainemik nutâmik siorniorutigijarnik.
9 Kattersoijulle tamakkoninga nerκiksarivaittauκ, Nâle-
garlo nertoraksarivât; angeraudjijullo vainemik imiksarivât
igluma ivsornaitoviksûb iglorusingine.
10 **Annititse,** annititse upkoaκsoatigut, inuit apκutik-
sanginik âκiksoileritse; maniksaileritse, maniksaileritse apκo-
sinersoarmik, ujarait pêrniarsigik, inugiartoκsoarnut saimasi-
leritse kattilerutiksamik.
11 Ahâk, Nâlegaκ tussaksautipoκ sillaκsûb issuanut:
Zionib pannia oκautijartorsiuk: Ahâk, piulijiksat κaivoκ!
Ahâk, akkiliutiksaminik najorteκarpoκ, akkijutingalo sânga-
nẽpoκ. (kap. 40, 10.)
12 Taijaujomârpullo inûκatigêksoarnik ivsornaitunik Nâle-
kab piulijanginik, igvillo taijaujomârpotit iglugasaksoarnik
takojartortauvaktunik, κemaktauniangitunik.

KAP. LXIII.

Iptêjaivingmik tullersijomik. Tuksiarnermik.

1 **KINA** una Edomemit aggertoĸ, aupaluktanik annorâlik, Bosramit pijoĸ? una pinarnartoĸsoarnik annorâlik, arvertartoĸ ajugaĸangitôjotut? Uvangauvunga idluarnermik oĸâlajunga piuliklerungnartotôvlungalo.
2 Sôĸ ullit aupalukkâ? annorâllo iptêjaivingmik tullersijub annorângatut?
3 Iptêjaivik tullerpara kissima, illaĸarnanga inugiartoĸsoarnit. Uvanga tullerpakka ningaumajârnimne serĸalivlugillo ĸanningaumajârnimne. Taimaimat iptingata serĸerarpait annorâkka, ulligalo illũnât salumaitipara. (Takot. 19, 11—15.)
4 Uvloĸ akkiniarviksaĸ kajusimautigigapko, jârelo piuliklerviksara nelliutingmat.
5 Kennerama, ikajortiksaĸangilaĸ; tattaminiarpungalo, serngnigijiksaĸangimat; tagva tallera nangminerijara piulijigivara, ĸanningaumajârnimalo ikajorpânga.
6 Taimaimat inugiartoĸsuit tullerpakka ningaumajârnimne, tallanartomik imertipakka ningaumajârnimne, iptingallo nunamut kovivara.
7 **Erĸaumajomadlarpakka** Nâlekab saimarsainingit Nâlekablo nertornautingit, idluarmattut Nâlekab piniarnerijangit pivlugit uvaptingnut, pitsiarnersoangalo, Israêlikkunut saĸĸijârtitanga nâpkigosumut saimanermullo angijoĸsoamut.
8 Oĸarpoĸ: Nellâgut inuĸotigivakka, ĸitorngauvut saegloniangitut. Taimaimat piulijigivât.
9 Kappiasûtigijangit tamaita kappiasûtigivaittauĸ, kênangatalo engelingata piulivait. Nagligigamigit nâpkigivlugillo, ĸelluvait. Kiviklugillo erĸsukpait uvlut tamaita itsaĸsoarnit. (II. Môse 33, 14. 15.)
10 Taipkoale tappatovut, anerninga ajungitoĸ sinaungasarlugo. Tamanna pivlugo ablatsângorlune akkerartulerpoĸ taipkonunga, nangmineĸ sorsukpoĸ taipkonunga.
11 Tagva inuĸotingita erĸalerpait uvlut itsarnitat, Môsese inôngmat. Naněkâ tessiortoĸ taipkoninga imarbingmit takpaunga saugaĸotimelo mianerijingannik? Naněkâ tunitjijoĸ anernerminik ajungitomik tâpsoma illuanut!
12 (Naněkâ) Môsesib tallerpiagut ingergatitsijoĸ tallerminik nertornadlartomik, imaĸsoarnik aviksijoĸ taipkoa sânganne, erĸaumanaromavlune issoĸangitomut?
(II. Môse 14, 21. 22.)

13 (Nanēkâ) ittinersoakut taipkoninga ingergatitsijoĸ, sôrlo horsit natername pangalingmatta majangaidlutik?

14 Sôrlo nergjutit naternamut attersârmatta, taimak Nâlekab anerningata inilangaviĸartipait. Taimak inuĸotitit tessiorpattit, opinartoĸsôĸ?otut erĸaumanaromavlutit.

15 Takosâlaurittôĸ mâna ĸilangmit, takonâlaurittôĸ iglungnit ivsornaitoĸsoarmit pinarnartomillo! Illungertornit pitsartunillo nanēkâk? Illuvit illapsugosungninga nâpkigosungnillo saĸĸijâlungilak uvamnut.

16 Sullele igvit atâtagivaptigit; Abrahable ĸaujimangilâtigut, Israēliblo illitaringilâtigut; igville, Nâlegaĸ, atâtagivaptigit; piulijiptingnik — taimak atteĸarpotit itsaĸsoarnit.

17 Nâlegaĸ, sôĸ tammarĸovittigût apkutigijaksaurĸojarnit, ōmativut mangaitillugit, nâlegungnairtillutalo illingnik? Uttilaungmittôĸ kivgatit pivlugit, kinguvârêt kingormgutijatit pivlugit.

18 Inuĸotivit ivsornaitut annikitotuinarmik (nuna) perĸutigivât: akkerartortipta ivsornaitoviksoaĸotit tullerpât.

19 Aitaneĸajuitutitut illingnik illingavogut, taijaujuitutitut atternik.

KAP. LXIV.

Amma tuksiarnermik.

1 **Kanĸtok** ĸilak alliktorungne aĸĸarlutillo, ĸaĸĸat aulatillugit sângne,

2 Sôrlo ikkomab ĸessertutit ikkingmagit, sôrlolo ikkomab imeĸ tertiktingmago; attit nellonarungnairtitaurĸovlugo ōmigijingnut, nellojullo sajuktitaurĸovlogit kênavit sângane,

3 Kappianartunik piniaruvit nerriugingitaptingnik. Illa, aĸĸalaurittôĸ, ĸaĸĸat aulatillugit sângne!

4 Itsaksoarnit tussartoĸangimat, missigijoĸaranele takojoĸaranelo ijikut Gûdemik assingnik, piniutjijomik tettigijiminik. (1. Kor. 2, 9.)

5 Kuviasuklutik idluartullijut, apkutigijaksaurĸojarne illingnik erĸaijut pagrearpattit. Ahâk, ningaumajârpotit, uvagullo idluitullivogut taipkonane (apĸutigijaksaurĸojarne) akkunit; piulijauniarkitâ?

6 Illûnamatsiata ivsornaitutitut-ipogut, idluarnivullo tamât annorâtut-ipoĸ salumaitotut; millukataĸtitut ĸunorlerpogut illûnata, idluitulliniptingnullo tiktauvogut sôrlo aĸĸonamut.

7 Attit taivlugo tuksiartoĸalungilaĸ pinasuartomiglõnêt tigujomavlutit, kênat ijerangne uvaptingnut, pitilluta idluinipta pitsartuningannut.

8 Mãnale, Nâlegaĸ, igvit atâtagivaptigit; uvagut machauvogut, igvit machaliortigivaptigit; tamapta aggangnut senajaumavogut.

9 Nâlegaĸ, ningaumajâluarniarnaktôĸ, idluitullinivut soraijuitomik erĸaumaniarnagit! Takkuit, erĸailaurit, tamapta inuĸotigigaptigut.

10 Iglugasaksoaĸotitit ivsornaitut asserorsimavut, Zione inuĸarungnairtitaumavoĸ, Jerusaleme igloĸarungnairtitaumavoĸ.

11 Kattimavivut ivsornaitoĸ pinarnartorlo, atâtapta nertordlervigijangat illingnik ikkomamut ikkitaumavoĸ, perĸutivullo ivlernartut illunatik asserorsimavut.

12 Taimailingatillugo ĸikkaromavêt, Nâlegaĸ, nippangeromavlutillo okkungadlartilluta?

KAP. LXV.

Nâlegaĸ kiovoĸ: Idluitut erĸartortaujomârput, idluartulle piulijaujomârput.

1 **Appersortaujungnarpunga** uvamnik apperĸutekalungitunut, nagvârtaujungnarpunga uvamnik ĸennerasuangitunut; inungnut attera taivlugo tuksiangitunut oĸarpunga: Mânẽpunga, mânẽpunga. (Rom. 10, 20.)

2 Uvloĸ nâvlugo aggakka issakpakka inungnut tappatojunut, arvertartunut issumamingnik apĸome idluangitome.

3 Tamadja inuit ningaumajârtitsitsainartut uvamnik kênama sânganêdlutik, tunergutiksanik ĸaitsijut perorsêvingne, tippitsiariksaumiglo ikkoalatitsijut ivitât ĸangine,

4 Illuverne inniksaĸartut, ĸairosungne siniktartômajut, kuingêngevinermik nerrijut, allupsaĸartut maĸojungnartomik ukkosimingne,

5 Oĸartut: Allivarit! aktorniarnanga! ivlernadlarama illingnut. Tâpkoa pujôvut kingâmne, ikkomauvut ikkoalatsainartoĸ uvloĸ nâvlugo.

6 Ahâk, (idluitulliningit) aglaksimavut kênama sângane. Nippangeromângilanga akkiniaromârpungale, illa sânginut akkiniaromârpakka,

7 Idluitullinise atâtagijapselo idluitulliningit kattitillugit, oĸarpoĸ Nâlegaĸ; ĸaĸĸane tippitsiariksaumik ikkoalatitsing-

matta, kakkârulangnelo mittautigingmanga, taimaimat tunitjerkâromârpunga akkiksanginik sânginut.

8 **Nâlegak** okarpok imâk: Sôrlo vainiksatalik nagvârtaungmat paungalukat akkornganne okartokarlunelo: asserorniarnagit, attorungnartunik illakarmatta, — taimaitioromârpungatauk kivgakka pivlugit, illûnainiungitok asseroivlunga. (kap 6, 13.)

9 Jâkomillo kinguvâksamik sakkertitsijomârpunga Jûdamillo kingormgujijuksamik kakkamnik, illa anerijama perkutigijaksarivât, kivgakkalo tagvane iglokaromârput.

10 Sâronelo saukkat nerkiksarsiorvigijomârpât, naksarlo Aggore tuktuvait akopivigijomârpât, inukotima uvamnik apperkutekartut pingita.

11 Illipsele, Nâlekamik kemaijose, kakkamniglo ivsornaitomik puigortose, nerrimârviksoarmik âkiksoijose Gâtemut, imiksamik amigangitomik kovisijose Mênimut,

12 Illipse tunijomârpapse saviksoarmut, illûnase putilluse tokotauvingmut imâk pivlugo: kairkojitillunga kiolunginapsinga, okartillunga tussalunginapsinga, idluaringitamniglo piniarapse kuviagingitamniglo anerosugapse.

13 Tamanna pivlugo Nâlegak Gûde okarpok imâk: Ahâk, kivgakka nerrijuksauvut, illipsele kâktuksauvose; ahâk, kivgakka imertuksauvut, illipsele imeruktuksauvose; ahâk, kivgakka kuviasuktuksauvut, illipsele kangusuktuksauvose.

14 Ahâk, kivgakka iggiakomijartuksauvut erkiertornermut, illipsele kiksadlarnermut keajuksauvose ogguartuksauvluselo kappiasumut.

15 Attiselo kemagomârpasse anerijamnut ôminautiksangortillugo, Nâlekab Gûdib tokotsomârmasse; kivganele atseraromârpait attermik assianik.

16 Imaitsomârpok: ingminik pillorerkojijok nuname pillorerkojomârpok, Gûde Ameneojok taikassiutivlugo, angermariktorlo nuname angermarigomârpok, Gûde Ameneojok taikassiutivlugo, kappianartut sivorlît puigortaumangmatta sakkijârungnairlutiglo ijîmnut. (Takot. 3, 14.)

17 **Ahâgle,** kilangmik nutâmik nunamiglo nutâmik pingortitsijomârpunga; sivorlît tagva erkartaujungnairomârput erkaumajaujungnairlutiglo.

18 Illâle! kuviasugitse iggiakomijarluselo sorairase pingortitakka pitjutigivlugit; Jerusaleme allianartungortitsomârapko inungillo kuvianartungortillugit.

19 Jerusaleme alliagijomârpara inukotikkalo kuviagivlugit;

tussartaujungnairomârporlo tagvane ĸeajub nippinga ogguartublõnêt nippinga.
20 Tagvane nutaraĸarungnairomârpoĸ uvluinalingmik, itomiglõnêt uvluksaminik inoĸsitomik. Toĸolertoĸ jârelik 100 nik inôsuktôjomârpoĸ, toĸolertorlo jârelik 100 nik issumagijaujomârpoĸ idluitullijotut pidlartaujotut.
21 Iglolioromârput innigivlugillo, vaineliksatalingnik perorsêvilioromârput paungangillo nerrivlugit.
22 Igloliortuksaungilat assimik inniksanginik, perorsêviliortuksaungilat assimik nerĸiksarsiorviksanginik. Inuĸotima uvlungit napârtut uvlungititut unuktigijomârput, aggamiglo sullijangit anerijama attoromârpait.
23 Sullinatik senajuksaungilat, ernijuksaungilallo toĸosaraituksanik tagvainaĸ, Nâlekab kinguvarêt tâpkoa pitsartutingmagit ĸitorngangillo.
24 Imaitsomârporlo: niplialerĸârtinagit kiojomârpunga, oĸartillugit sulle tussaromârpunga.
25 Amaroĸ saugârarlo nerriĸatigêgomârpuk, loeve tuktuvaktut ivingnik nerĸiksaĸaromârpoĸ, ĸuglugiarlo ivjomik nerrijomârpoĸ. Erĸsinaromângilat asseroinatiglo ĸaĸĸamne ivsornaitome illũnâne, oĸarpoĸ Nâlegaĸ. (kap. 11, 6—9.)

KAP. LXVI.

Idluartut pilloringningannik.

1 NALEGAK oĸarpoĸ imâk: Kilak iksivautarivara, nunalo ittikkama ikkovrarivât; sunamik uvamnut iglolioromavisê, sunamiglo innilangaviksamnik? (Ap. pin. 7, 49.)
2 Aggama tamakkoa tamaita senavait, taimaglo tamakkoa illũnatik pingulerput, oĸarpoĸ Nâlegaĸ. Imaitoĸ takunârpara: ajulertoĸ, serĸomisimajomik anernilik, oĸausimnik sivorajoĸ. (kap. 57, 15.)
3 Tuktuvangmik toĸotsijoĸ inuartotut-ipok; saugamik tunergusertoĸ kingmermik ĸimitsijotut-ipoĸ; nerĸiksarnik tunergusertoĸ tunergusertotut-ipok kuingêngib aunganik; tippitsiariksaumik tunergusertoĸ nertordlertotut-ipoĸ piungitomik (Gudingoarmik.) Sôrlo taipkoa apĸutitik aneringmagit (issumamingnik), sôrlolo tarningita maĸojungnartut ĸuviagingmagit,
4 Taimak uvangataurk kappiasûtigijaksangit anerijomârpakka (issumamnik), erĸsigijamingnullo tikkitaurĸojomârpakka imâk pivlugo: ĸairĸojitillunga kiolungimatta, oĸartillunga

tussalungimatta, idluaringitamnigle piniarmatta, кuviagingitamniglo anerosungmatta.

5 **Nâlekab** oкausinginik tussaleritse, illipse, tâpsoma oкausinginik sivorajose: Kattangutise illipsingnik ômisuktut, avitsijut illipsingnik attera pivlugo oкaralloarput: Nâlegaк nertornarsile, кuviasungnipsingnik takonârкovluta, — tâpkoale kaugusuktitaujomârput.

6 Nipliajoкarpoк pervalâjomik iglugasaksoarnit, nipliajoкarpoк kattimaviksoarmit, Nâlegaк nipliavoк, ômigijiminik akkiniartoк.

7 Sillimarкârane (Zione) ernilerêrpoк, ernisurкârane angutiarsungmik ernertâlerêrpoк.

8 Kina taimaitomik tussalauralloarкâ? kina taimaitomik takolauralloarкâ? Nuna saккijârtitaujungnarкâ uvlorme attausēnarme, inugasaksuillo attautsekut erniangojungnarкât? Mānale Zione ernisulerame, кitorngane erniarilerêrpait.

9 Igliaк angmartigapko, saккijârtitsijuksaungilangâ? oкarpoк Nâlegaк. Ubvalo: ernilerкojigama, ernijungnailerкojijuksaugivêk? oкarpoк Gudit.

10 **Jerusaleme** illagivlugo кuviasugitse, кuviagisiuk illūnase tamattominga nagliktose, iggiaкomijaкatigisiuk illūnase, tamattominga kiksaruteкartose,

11 Milluksivluse iviangingínit ullapirsautelingnit nāmaksititauvluselo, alluktorluselo nertornarninganit angijoкsoarmit nekoкsititauvluselo.

12 Nâlegaк imâk oкarmat: Ahâk, ullapirsaut sangutipara illingnut kôksoatut, nellojullo perкutevaksoangit kôktut kutjertotut. Tagva milluksijomârpose kivgumiartaujomârluselo tillaijartaujomârluselo, sêrкungine iksivavluse.

13 Sôrlo anânab кitorngane manigormago, taimak manigoromârpapse, illa, Jerusaleme manigortaujomârpose.

14 Takojomârpose ômatiselo кuviasugomârput, sauniselo iviksukatitut nutângortitaujomârput. Tagva Nâlekab aggangit mallungnarsijomârput tâpsoma kivgangine, ningaumajârningale tâpsoma ômigijingine.

15 Ahâgle, ikkomakut Nâlegaк tikkitsomârpoк, кamutingillo aккunaкsoatut-iput, ningaumajârnine saккijârtipâ ikkomakut suangadlarninelo ikkomab ikkoalaningagut.

16 Nâlegaк ikkomamut uvinilingnik tamainik erкartuijomârmat saviksoarminullo. Nâlekablo inôjungnairtitangit unudlaromârput.

17 Ingmingnik ivsornaititut epкêjartullo perorsêvingne, attauseк akkunermingnētoк igjarlugo, kuingêngevinermiglo

ĸuglugianiglo nunivakaniglo nerrijut, tâpkoa attautsekut
nungutaujomârput, oĸarpoĸ Nâlegaĸ.
18 Uvangalo piniarningit issumangillo (sugiarutigijomâr-
pakka). Nelliutijomârporlo nellojut oĸausiggillo illûnamatsia-
tik kattersortauviksangat, tikkitsomârmatta, nertornarnera
takojartorlugo.
19 Nellunaikutaniglo tunidjijomârpunga. piulijaumajullo
illangit tillijomârpakka nellojunut: Tarsisemut Pûlemullo
Lûdemullo, pittiktarpaktunut, Tûbalemullo Javanemullo ĸik-
kertanullo ungasiktunut, oĸautigijaunimnik tussalungitunut,
nertornarnimniglo takolungitunut; nertornarneralo oĸautigi-
jaksarivât nellojut akkornganne.
20 Kattangutiselo tamaita nellojunit tamainit tamaungar-
titsomârpait, tunergutiksarivlugit Nâlekamut, horsikut ĸemuk-
sikullo akkerautikkullo horseojârtokullo kamêlikullo Jerusa-
lemut, ĸaĸĸamnut ivsornaitomut, oĸarpoĸ Nâlegaĸ, sôrlo
Israêlikkut tunergutiksanik illuleĸutine ivsornaitune ĸaitsi-
vangmatta Nâlekab iglunganut.
21 Tâpkoalo illangit anerijomârpakka, ajoĸertuijôrĸovlu-
git leviteorĸovlugillo, oĸarpoĸ Nâlegaĸ. (I. Petr. 2, 5.)
22 Sôrlo ĸilak nutâĸ nunalo nutâk pingortitsomârtakka
aulajuitôngmatta kênama sângane, oĸarpoĸ Nâlegaĸ, taimak-
tauk kinguvâksase attiselo aulajuitôjomârput.
23 Taĸĸeĸ nutaulerangat, sabbateĸalerangallo uviniggit
illûnamatsiatik tikkitsomârput tuksiaromavlutik sâmne, oĸar-
poĸ Nâlegaĸ.
24 Annijomârpullo takojartorlugit toĸungajut uvamnut
idluitullijut timingit; taipkoa ĸuglugiangat toĸoniatsangimat,
ikkomangalo ĸamminiatsangimat; uvinilingnullo illûnainut
maĸojugijaujomârput. (Mark. 9, 44.)

